

Diagnoza
Lokalnych
Zagrożeń
Społecznych dla
Gminy Radzanów
w roku 2020

Ogólnopolska Grupa Szkoleniowa sp. z o.o.
(właściciel marki Krajowy Ośrodek Kształcenia
Administracji)
ul. Rynek 28 31 - 010 Kraków

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	2
1.1. Przedstawienie problemu badawczego i pytań badawczych.....	4
1.2. Problematyka badania	6
2. METODOLOGIA BADANIA.....	9
2.1. Uzasadnienie i wybór techniki badawczej.....	9
2.2. Narzędzia badawcze.....	10
2.3. Dobór próby.....	10
3. BADANIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	11
3.1. Struktura badanej próby.....	11
3.2. Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców.....	15
3.3. Problem nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców.....	24
3.4. Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców.....	27
3.5. Problem przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców.....	33
3.6. Gmina wobec problemów społecznych – opinia mieszkańców.....	40
4. BADANIE DZIECI I MŁODZIEŻY	43
4.1. Struktura badanej próby.....	43
4.2. Problem alkoholowy z perspektywy dzieci i młodzieży.....	45
4.3. Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży.....	53
4.4. Profilaktyka z perspektywy dzieci i młodzieży.....	61
4.5. Problem nikotynowy z perspektywy dzieci i młodzieży.....	65
4.6. Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży.....	68
5. BADANIE SPRZEDAWCÓW	75
5.1. Struktura badanej próby	75
5.2. Problemy społeczne z perspektywy sprzedawców.....	77
6. WNIOSKI.....	86
7. REKOMENDACJE.....	88

WPROWADZENIE

Społeczeństwo polskie, na skutek gwałtownych przemian ustrojowych, ekonomicznych, społeczno – kulturowych i technologicznych nadal doświadcza wielu trudności, które ograniczają lub spowalniają jego rozwój. Socjologowie trudne sytuacje w życiu zbiorowości określają terminem: „problem społeczny” oraz terminem „kwestie społeczne”.

Kwestia społeczna - to poważny, budzący niepokój problem społeczny, który nie może zostać samodzielnie rozwiązany przez ludzi i wymaga szerokich działań wielu podmiotów.

Problem społeczny: w definicji R. Marisa to: *„ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludności, przez silne grupy, bądź przez charyzmatyczne jednostki, oraz które mogą być rozwiązane czy też którym można jakoś zaradzić”*¹. Według K. Frysztackiego, warunkiem determinującym zaistnienie problemu społecznego jest stan świadomości. Pojawiające się i narastające poczucie niepokoju, zagrożenia, sprzeciwu to mechanizm identyfikowania problemów oraz nadawania im społecznego charakteru².

W świetle tych definicji muszą pojawić się cztery istotne elementy, aby można było mówić o problemie społecznym:

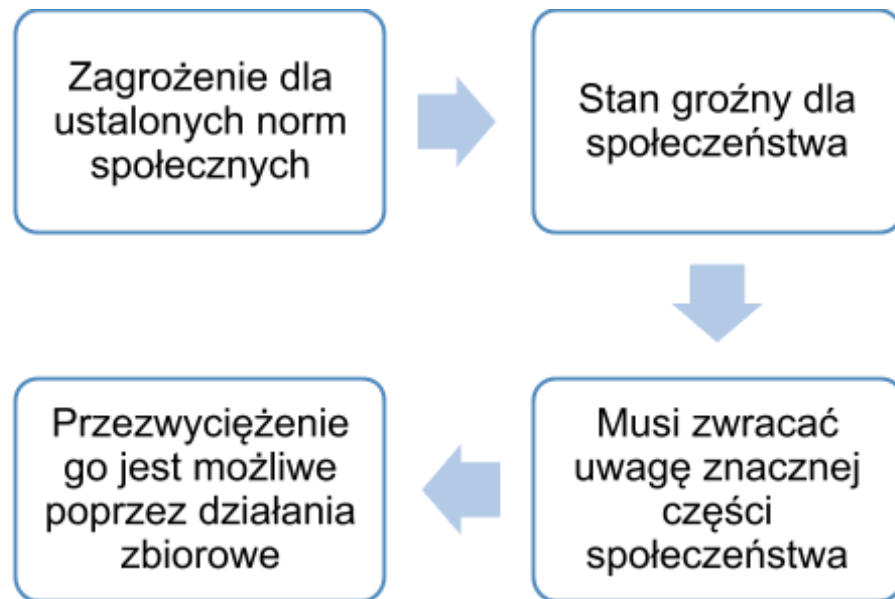
- problem społeczny jest **zjawiskiem niepożądanym**,
- **wywołuje krytykę** znacznej liczby ludzi,
- jest zjawiskiem **możliwym do przewyciężenia**,
- można go przewyciężyć przez **zbiorowe działanie**.

Huber Blumer wyróżnia pięć faz w procesie definiowania problemów społecznych:

- wyłonienie się problemu,
- uprawomocnienie,
- mobilizacja do działania,
- sformułowanie oficjalnego planu działania,
- empiryczne realizacje planu.

¹K. Frysztacki, Socjologia problemów społecznych, Warszawa 2009, s. 20.

²Frysztacki K. , Problemy społeczne, [w:] Encyklopedia socjologii, tom III, Warszawa 2000, s. 205

Do problemów społecznych, które w ostatnich dekadach dają najwyraźniej znać o sobie w polskiej rzeczywistości należy zaliczyć: alkoholizm, narkomanie, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawczą oraz wykluczenie społeczne. Każdy z tych problemów wymaga odmiennego podejścia i działań specjalistów. Priorytetem w polityce społecznej staje się zatem przeciwdziałanie tego typu zagrożeniom oraz podjęcie działań prowadzących do ograniczenia izolacji społecznej oraz zwiększenie integracji społecznej grup i osób zagrożonych występowaniem wyżej wymienionych problemów.

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. **Badanie to ma na celu przede wszystkim zdiagnozowanie stanu społeczeństwa oraz wskazanie przyczyn obecnej sytuacji.** Diagnoza społeczna bezpośrednio lub pośrednio odnosi się do stanu i sposobu zaspokajania potrzeb społecznych. Jej specyfiką jest fakt, iż koncentruje się ona na zidentyfikowaniu i opisanie takich zjawisk, które ograniczają zaspokojenie potrzeb społecznych lub stwarzają zagrożenie takiego ograniczenia. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Głównymi celami diagnozy społecznej są:

- identyfikacja przyczyn wywołujących sytuacje problemowe,
- identyfikacja wzajemnych związków pomiędzy problemami i kwestiami społecznymi,
- identyfikacja skali problemów społecznych w danym układzie administracyjnym,
- identyfikacja regionalnych, lokalnych uwarunkowań problemów społecznych,
- analiza podejmowanych działań zmierzających do rozwiązania sytuacji problemowej lub jej złagodzenia,
- analiza proponowanych rozwiązań przez politykę społeczną regionu.

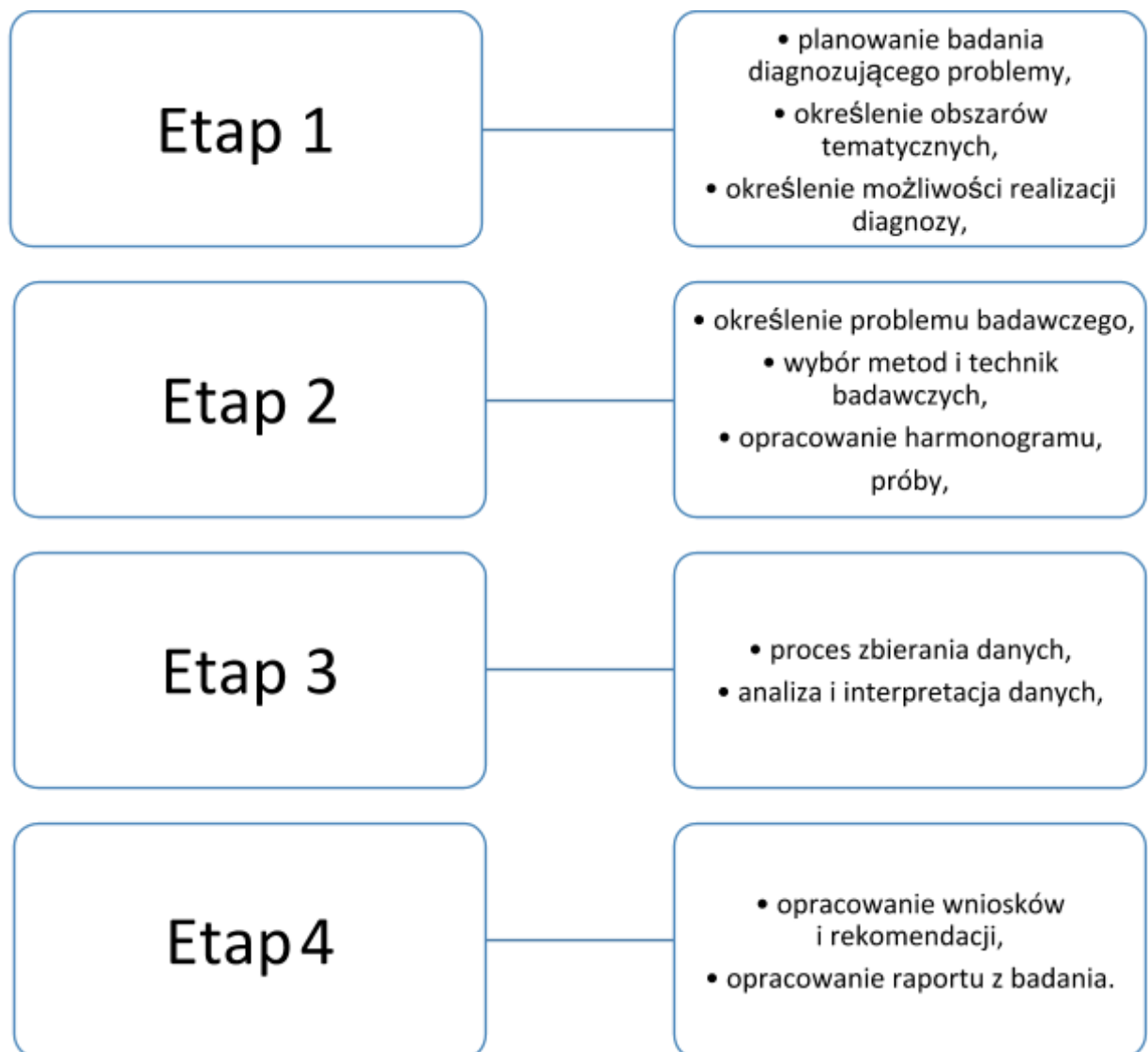
Rzetelnie przeprowadzona diagnoza jest fundamentem do planowania różnych programów rozwiązywania problemów społecznych. Wiedza, której dostarcza nam diagnoza pozwala na odpowiednią alokację zasobów w polecane programy. Dlatego jakość wykonanej diagnozy jest znacząca dla tworzenia właściwych i adekwatnych działań w społeczeństwie.

1.1. Przedstawienie problemu badawczego i pytań badawczych

Problemem badawczym niniejszej diagnozy jest **wskazanie skali problemu uzależnień chemicznych na terenie Gminy Radzanów**. W związku, z tym przed przystąpieniem do realizacji badań postawiono sobie następujące pytania badawcze:

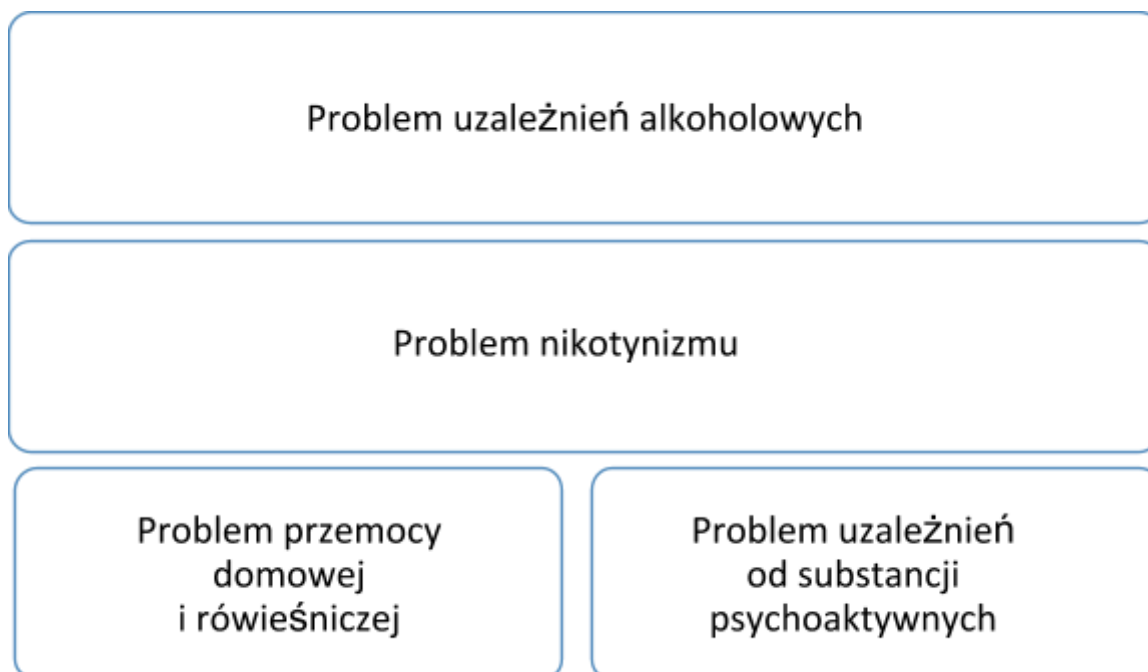
1. Jaka jest skala zjawiska uzależnień chemicznych wśród badanych dzieci i młodzieży z terenu gminy?
2. Jakie czynniki wpływają na sięganie przez badaną młodzież po substancje odurzające?
3. Jaka jest wiedza badanej młodzieży w zakresie zagrożeń jakie niosą za sobą substancje uzależniające?
4. Jaka jest skala uzależnień wśród dorosłych mieszkańców gminy?
5. Jak problem uzależnień postrzegany jest przez sprzedawców?
6. Jakie działania podejmuje Gmina Radzanów, aby przeciwdziałać problemowi uzależnień?

Przeprowadzone badanie diagnozujące problemy społeczne składało się z kilku etapów, które zostały przedstawione poniżej.

1.2. Problematyka badania

Niniejsza diagnoza szczegółowo omawia następujące problemy społeczne:

- **Problem alkoholowy (alkoholizm)** – według WHO (World Health Organization) to „wszelki sposób picia, który wykracza poza miarę tradycyjnego i zwyczajowego spożycia albo poza ramy obyczajowego, przyjętego w całej społeczności, picia towarzyskiego bez względu na czynniki, które do tego prowadzą”³.
- **Problem nikotynowy (nikotynizm)** – jest zjawiskiem, które polega na regularnym zażywaniu tytoniu, w skład którego wchodzi nikotyna – silna trucizna oraz szereg innych substancji, które wykazują negatywny wpływ na nasz organizm. Nikotynizm jest uzależnieniem fizycznym i psychicznym. Został szczegółowo opisany w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD 10.

³ T. Pilch, *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, str. 92.

- **Problem narkotykowy (narkomania)** – według ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, jest to: *„stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich”*.⁴
- **Zjawisko przemocy w rodzinie** - W polskim porządku prawnym charakterystykę i definicję zjawiska przemocy w rodzinie zawiera ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. *„O przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”*⁵. Idąc za definicją: „przemoc w rodzinie” uważa się jednorazowe lub powtarzające się wielokrotnie „umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste” członków danej rodziny lub osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących ze sprawcą tego rodzaju zachowań. W Kodeksie Karnym (art. 207 K.K.), odnotowano pojęcie „znęcania się” fizycznego lub psychicznego nad osobą najbliższą lub „inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny”⁶.

Cechy przemocy w rodzinie:

- **INTENCJONALNOŚĆ** – zamierzone działanie, mające na celu kontrolowanie i podporządkowanie sobie osoby doznającej przemocy w rodzinie,
- **NIERÓWNOWAGA SIŁ** – zdecydowana przewaga jednej ze stron w relacji (fizyczna również, ale przede wszystkim psychiczna),
- **POWODOWANIE CIERPIENIA I BÓLU** – narażanie zdrowia i życia na poważne szkody. Doświadczanie cierpienia i bólu powoduje, że ofiara traci zdolność do samoobrony,
- **NARUSZANIE PRAW I DÓBR OSOBISTYCH** – sprawca wykorzystując przewagę sił narusza podstawowe prawa (np. do stanowienia o sobie, nietykalności cielesnej, godności itp.).

⁴ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2019 poz. 852)

⁵ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2020 poz. 218)

⁶ J. Polanowski, Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Prawo i praktyka., Wydawnictwo Edukacyjne „Parpamedia”, Warszawa 1999, s. 21.

- **Zjawisko przemocy rówieśniczej** - „wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w wolność osobistą jednostek lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji”⁷.

Coraz powszechniejszym rodzajem agresji rówieśniczej jest dręczenie jednych uczniów przez drugich. Przemoc rówieśnicza może przybierać formę przemocy bezpośredniej oraz pośredniej. Sprawcą przemocy rówieśniczej może być pojedyncza osoba lub grupa. Przeciwstawiając definicję przemocy, definicji agresji, którą określa się jako akt reaktywny, przemoc określana jest jako intencjonalne użycie przewagi siły, które narusza ustalony porządek. Agresja stanowi reakcję na różne bodźce, która wyraża gniew, złość co prowadzić może do przemocy. Wyraża się ona w bardziej świadomym wywieraniu presji na słabszej ofierze.

⁷ I. Pospieszyl, *Patologie społeczne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.

2. METODOLOGIA BADANIA

2.1. Uzasadnienie i wybór techniki badawczej

Badanie zostało zaprojektowane oraz zrealizowane, aby poznać opinię oraz postawy względem wybranych problemów społecznych: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego oraz zjawiska przemocy. W badaniach zastosowano triangulację technik badawczych. Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań. Wiązała się z tym przede wszystkim triangulacja źródeł danych, polegająca na pozyskiwaniu informacji z różnych środowisk.

Badania przeprowadzono wśród: dorosłych mieszkańców, uczniów oraz sprzedawców napojów alkoholowych. Zróżnicowana próba badawcza pozwoliła na ich lepszą diagnozę oraz głębsze zrozumienie. Badania wśród mieszkańców i sprzedawców zostały wykonane zgodnie z **metodologią ilościową, za pomocą metody PAPI** (wywiad bezpośredni realizowany przy użyciu papierowej ankiety). Wykorzystana technika badawcza opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety. W ten sposób przebadano dorosłych mieszkańców oraz sprzedawców. W przypadku **uczniów zastosowano badanie ankietowe za pomocą ankiety internetowej (CAWI)**. Przed przystąpieniem do ankietowania dzieci i młodzieży szkolnej, za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrekcji placówki szkolnej na przeprowadzenie badania, udzielano informacji o całkowitej anonimowości oraz o zasadach wypełniania kwestionariuszy, by zminimalizować ryzyko występowania braków danych.

2.2. Narzędzia badawcze

Kwestionariusz ankiety został tak skonstruowany, aby miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta. Składał się on z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ze względu na niską skuteczność pytań otwartych, zrezygnowano z nich w niniejszym badaniu. Ankieta wypełniana była samodzielnie, co ma niebagatelną rolę w badaniu postaw i opinii względem delikatnych kwestii. Uczestnicy zostali poinformowani o pełnej anonimowości, został wyjaśniony cel oraz instrukcja wypełniania kwestionariusza.

Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy. **Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 1%).**

2.3. Dobór próby

Badania zostały przeprowadzone w miesiącach wrzesień - październik 2020 roku. Wzięło w nich udział 260 osób. Poniższy wykres przedstawia szczegółową strukturę próby badawczej:

Struktura doboru próby:		
Dorośli mieszkańcy - 100 osób	Uczniowie szkoły podstawowej oraz ponadpodstawowej - 147 osób	Sprzedawcy napojów alkoholowych - 13 osób

3. BADANIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

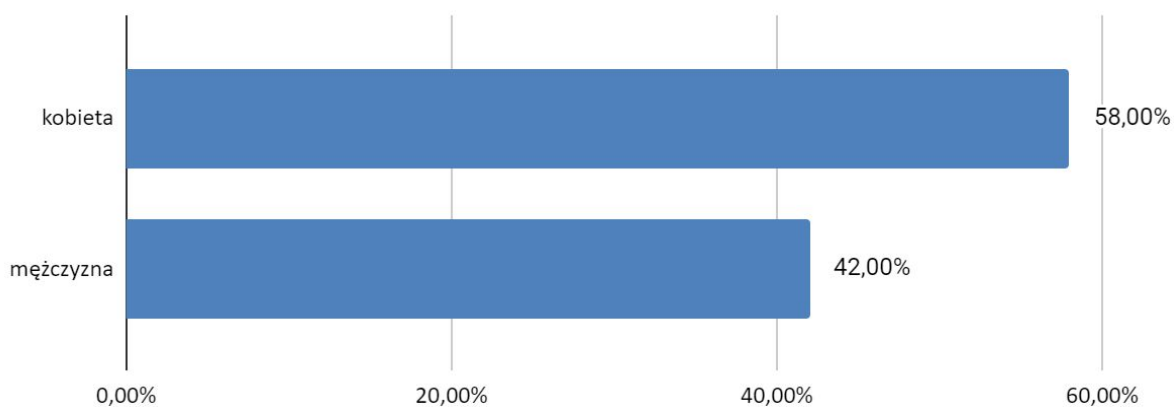
Próba składająca się z dorosłych mieszkańców gminy została poproszona o wypełnienia ankiety, w której udzielali odpowiedzi na pytania dotyczące problemów społecznych. W kwestionariuszu znalazły się pytania odnoszące się do kwestii alkoholu, narkotyków, papierosów, zjawiska przemocy oraz działań Gminy Radzanów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. W sumie respondenci udzielili odpowiedzi na 42 pytania, a do ankiety dodatkowo dołączona została metryczka pozwalająca na ustalenie między innymi: wieku, płci oraz statusu zawodowego respondentów.

3.1. Struktura badanej próby

Pierwszą grupą biorącą udział w badaniu byli dorośli mieszkańcy Gminy Radzanów.

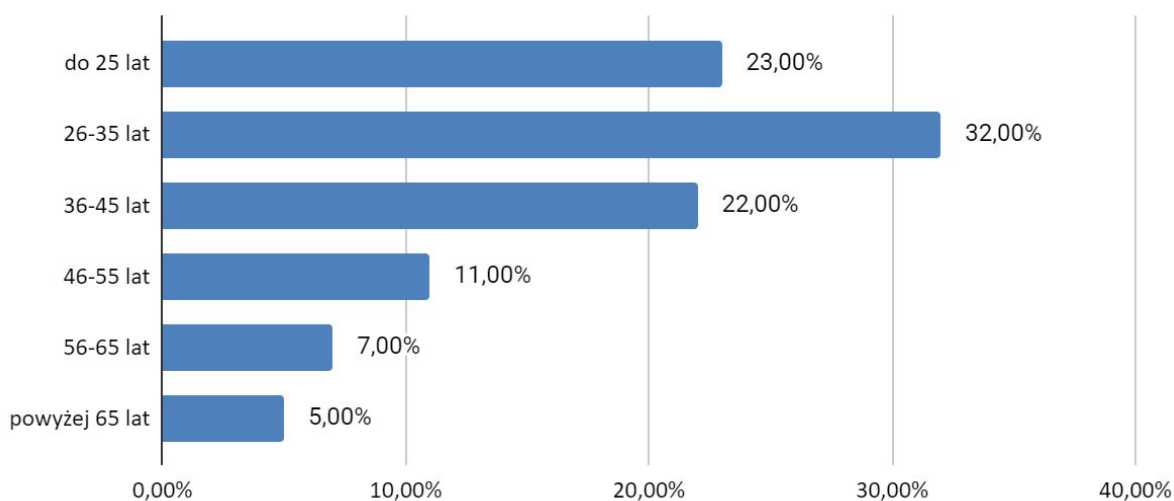
W badaniu wzięło udział 100 osób, w tym 58,00% kobiet i 42,00% mężczyzn.

Wyk. 1. Płeć.

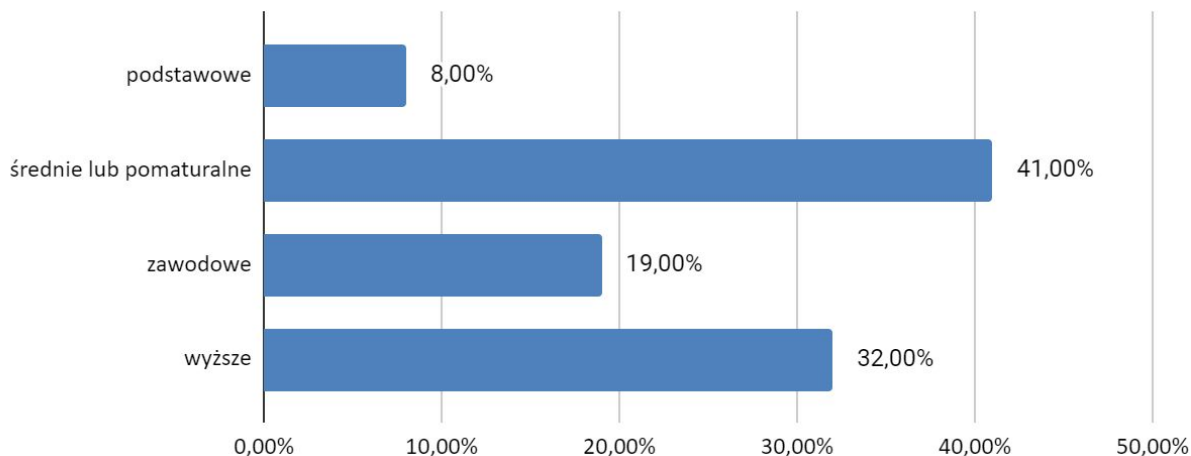
Najliczniejszą część badanej społeczności stanowiły osoby między 26, a 35 rokiem życia – 32,00%. Mieszkańcy w wieku do 25 lat stanowili 23,00% badanych. Ankietowani w wieku 36 - 45 lat tworzyli grupę 22,00% badanych, natomiast respondenci w wieku 46 - 55 lat stanowili 11,00%. Badanych w wieku między 56, a 65 rokiem życia było 7,00%, zaś powyżej 65 lat miało 5,00% ankietowanych mieszkańców

Wyk. 2. Wiek.

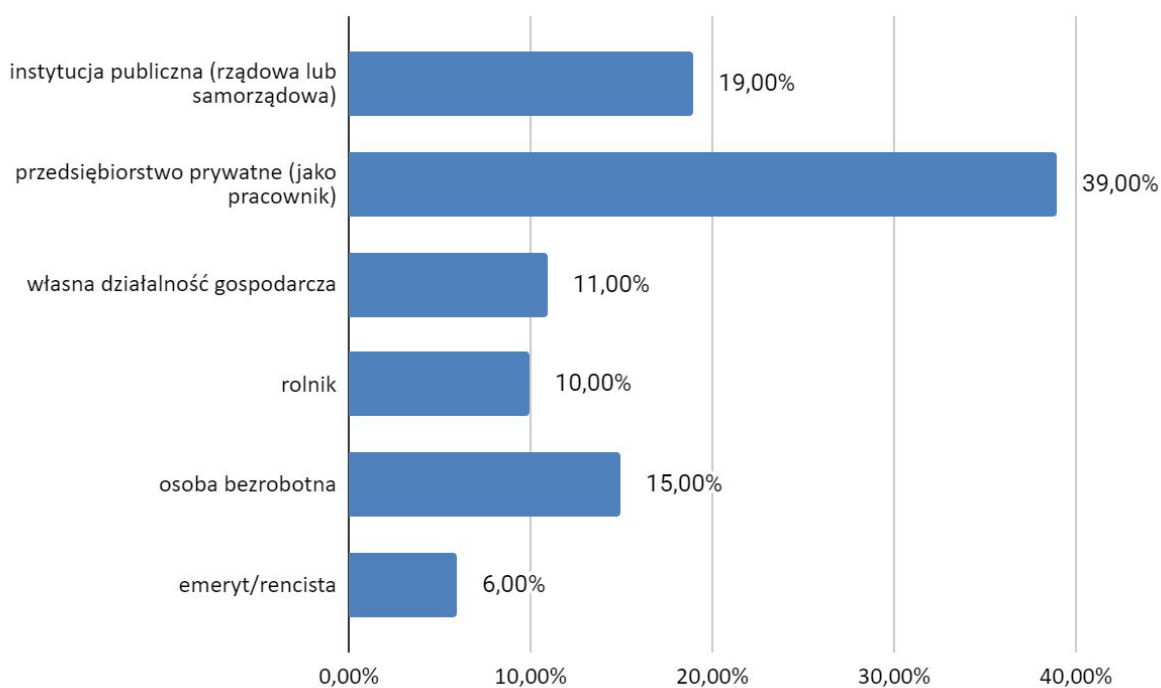
Spośród badanych 32,00% posiada wykształcenie wyższe. Z deklaracji 41,00% respondentów wynika, że zdobyło wykształcenie średnie lub pomaturalne, 19,00% - zawodowe, a 8,00% - podstawowe.

Wyk. 3. Wykształcenie

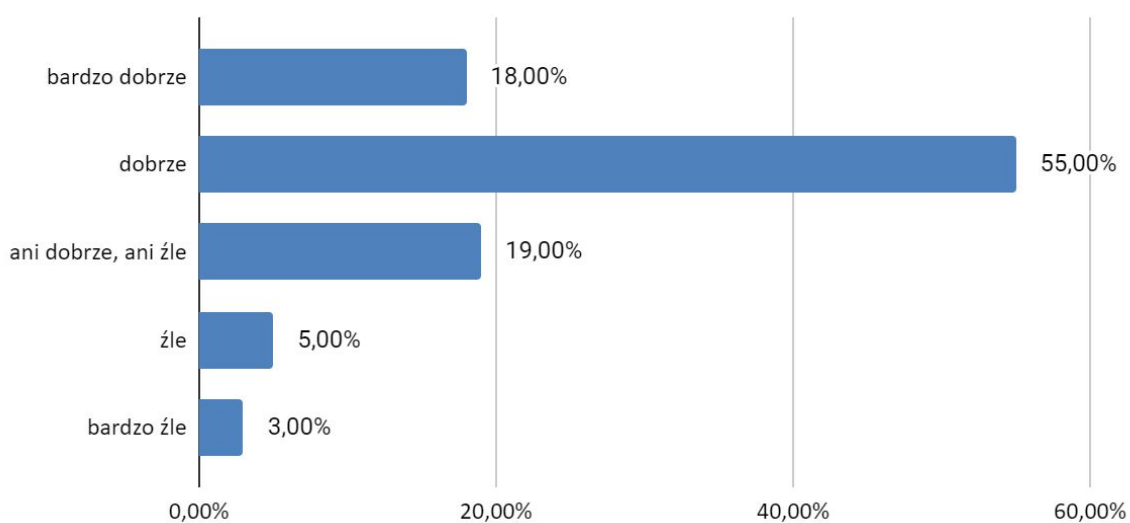
Analizując strukturę zatrudnienia badanej społeczności, zauważamy, że w badaniu diagnozującym problemy społeczne wzięli udział przedstawiciele różnych zawodów, którzy zatrudnienie znaleźli m.in. w przedsiębiorstwach prywatnych (39,00%), instytucjach publicznych (19,00%), wśród ankietowanych byli również właściciele własnych działalności gospodarczych (11,00%), rolnicy (10,00%) jak i emeryci/renciści (6,00%). 15,00% respondentów stanowiły osoby bezrobotne.

Wyk. 4. Miejsce zatrudnienia.

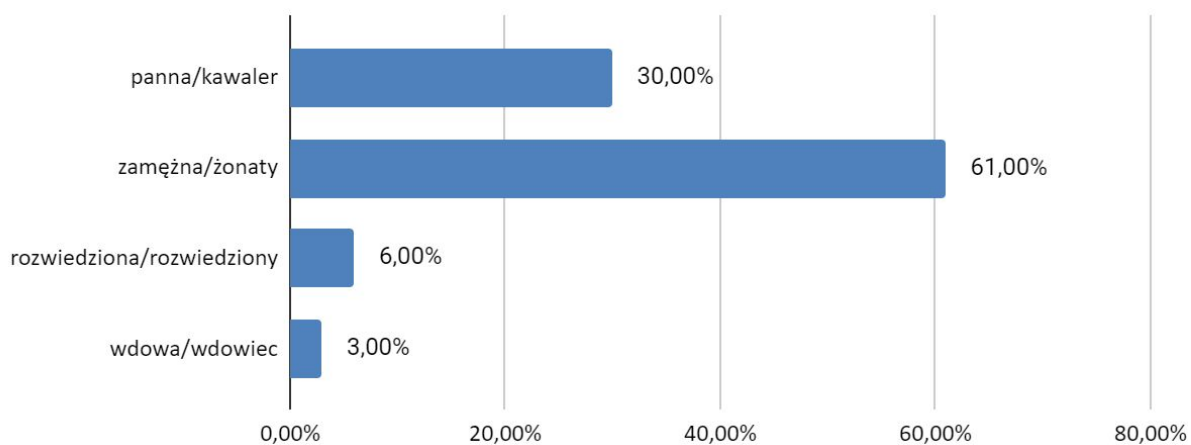
Dobrze swoją sytuację materialną ocenia 55,00% badanych, zaś 19,00% twierdzi, iż nie jest ona ani dobra ani zła. 18,00% mieszkańców bardzo dobrze ocenia swoją sytuację materialną, natomiast 5,00% uważa, że jest ona zła. 3,00% ocenia ją bardzo źle.

Wyk. 5. Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?

Zdecydowana większość badanych jest żonata/zamężna – 61,00%, zaś 30,00% badanych to panna/kawaler. 3,00% ankietowanych jest wdową/wdowcem, natomiast 6,00% respondentów jest po rozwodzie.

Wyk. 6. Stan cywilny.

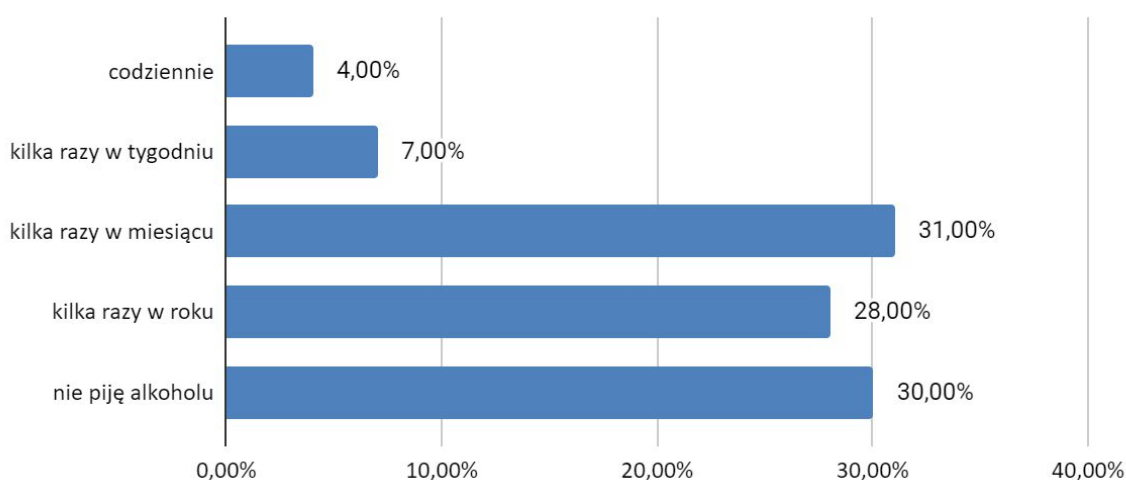

3.2. Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Pierwszym, diagnozowanym problemem społecznym w Gminie Radzanów, był problem alkoholowy. W niniejszym podrozdziale przedstawiono tę kwestię z punktu widzenia mieszkańców, a także podjęto próbę oszacowania skali zjawiska oraz sprawdzenia wiedzy ankietowanych dotyczącej zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu.

Celem określenia skali problemów alkoholowych w gminie, poproszono dorosłych mieszkańców o oszacowanie jak często spożywają alkohol. Spośród ankietowanych, 30,00% deklaruje, że w ogóle nie pije alkoholu, zaś 28,00% badanych pije napoje alkoholowe kilka razy w roku. 31,00% respondentów, sięga po alkohol kilka razy w miesiącu, a 7,00% kilka razy w tygodniu. 4,00% ankietowanych po napoje alkoholowe sięga codziennie.

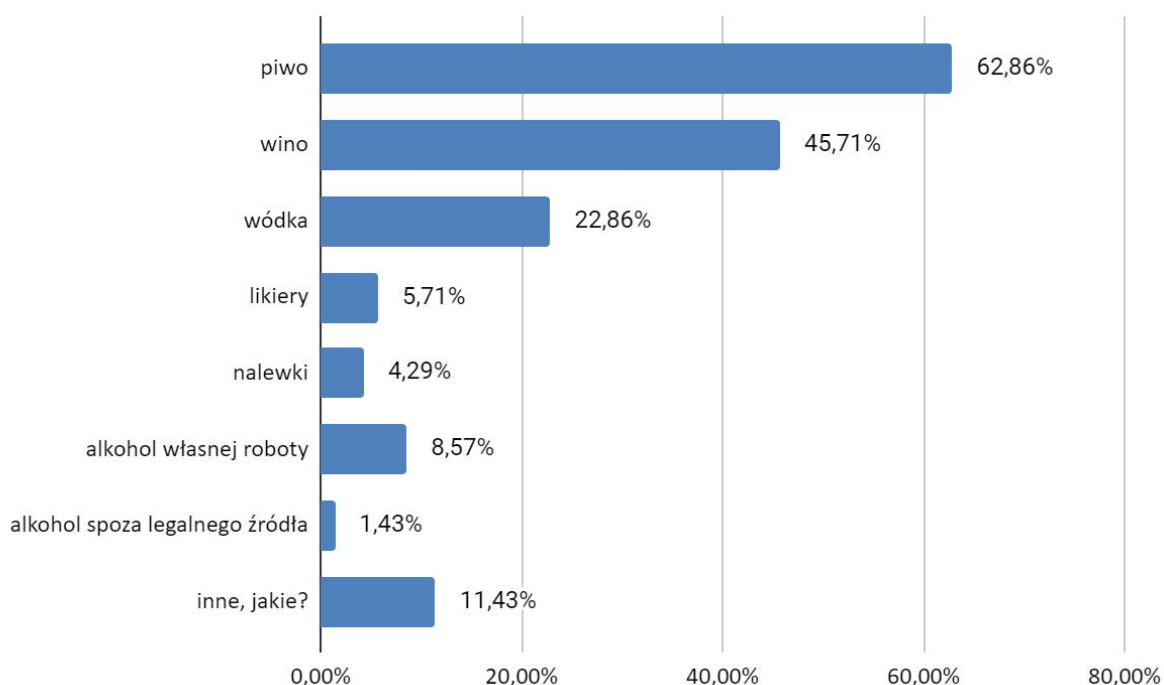
Wyk. 7. Jak często spożywa Pan/i alkohol?

Na kolejne pytania dotyczące spożywania alkoholu odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż spożywają alkohol.

Analizując popularność napojów alkoholowych wśród dorosłych mieszkańców, można zauważyć, iż piwo – 62,86% oraz wino – 45,71% to najczęściej wybierane alkohole. Mieszkańcy sięgają również po wódkę – 22,86%. Respondenci wskazali również inne alkohole podając: whisky.

Wyk. 8. Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej?

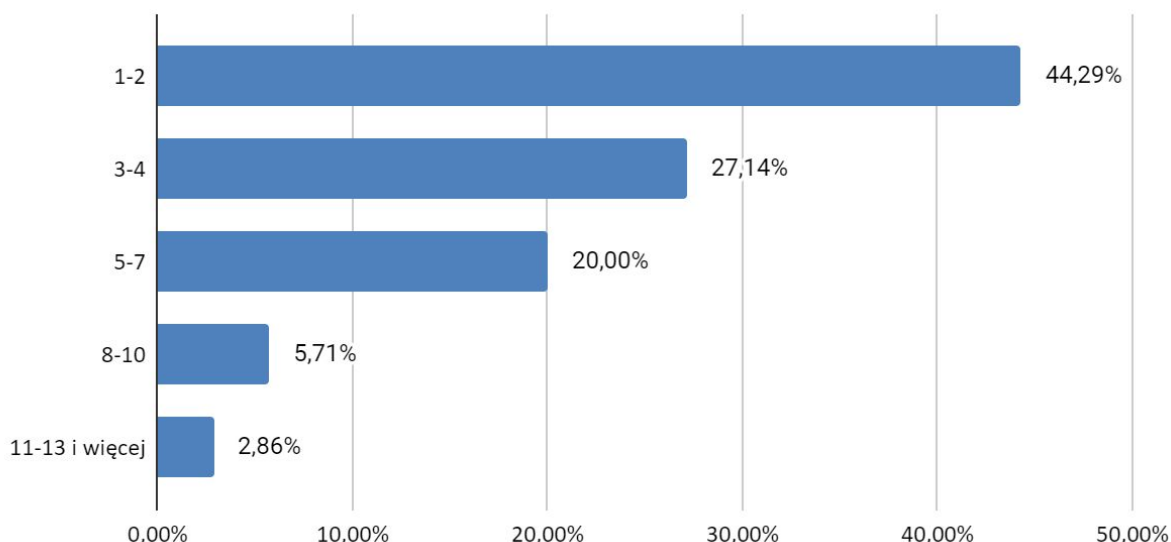
** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W diagnozie, obok częstotliwości spożywanego trunków, istotnym wskaźnikiem tego problemu są także dzienne porcje spożycia alkoholu. Spożycie alkoholu opisywać można w gramach wypitego alkoholu lub też posługując się miarą porcji standardowej. Przyjmuje się, że w Europie porcja taka zawiera zwykle 10g czystego alkoholu. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100,00% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5,00%, w ok. 100 ml wina o mocy 12,00% oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40,00%⁸.

Jak wynika z odpowiedzi respondentów, 44,29% wypija zwykle 1 - 2 jednostki alkoholu w ciągu dnia, 27,14% ankietowanych 3 - 4 porcje, a 20,00% badanych deklaruje spożycie 5 - 7 porcji dziennie. 5,71% mieszkańców wskazało 8 - 10 porcji, zaś 2,86% podało 11 - 13 i więcej.

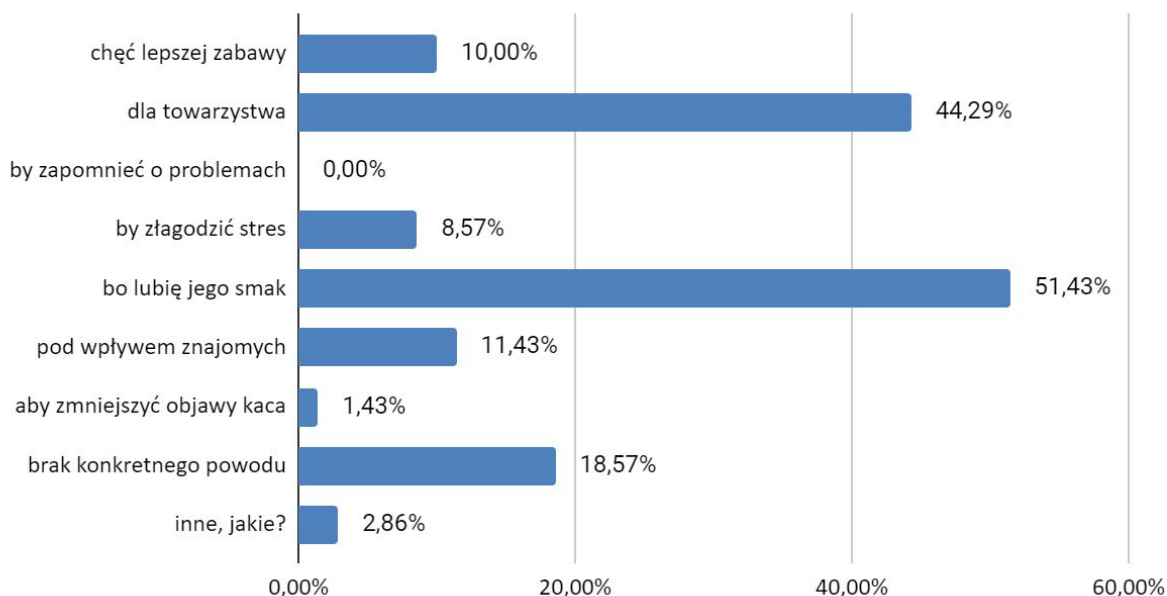
⁸ <http://www.parpa.pl/index.php/szkody-zdrowotne-i-uzaleznienie/autodiagnoza>

Wyk. 9. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije?

Mieszkańcy zostali zapytani o powody, jakie skłaniają ich do sięgania po alkohol. Większość pije alkohol, bo lubi jego smak - 51,43%. Często badani piją napoje wysokoprocentowe dla towarzystwa - 44,29%, bądź bez konkretnego powodu - 18,57%. 2,86% badanych podało inne powody, wskazując by ugasić pragnienie, do obiadu.

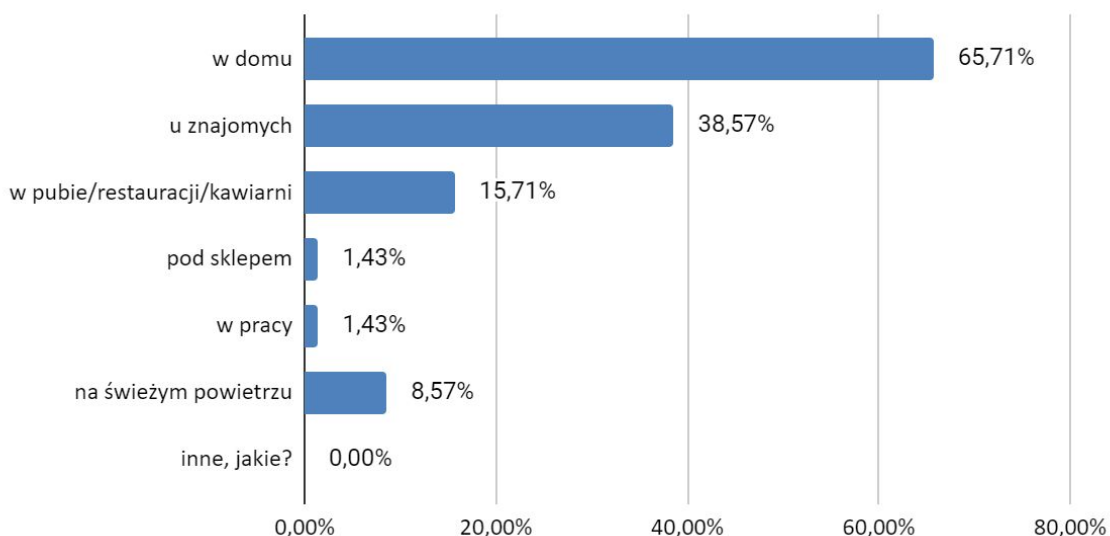
Wyk. 10. Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Badani mieszkańcy najczęściej alkohol spożywają w domu – 65,71% oraz u znajomych – 38,57%. 15,71% badanych wskazało pub/restaurację/kawiarnię, 8,57% respondentów deklaruje, że napoje wysokoprocentowe piją na świeżym powietrzu, 1,43% - pod sklepem, a 1,43% - w pracy.

Wyk. 11. Gdzie najczęściej spożywa Pan/i alkohol?

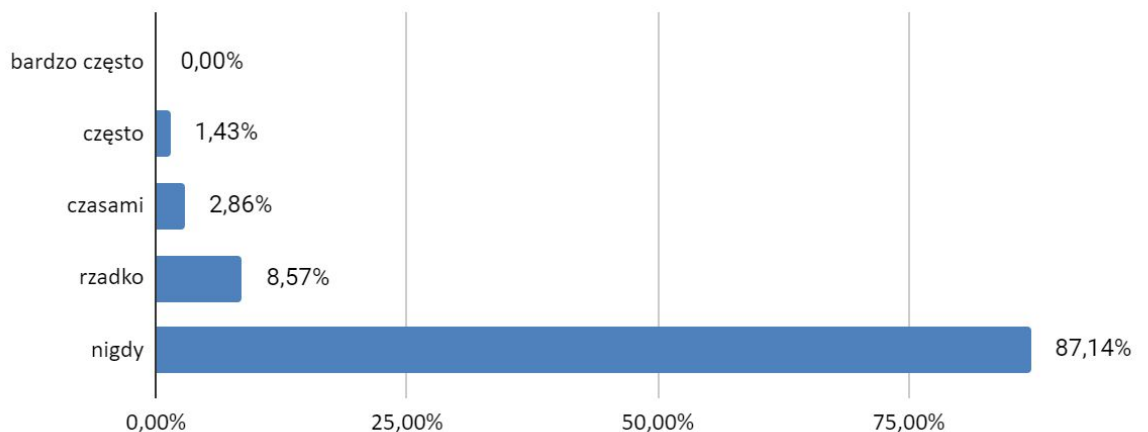

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Pracownik, który stawiał się do pracy w stanie nietrzeźwości, nie może wykonywać pracy. W przypadku, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie, że pracownik stawiał się do pracy w stanie po użyciu alkoholu lub spożywał go w czasie pracy, kierownik zakładu pracy albo osoba przez niego upoważniona mają obowiązek niedopuszczenia takiego pracownika do wykonywania obowiązków. Nietrzeźwość pracownika w pracy może zostać potraktowana jako ciężkie naruszenie obowiązków pracowniczych także wtedy, gdy takie zachowanie pracownika nie powodowało dla pracodawcy szkody ani żadnych innych następstw.

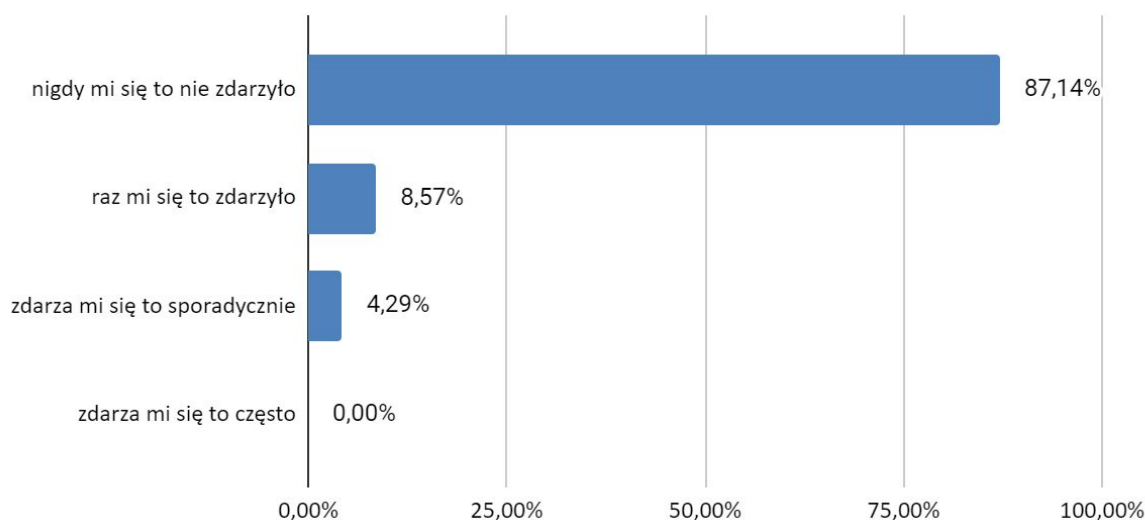
Z deklaracji badanych wynika, że 87,14% respondentów nigdy nie pracowało w stanie odurzenia alkoholowego. 8,57% badanych przyznało, że zdarza im się rzadko pracować pod wpływem alkoholu. Z danych wynika, że 2,86% respondentów wykonywało czasami swoje obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu, a 1,43% respondentów wskazało, że zdarza się to często. Wyniki wskazują, że problem na terenie Gminy Radzanów nie jest duży, jednak występują przypadki nieprzestrzegania elementarnych przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, co grozi utratą zdrowia lub życia.

Wyk. 12. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

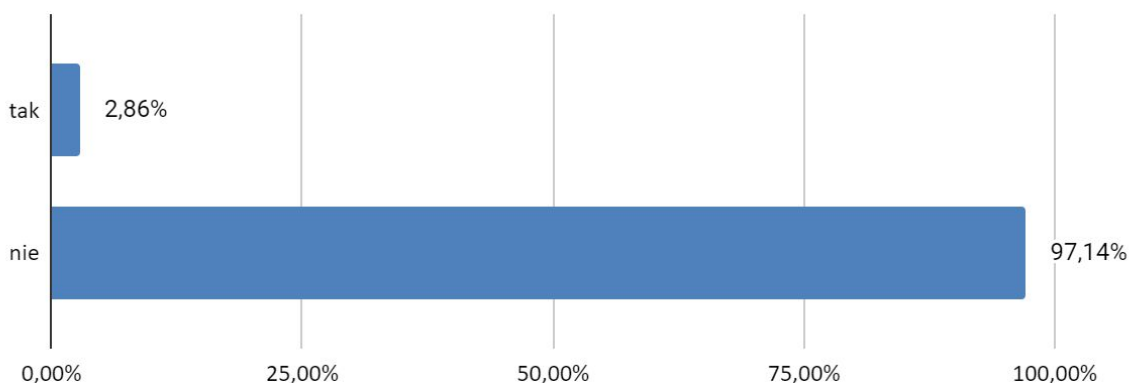
Polskie ustawodawstwo wyróżnia dwa poziomy stężenia alkoholu we krwi – stan po użyciu alkoholu oraz stan nietrzeźwości. Jazda pod wpływem może być wykroczeniem, za które grozi kara aresztu lub grzywny, albo przestępstwem, za które grozi kara grzywny, ograniczenia lub nawet pozbawienia wolności. Z deklaracji mieszkańców gminy wynika, że 87,14% badanych nigdy nie prowadziło pojazdu pod wpływem alkoholu. 8,57% badanej populacji raz zdarzyło się być kierowcą samochodu po spożyciu napoju wysokoprocentowego, natomiast 4,23% zdarza się to sporadycznie.

Wyk. 13. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

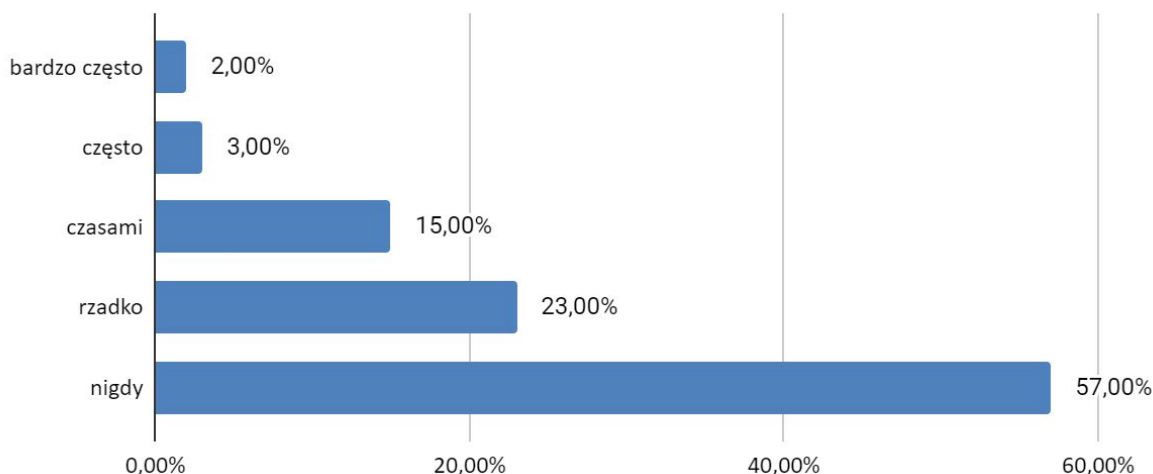
Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 97,14% badanych mieszkańców nigdy nie zostało zatrzymanych za prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu, natomiast zatrzymanych pod wpływem alkoholu zostało 2,86% badanych mieszkańców.

Wyk. 14. Czy był Pan/i kiedykolwiek zatrzymany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości?

W kolejnym pytaniu, badani mieli określić, czy byli świadkami sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 57,00% ankietowanych nigdy nie widziało, aby osoba nietrzeźwa prowadziła pojazd, zaś 23,00% badanych zadeklarowało, że zdarzało się to rzadko. 15,00% osób jest zdania, że czasami dochodzi do sytuacji, że osoba nietrzeźwa prowadzi pojazd, 3,00% mieszkańców wskazało odpowiedź „często”, a 2,00% ankietowanych - bardzo często.

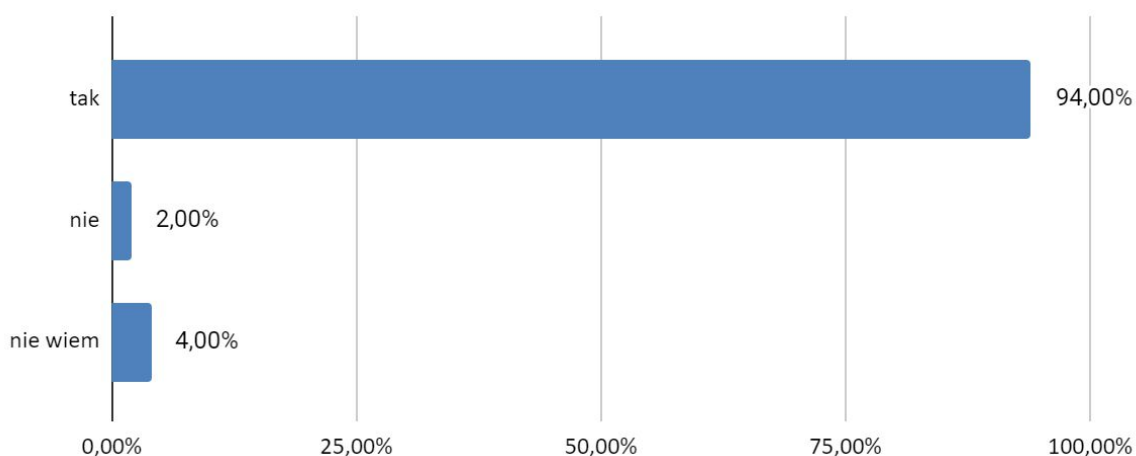
Wyk. 15. Czy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?

Nadużywanie alkoholu w czasie ciąży związane jest z występowaniem zaburzeń u dzieci. Alkohol przenika do krwi płodu w takim samym stężeniu jak do krwi matki, powodując m.in.: płodowy zespół alkoholowy, zwiększenie ryzyka poronienia oraz porodu przedwczesnego, ryzyko komplikacji porodowych, zaburzenia w rozwoju mózgu dziecka i układu nerwowego, osłabienie rozwoju komórek płodu, uszkodzenie mięśni, skóry, gruczołów, kości i zębów, osłabienie rozwoju płuc, powoduje zaburzenia rozwoju wzrostu, zaburzenia emocjonalne, zaburzenia mowy, zespół nadpobudliwości psychoruchowej, leukemię, wady nerek, problemy ze słuchem i wzrokiem.

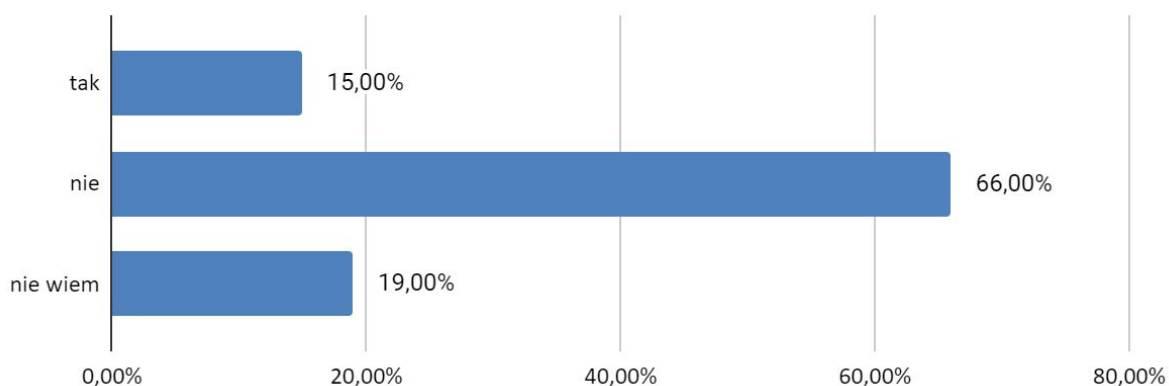
Interesująca wydaje się kwestia poglądu badanej społeczności na szkodliwość picia alkoholu w ciąży. 94,00% badanych zauważa, iż ma ono negatywny wpływ na rozwój dziecka. Znaczące jest, że 4,00% ankietowanych deklaruje brak wiedzy na temat szkodliwości picia napojów wysokoprocentowych w ciąży, natomiast 2,00% twierdzi, że spożywanie alkoholu w ciąży nie wpływa na rozwój płodu.

Wyk. 16. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?

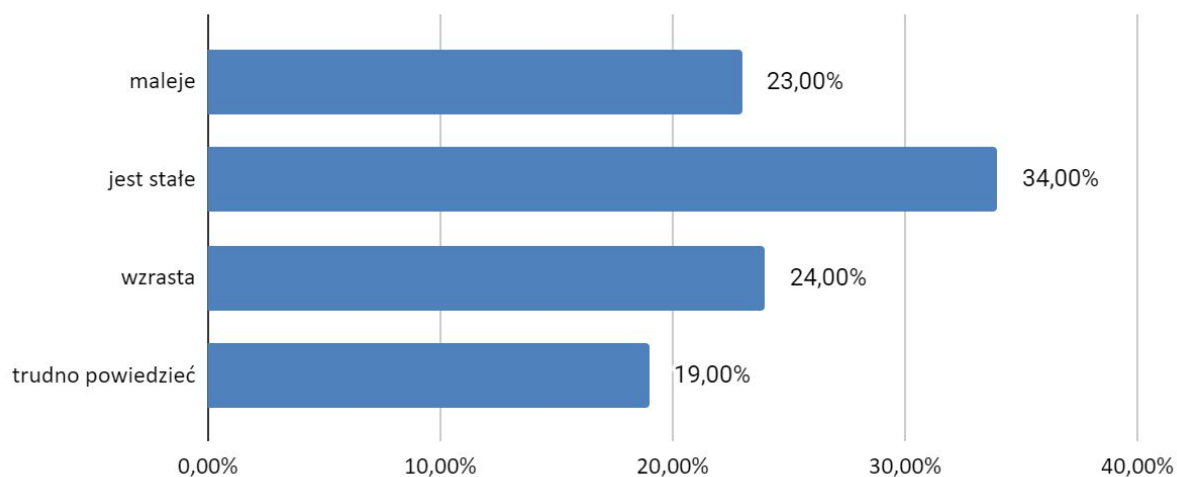
Następne pytanie dotyczy kwestii picia alkoholu przez kobiety w ciąży na terenie Gminy Radzanów. Część badanych nie potrafiła określić, czy widziała kobiety ciężarne spożywające napoje wysokoprocentowe – 19,00%, a 66,00% podaje, że nie spotkało się z taką sytuacją. Jednak 15,00% ankietowanych spotkało na terenie gminy kobiety w ciąży, które piły alkohol.

Wyk. 17. Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie Pana/i miejscowości?

W diagnozie na terenie gminy pomocna może okazać się opinia mieszkańców dotycząca skali jego występowania. Wśród respondentów 24,00% uważa, że spożycie alkoholu wzrasta, 34,00% badanych twierdzi, iż spożycie alkoholu w ich miejscowości jest stałe. 23,00% twierdzi, iż maleje, a 19,00% badanych nie ma zdania na ten temat.

Wyk. 18. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości.

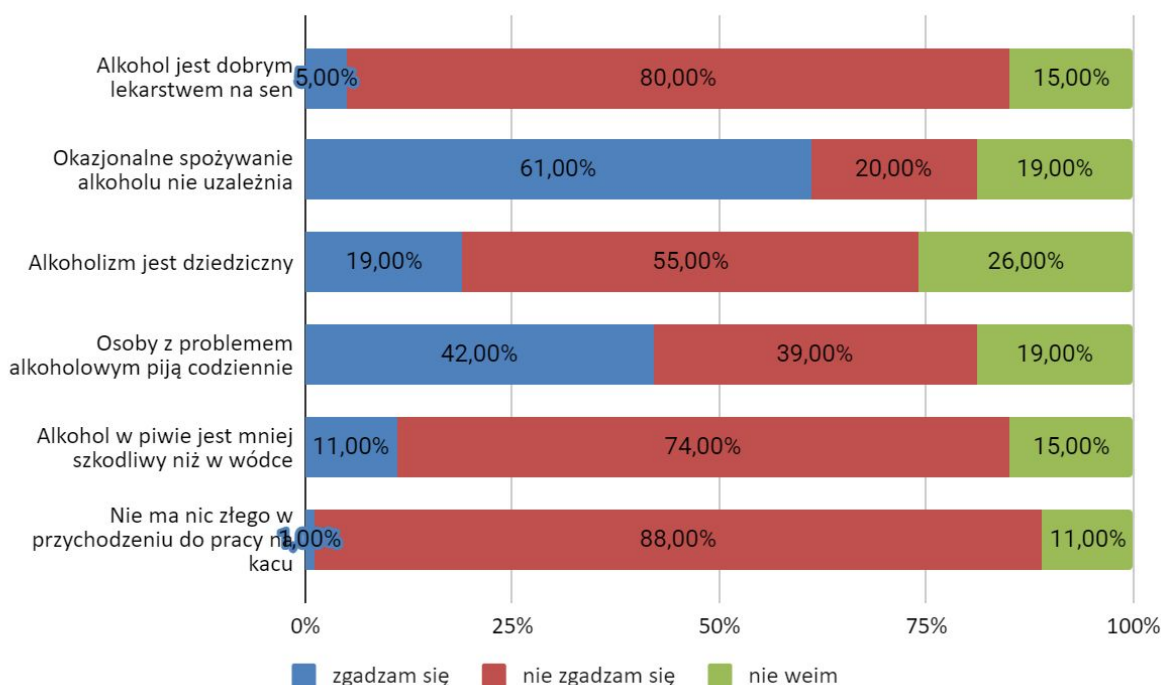

Celem sprawdzenia wiedzy mieszkańców dotyczącej konsekwencji spożywania alkoholu, poproszono ich o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, mieszkańcy w większości posiadają wiedzę dotyczącą alkoholu.

5,00% badanych uważa, że alkohol jest dobrym lekarstwem na sen, 80,00% osób nie zgadza się z tą opinią, a 15,00% wskazało odpowiedź „nie wiem”. Według 61,00% mieszkańców okazjonalne spożywanie alkoholu nie uzależnia. Z tym stwierdzeniem nie zgodziło się 20,00% osób, a 19,00% nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie. Z kolei 19,00% ankietowanych uważa, iż alkoholizm jest dziedziczny, a 55,00% osób nie zgadza się z tą opinią. Do tego stwierdzenia nie potrafiło odnieść się 26,00% osób.

Ze stwierdzeniem „Osoby z problemem alkoholowym piją codziennie” zgodziło się 42,00% ankietowanych, zaś 39,00% nie zgodziło się z tym stwierdzeniem. 29,00% osób wskazało odpowiedź „nie wiem”. 74,00% osób sądzi, iż alkohol w piwie jest tak samo szkodliwy jak ten w wódce, zaś z tą opinią nie zgodziło się 11,00% osób - twierdzą oni, iż alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż ten w wódce. 15,00% osób wskazało, iż nie potrafią ustosunkować się do tego stwierdzenia. 88,00% mieszkańców uważa, że przychodzenie do pracy na kacu jest zachowaniem nieodpowiednim. Z tą opinią nie zgodziło się 1,00% osób – uważają oni, iż nie ma nic złego w przychodzeniu do pracy na kacu. Natomiast 11,00% ankietowanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

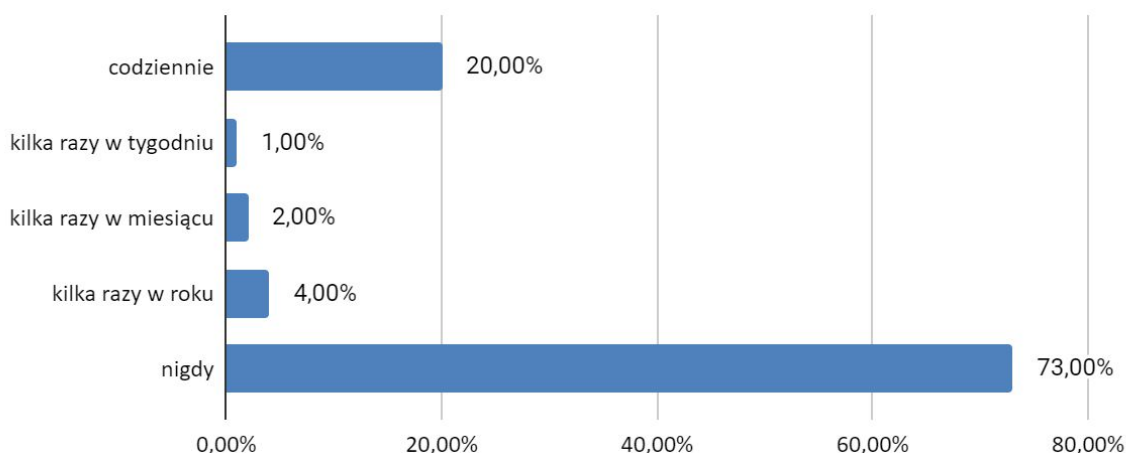
Wyk. 19. Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami.

3.3. Problem nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Kolejny blok tematyczny dotyczy problemu nikotynowego. W pierwszym pytaniu badani mieli określić, jak często palą papierosy. Ponad połowa mieszkańców gminy – 73,00% deklaruje, że nigdy nie paliła papierosów, zaś 20,00% twierdzi, że codziennie po nie sięga.

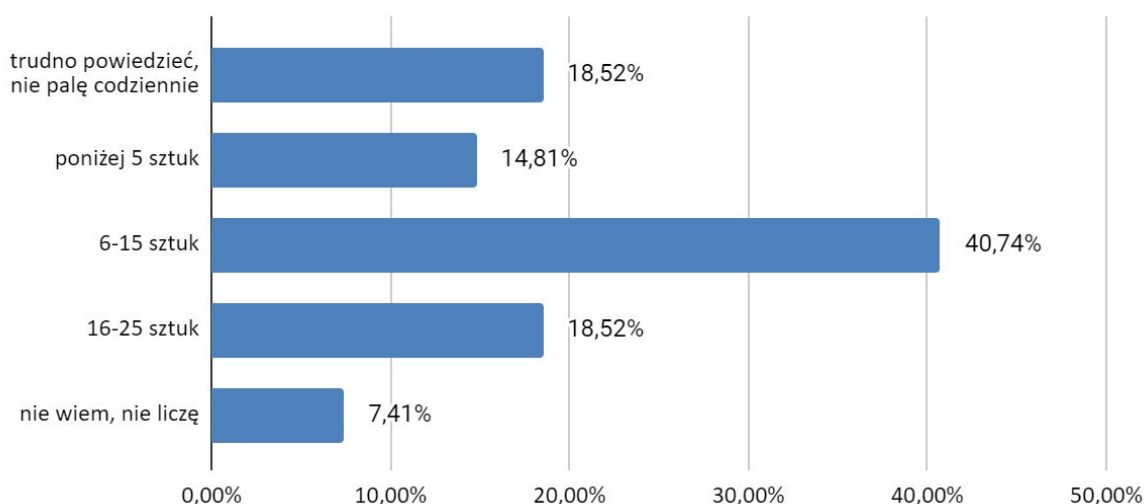
Wyk. 20. Jak często pali Pan/i papierosy?

Na kolejne trzy pytania dotyczące palenia papierosów odpowiedź mogli udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż palą papierosy.

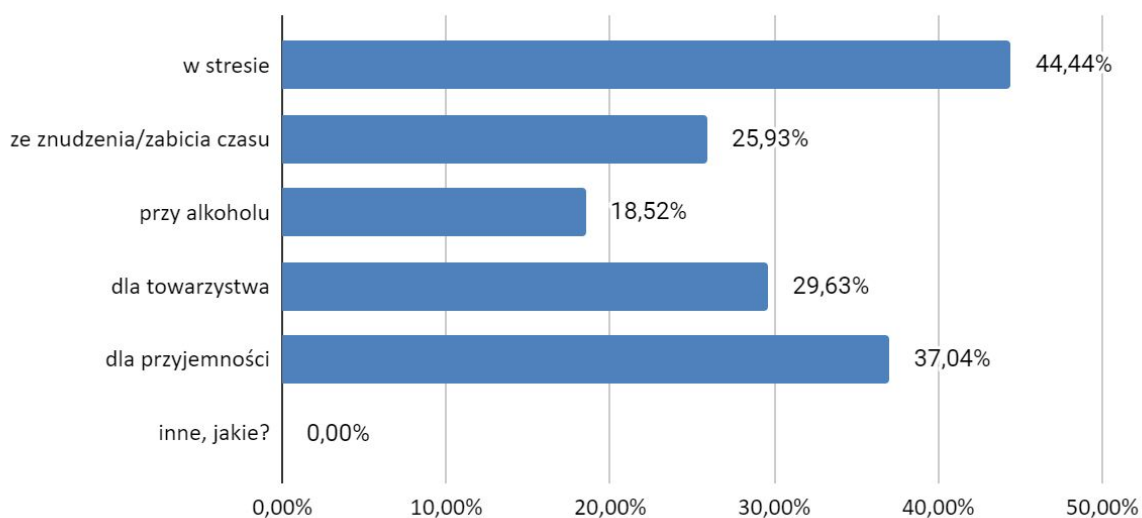
Spośród osób, które zadeklarowały się jako palące, 40,74% pali od 6 - 15 sztuk dziennie, 18,52% pali 16 - 25 papierosów dziennie, a 14,81% poniżej 5 sztuk. 18,52% respondentów nie pali każdego dnia, z kolei 7,41% nie jest w stanie określić ile papierosów wypala dziennie.

Wyk. 21. Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?

Badani na pytanie o motywacje do podjęcia palenia papierosów podali, że palą w stresie – 44,44%. Dla przyjemności pali 37,04% badanych, 29,63% respondentów po wyroby tytoniowe sięga dla towarzystwa.

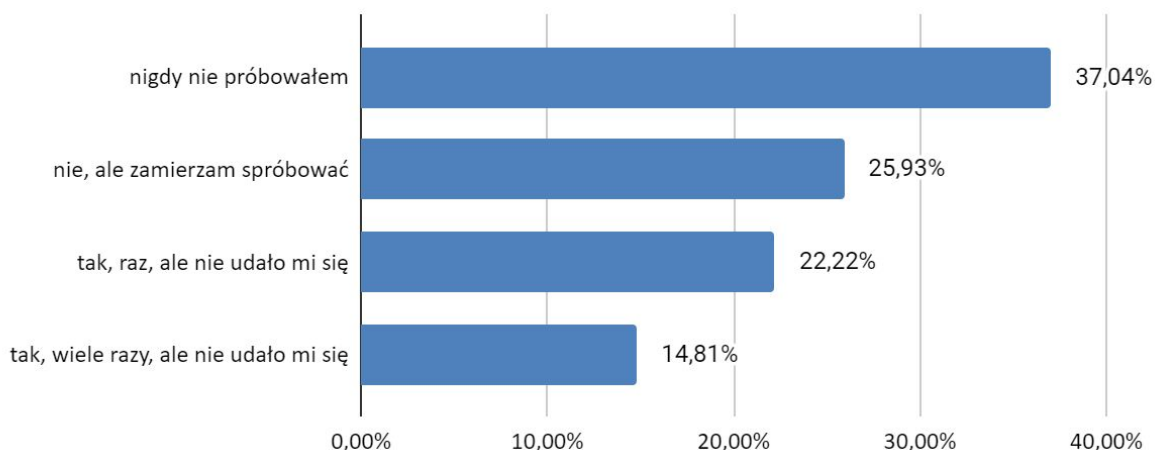
Wyk. 22. Kiedy najczęściej sięga Pan/i po papierosa?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

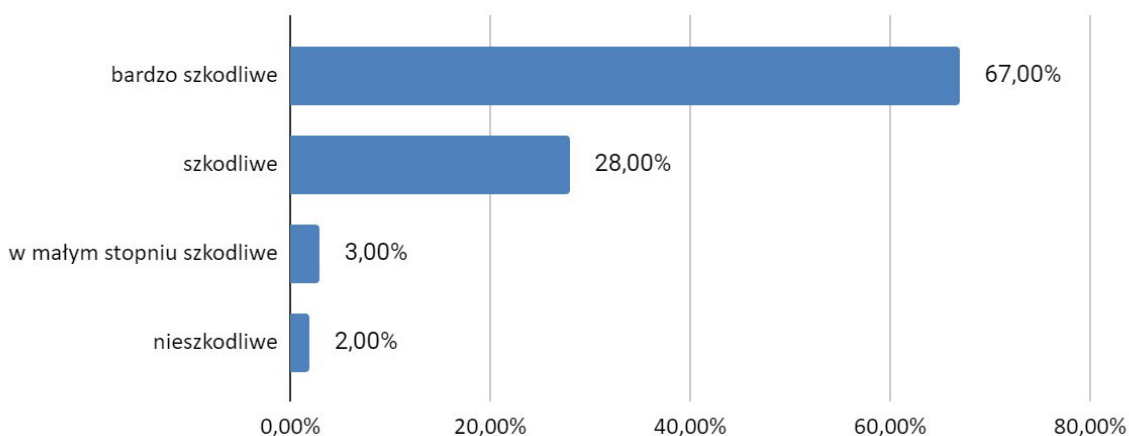
Jak wynika z analizy danych, 37,04% palaczy nie podejmowało próby zerwania z nałogiem, 25,93% ankietowanych nie podejmowało próby rzucenia palenia, ale planują w przyszłości. 22,22% mieszkańców ma za sobą jednokrotną próbę rzucenia palenia, ale nieskuteczną, natomiast 14,81% wiele razy podejmowało wysiłki, lecz bez rezultatu.

Wyk. 23. Czy próbował Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?

Kolejnym pytaniem z zakresu palenia papierosów było określenie szkodliwości ich nadużywania dla zdrowia. Większość ankietowanych odpowiedziało, że palenie papierosów jest bardzo szkodliwe – 67,00%, a 28,00% jest zdania, że są one szkodliwe. Wskazuje to na świadomość palaczy, że mają do czynienia z substancją szkodzącą ich zdrowiu i przynoszącą spustoszenie w organizmie.

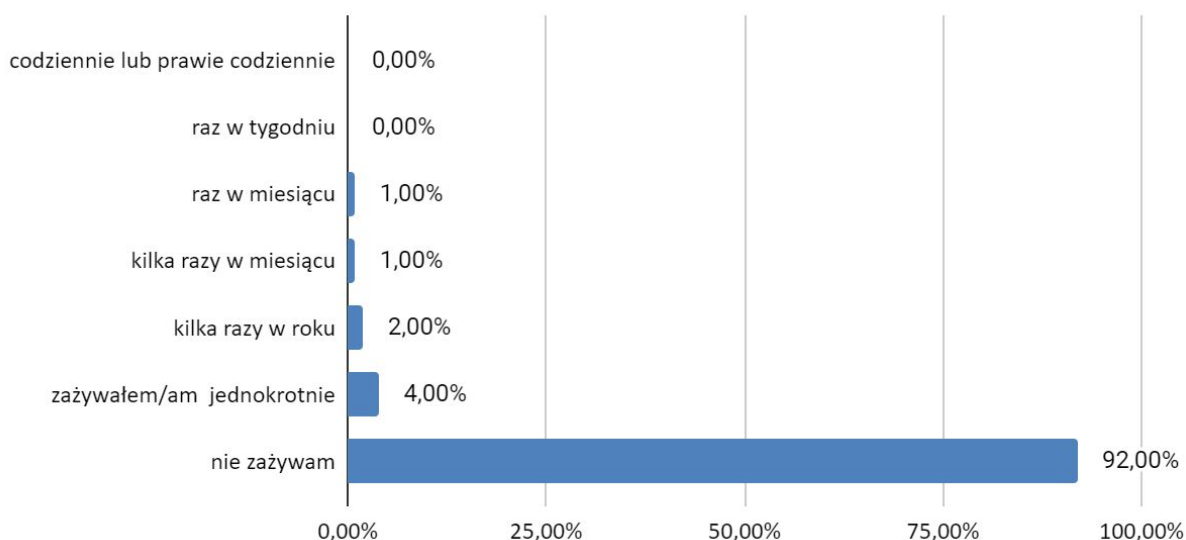
Wyk. 24. Jak ocenia Pan/i szkodliwość palenia papierosów dla zdrowia?

3.4. Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

W kolejnym bloku tematycznym poruszono problem używania narkotyków z perspektywy dorosłych mieszkańców. Celem było poznanie opinii oraz doświadczeń respondentów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. W pierwszym pytaniu ankietowani zostali zapytani o zażywanie narkotyków. Mieszkańcy biorący udział w badaniu w większości przyznali, iż nigdy nie sięgnęli po środki psychoaktywne – takiej odpowiedzi udzieliło 92,00% osób. Wśród tych osób, które zażywały narkotyki 4,00% badanych zadeklarowało, iż zrobiły to jednokrotnie

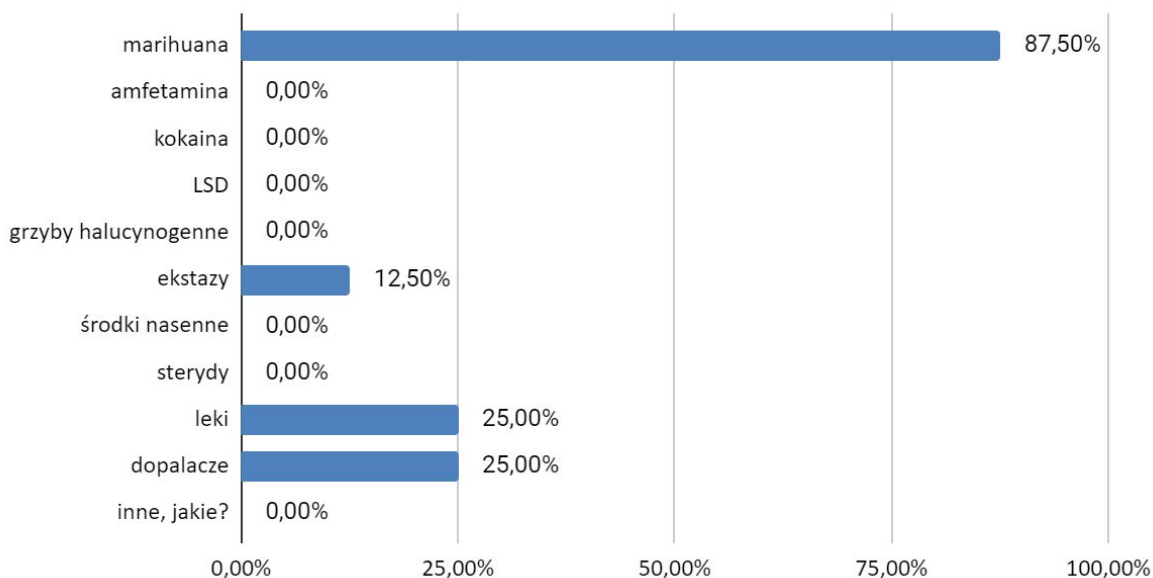
Wyk. 25. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze)?

Na kolejne dwa pytania dotyczące sięgania po narkotyki odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż miały kiedykolwiek kontakt z narkotykami.

Mieszkańcy, którzy mieli kontakt z narkotykami przyznali, iż zażywali marihuanę (87,50%), dopalacze (25,00%), leki (25,00%) i ekstazy (12,50%).

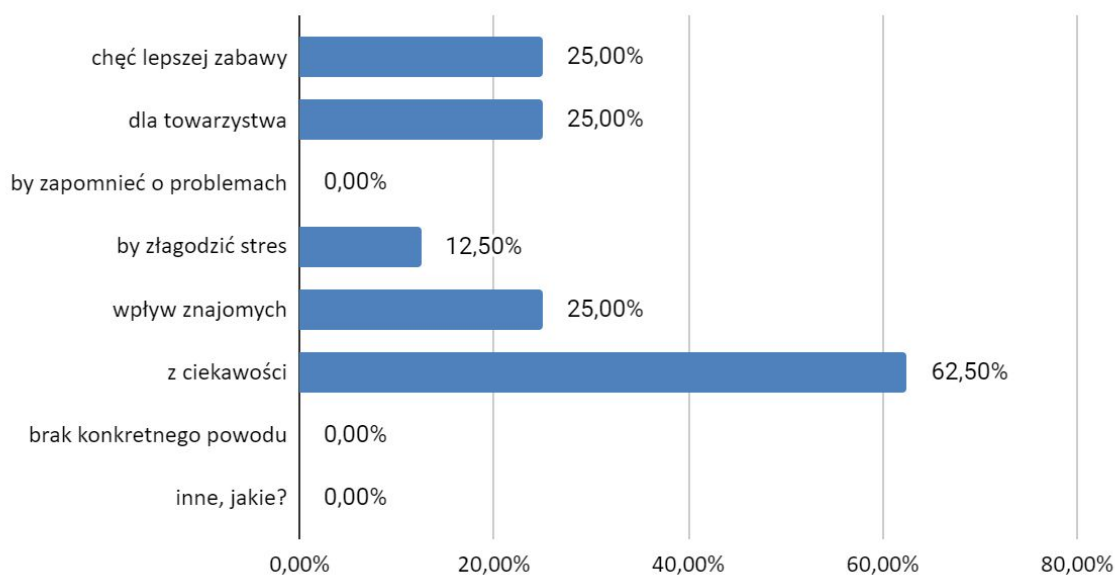
Wyk. 26. Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Głównymi powodami sięgania po substancje psychoaktywne przez dorosłych mieszkańców gminy były: ciekawość (62,50%), wpływ znajomych (25,00%), chęć lepszej zabawy (25,00%) czy dotrzymanie towarzystwa (25,00%).

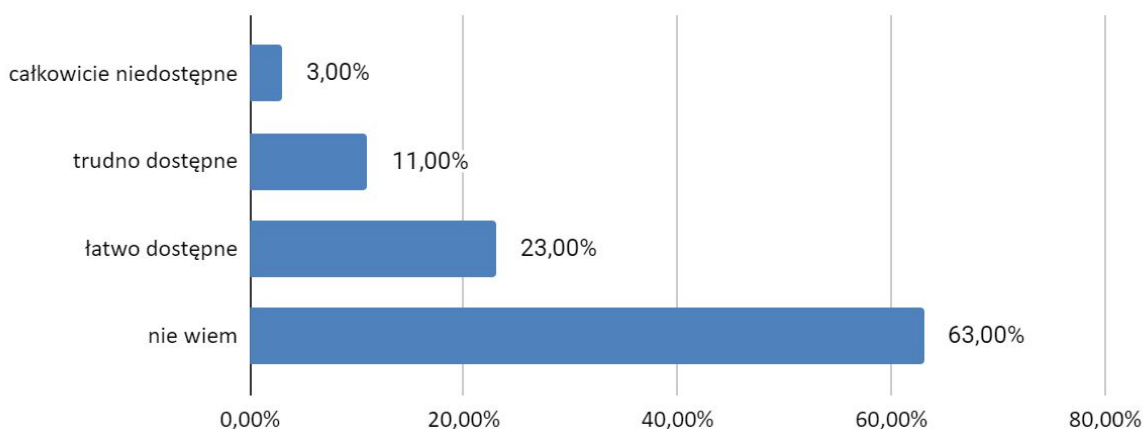
Wyk. 27. Z jakich powodów sięgnął/ęła Pan/i po wyżej wymienione substancje psychoaktywne?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

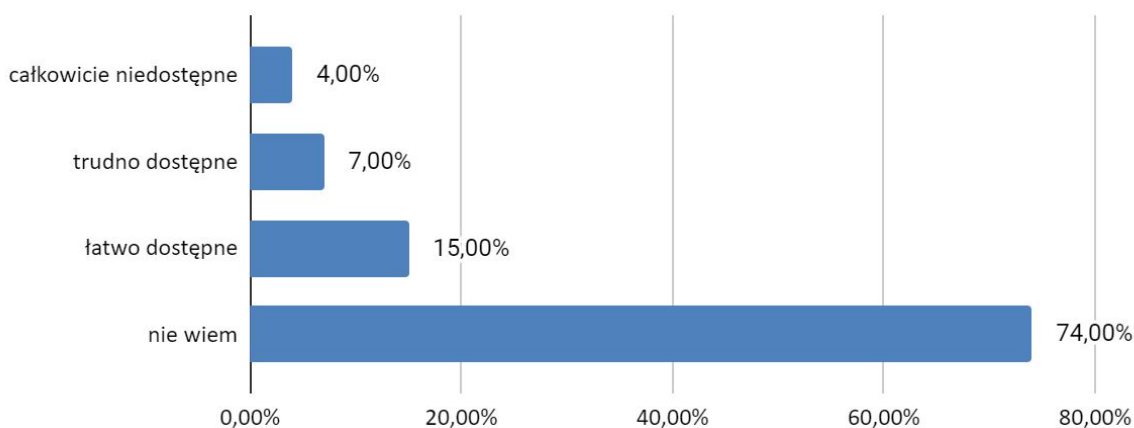
Na pytanie dotyczące możliwości pozyskania narkotyków na terenie zamieszkiwanej Gminy Radzanów, większość respondentów odpowiedziało, że nie wie czy istnieje możliwość zakupu narkotyków – 63,00%. 23,00% badanych podaje, że są łatwo dostępne, a zdaniem 11,00% są one trudno dostępne. Dla 3,00% badanych narkotyki są całkowicie niedostępne.

Wyk. 28. Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania narkotyków na terenie Pana/i miejscowości?

Ankietowani w pytaniu o możliwość pozyskania dopalaczy na terenie miejsca zamieszkania, mieli ocenić czy istnieją trudności w ich zdobyciu. 4,00% badanych twierdzi, że pozyskanie dopalaczy jest całkowicie niedostępne. Trudno dostępne są w opinii 7,00% respondentów, a według 15,00% są łatwo dostępne. 74,00% badanej społeczności nie potrafi ocenić, czy można pozyskać dopalacze w miejscu ich zamieszkania.

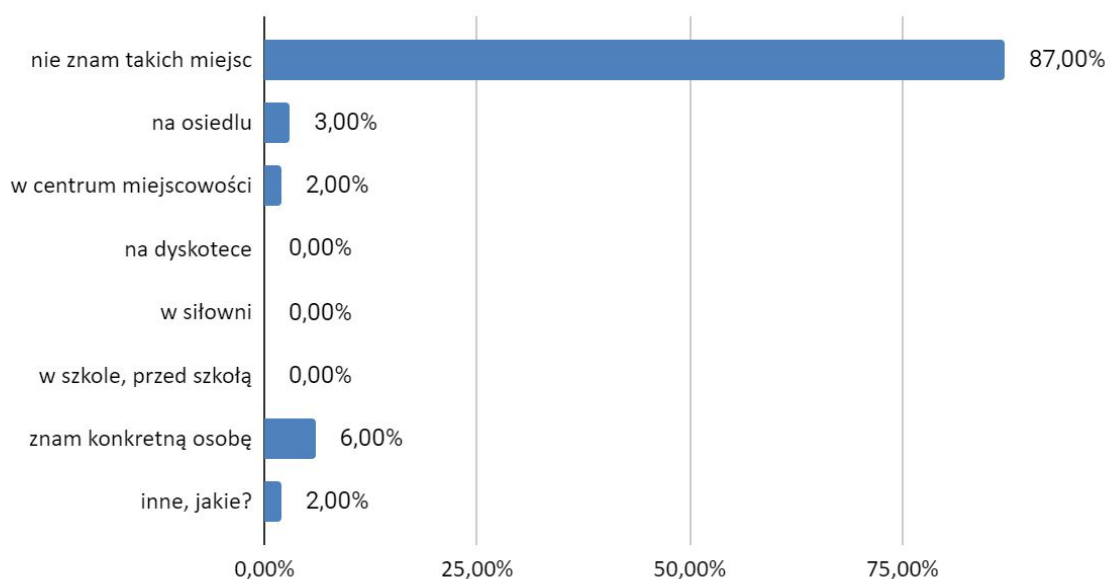
Wyk. 29. Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania dopalaczy na terenie Pana/i miejscowości?

W odniesieniu do wcześniejszych pytań, poproszono respondentów o wskazanie, gdzie w gminie mogą nabyć narkotyki lub dopalacze.

87,00% mieszkańców odpowiedziało, że nie zna takich miejsc. Wynikać to może z obawy o poniesienie konsekwencji prawnych przez siebie, bądź z obawy przed osobami rozprawdzającymi substancje psychoaktywne. Pozostali mieszkańcy przyznali, że znają konkretną osobę, u której można zakupić narkotyki bądź dopalacze – 6,00% oraz, iż można je zdobyć na osiedlu (3,00%) i w centrum miejscowości (2,00%). Respondenci wskazali inne miejsca, podając tvp.

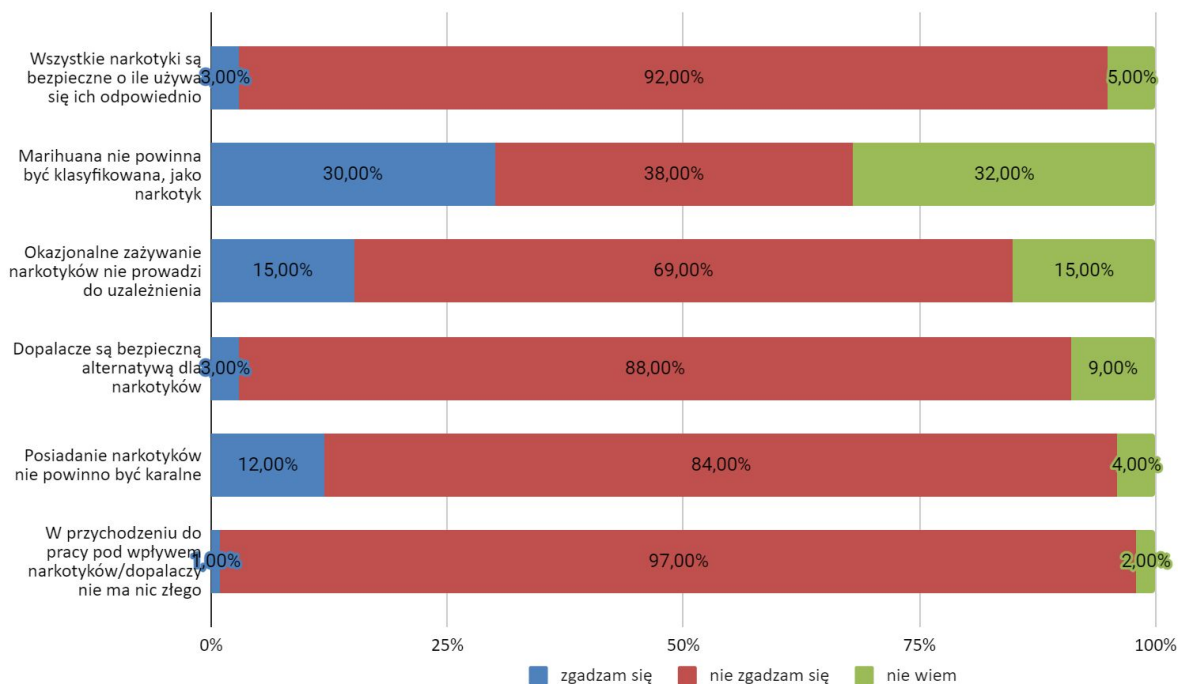
Wyk. 30. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100*

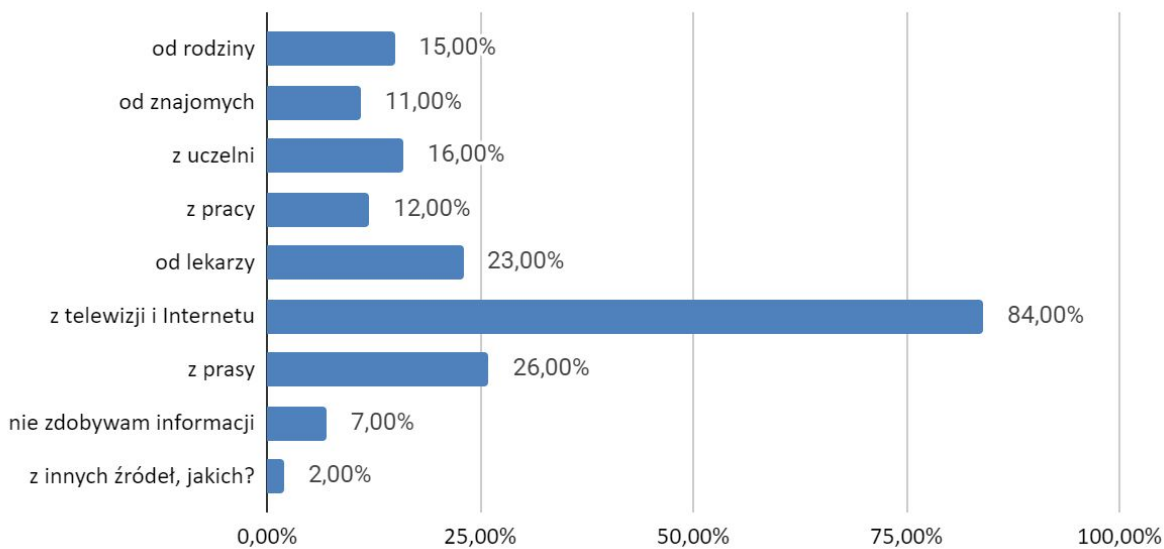
Niniejsze pytanie miało na celu sprawdzenie wiedzy i poglądów ankietowanych na temat substancji psychoaktywnych. 3,00% ankietowanych twierdzi, że wszystkie narkotyki są bezpieczne o ile używa się ich odpowiednio, zaś 92,00% osób nie zgodziło się z tą opinią, a 5,00% nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie. 30,00% mieszkańców twierdzi, że marihuana nie powinna być klasyfikowana jako narkotyk, natomiast 38,00% badanych uważa, że marihuana powinna być zaliczana do narkotyków. 32,00% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie. Ze stwierdzeniem „Okazjonalne zażywanie narkotyków nie prowadzi do uzależnienia” zgodziło się 15,00% osób, a 69,00% nie zgodziło się z tą opinią. 15,00% ankietowanych wskazało odpowiedź „nie wiem”. 88,00% ankietowanych uważa, że dopalacze nie są bezpieczną alternatywą dla narkotyków. 9,00% osób nie potrafiło odnieść się do tego stwierdzenia. 3,00% badanych sądzi, że dopalacze są bezpieczniejszą formą narkotyków. 12,00% badanych twierdzi, iż posiadanie narkotyków nie powinno być karalne, zaś 84,00% osób uważa, że należy karać posiadanie narkotyków. 4,00% osób wskazało odpowiedź „nie wiem”. Według 97,00% ankietowanych mieszkańców nieodpowiednie jest przychodzeniu do pracy pod wpływem narkotyków lub dopalaczy. 1,00% badanych uważa, że przychodzenie do pracy pod wpływem środków psychoaktywnych, to nic złego. 2,00% nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 31. Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami.

Jak wynika z dokumentu diagnozy wiedzę dotyczącą substancji psychoaktywnych ankietowani mieszkańcy czerpią głównie z nowych mediów, tj. telewizji i Internetu – takiej odpowiedzi udzieliło 84,00% badanych. 26,00% respondentów czerpie wiedzę z prasy, 23,00% od lekarzy. 7,00% respondentów nie szuka i nie zdobywa wiedzy na ten temat. 2,00% mieszkańców podało inne źródła, wskazując własne doświadczenia i szkolenia.

Wyk. 32. Skąd czerpie Pan/i informacje o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

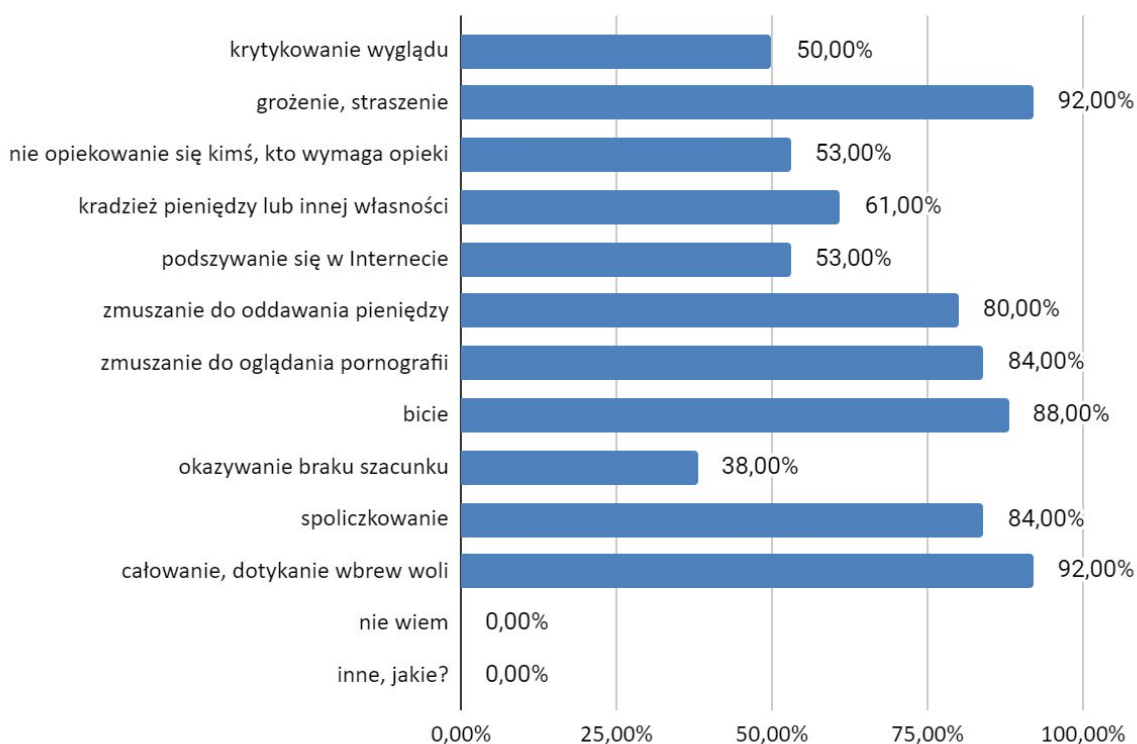
3.5. Problem przemocowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Problem przemocowy to kolejne zagadnienie poruszane w niniejszej diagnozie. Ma ono na celu nie tylko oszacowanie liczby rodzin zagrożonych przemocą domową, ale także sprawdzenie czy mieszkańcy wiedzą, czym jest przemoc i jakie zachowania klasyfikuje się jako zachowania przemocowe.

Pierwsze pytanie w niniejszym podrozdziale miało na celu sprawdzenie, czy mieszkańcy potrafią zaklasyfikować określone zachowania jako zachowania przemocowe.

Respondenci najczęściej wskazywali na: grożenie, straszenie (92,00%), całowanie, dotykanie wbrew woli (92,00%), bicie (88,00%), spoliczkowanie (84,00%) czy zmuszanie do oglądania pornografii (84,00%).

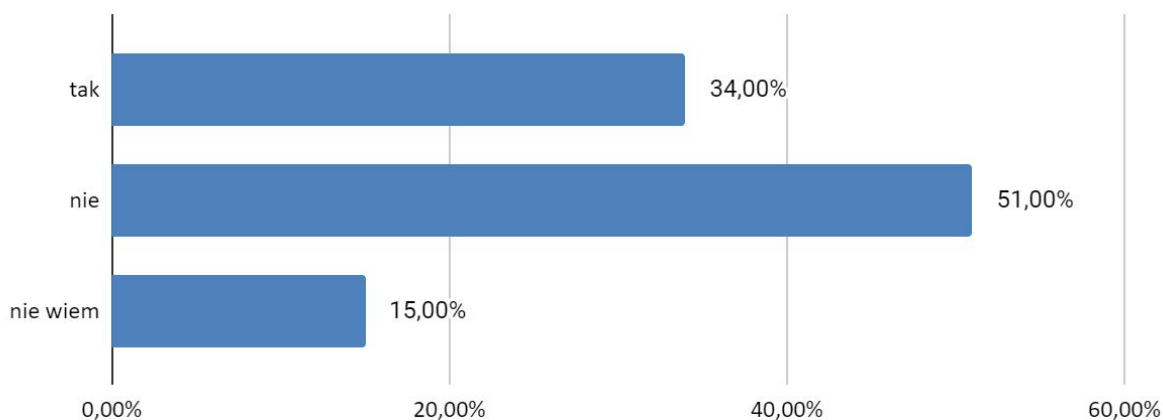
Wyk. 33. Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

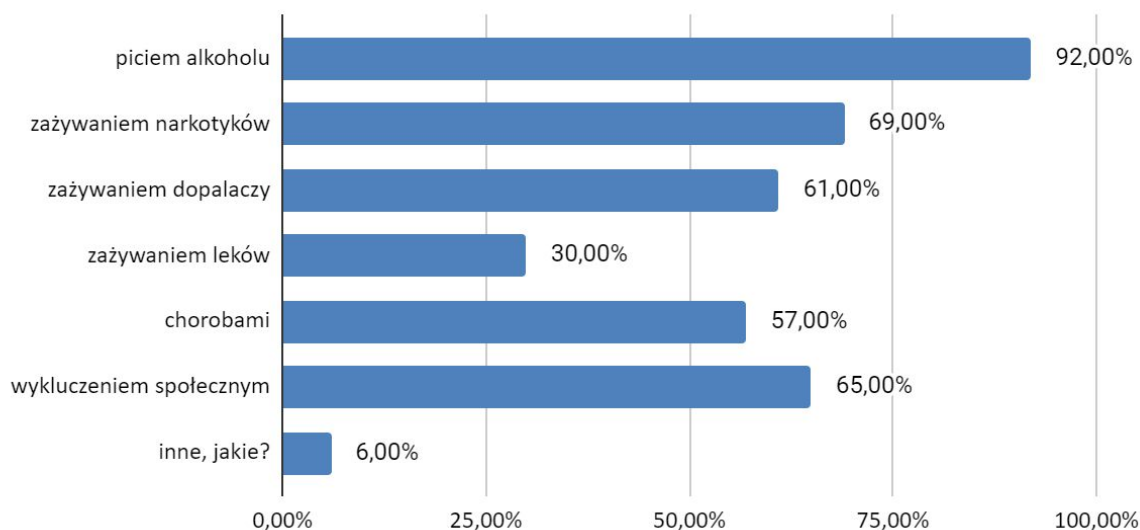
Warto zwrócić uwagę, że 34,00% badanych zna osobę w swoim otoczeniu doświadczającą przemocy w domu. 51,00% ankietowanych nie zna takich osób, natomiast 15,00% nie posiada wiedzy na ten temat.

Wyk. 34. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?

Większość badanych twierdzi, że problem przemocy związany jest z nadużywaniem alkoholu – 92,00%. 69,00% ankietowanych stosowanie przemocy wiąże z zażywaniem narkotyków, wykluczeniem społecznym (65,00%) czy z zażywaniem dopalaczy (61,00%). 6,00% respondentów wskazało odpowiedź inne, podając: brak umiejętności rodzicielskich, niski rozwój intelektualny, system wartości przekazywany przez rodziców, trudne dzieciństwo.

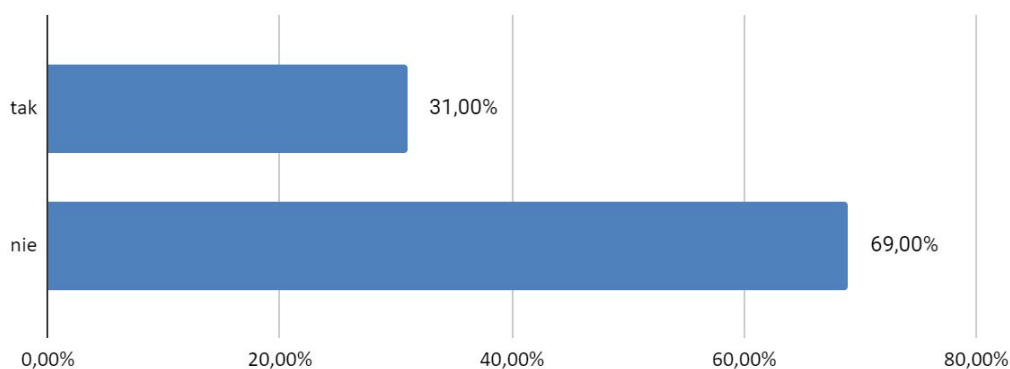
Wyk. 35. Czy Pana/i zdaniem problem przemocy domowej związany jest z:

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Długotrwałe pozostawanie w kręgu destrukcyjnego oddziaływania przemocy wiąże się z przeżywaniem bardzo silnych i trudnych emocji, które mają wpływ na sposób myślenia o sobie ofiar, świadków i sprawców oraz na ich relacje z otoczeniem. Groźne jest to, że skutki psychologiczne pozostawania w relacji opartej na przemocy obserwujemy jeszcze po wielu latach od jej zakończenia. Badani mieszkańcy Gminy Radzanów zostali zapytani, czy zdarzyło się im doświadczyć przemocy. Twierdząco na to pytanie odpowiedziało 31,00% ankietowanych, natomiast większość - 69,00% nie ma takich doświadczeń.

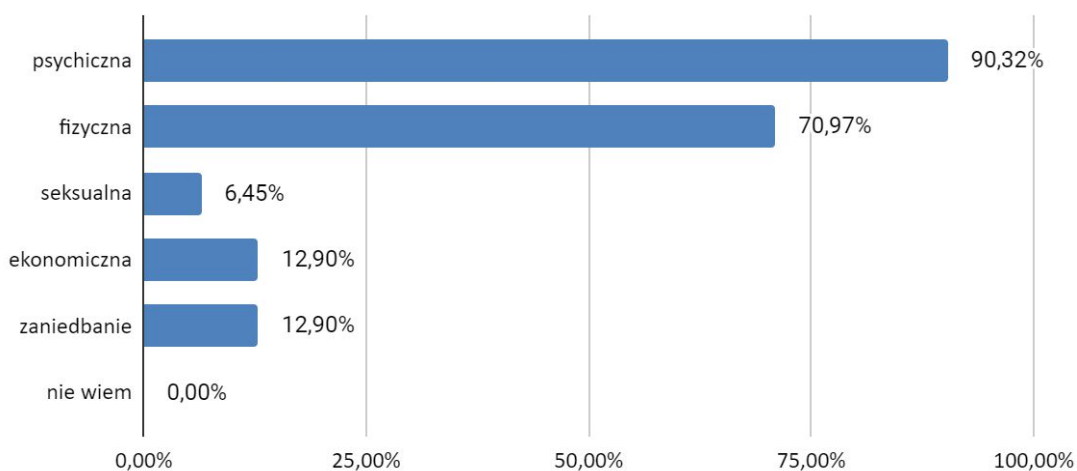
Wyk. 36. Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?

Na kolejne dwa pytania dotyczące doświadczenia przemocy odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż doświadczyły przemocy.

Osoby, które doświadczyły przemocy, przyznały że była to przemoc psychiczna – 90,32% i fizyczna – 70,97%. 12,90% badanych doświadczyło przemocy przez zaniedbanie, 12,90% ekonomicznej, a 6,45% przemocy seksualnej.

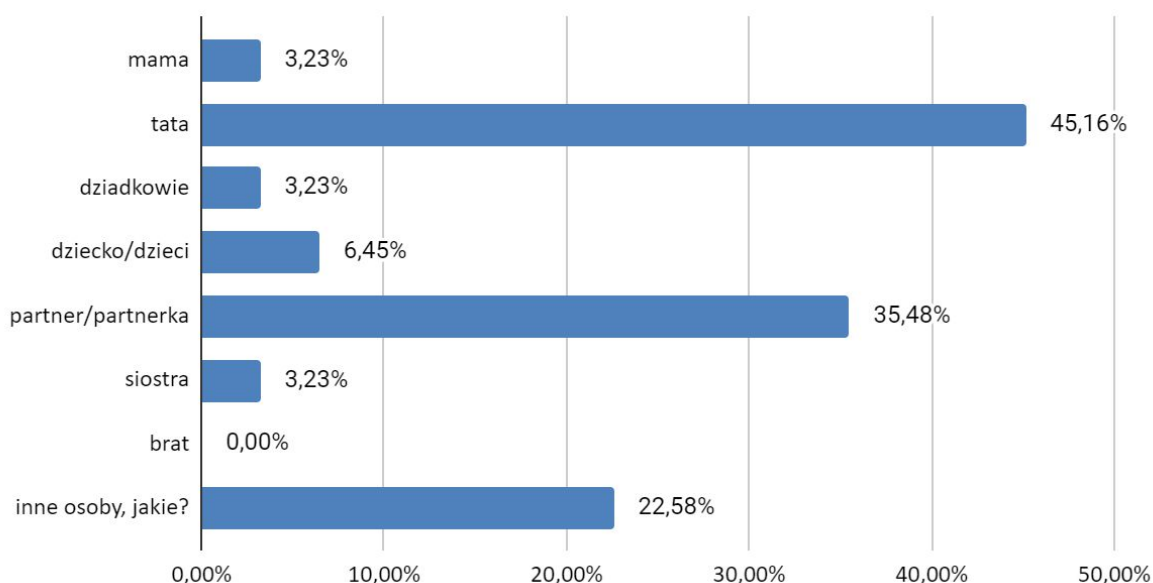
Wyk. 37. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznała?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Osoby, które doznały przemocy twierdzą, że sprawcą byli przede wszystkim: tata – 45,16% oraz partner/partnerka - 35,48%. Pozostali badani wskazali: dziecko/dzieci (6,45%), siostrę (3,23%), mamę (3,23%) oraz dziadków (3,23%). Inne osoby stosowały przemoc w stosunku do 22,58% ankietowanych. Badani wskazali między innymi nieznajomi na imprezie, znajomych ojca, wujka czy byłego męża.

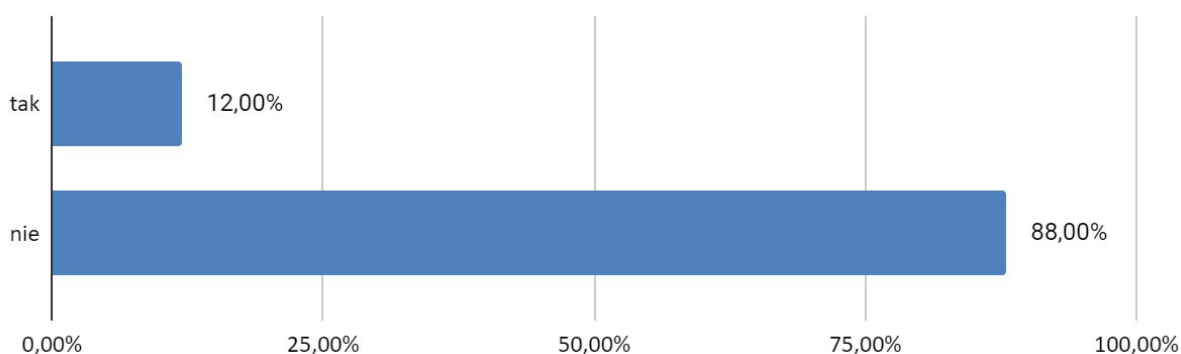
Wyk. 38. Kto stosował wobec Pana/i przemoc?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Większość respondentów zapytanych o sytuacje, gdzie zastosowali zachowania przemocowe wobec drugiej osoby, udzieliło odpowiedzi przeczącej - 88,00%. Pozostali, 12,00% badanych, odpowiedziało twierdząco.

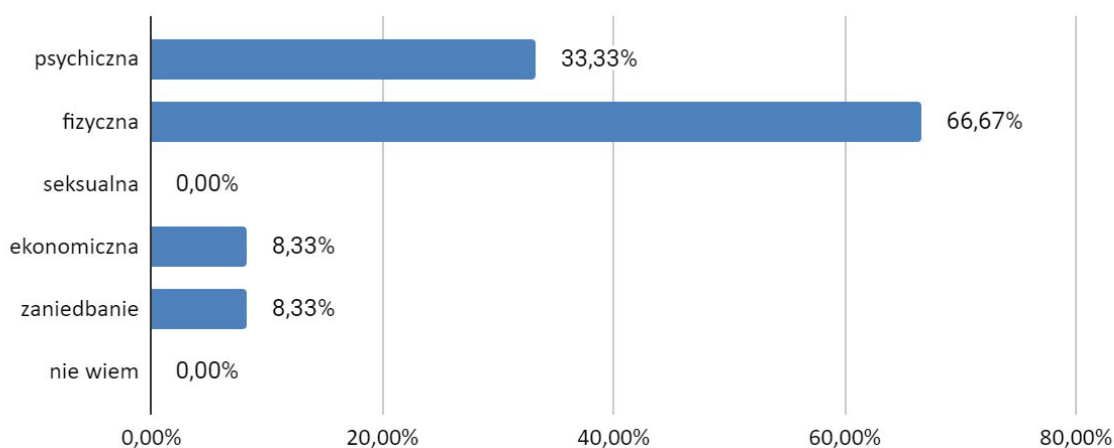
Wyk. 39. Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i zachowania przemocowe wobec drugiej osoby?

Na kolejne trzy pytania, dotyczące stosowania przemocy wobec drugiej osoby, odpowiedź mogły udzielić tylko badani, którzy w poprzednim pytaniu zadeklarowali, iż zastosowali zachowania przemocowe.

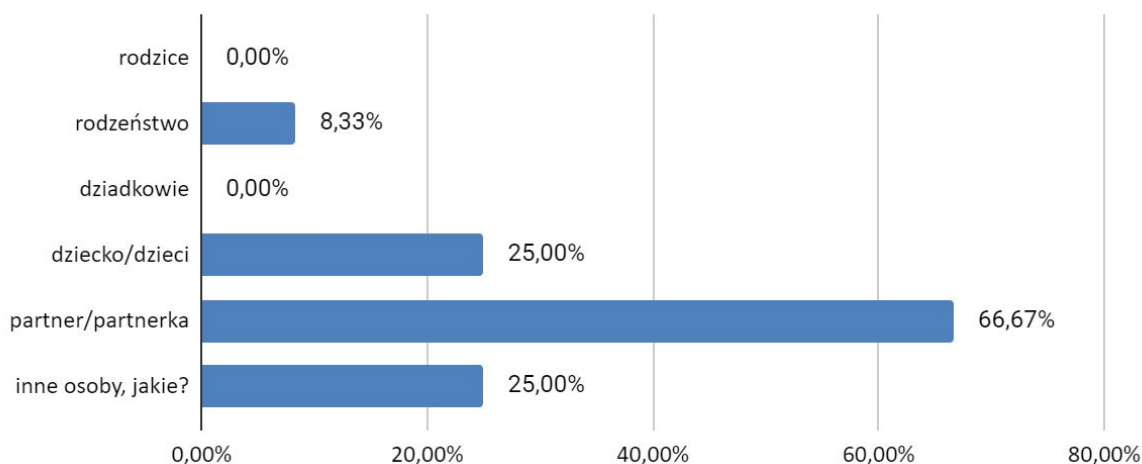
Respondenci zadeklarowali, iż przemoc, którą stosowali wobec drugiej osoby, była fizyczna (66,67%), psychiczna (33,33%), ekonomiczna (8,33%) oraz przez zaniedbanie (8,33%).

Wyk. 40. Jakiego rodzaju zastosował Pan/i przemoc?

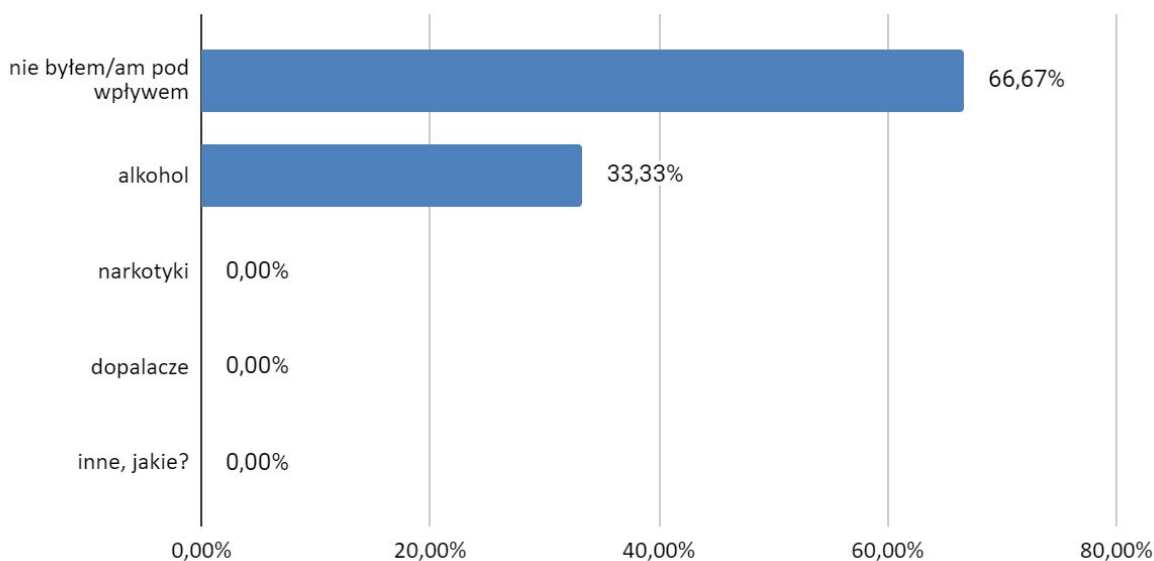
W kolejnym pytaniu badani mieli określić, w stosunku do kogo zastosowali zachowania przemocowe. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 66,67% zastosowało zachowania przemocowe wobec partnera/partnerki, 25,00% wobec dziecka/dzieci. Część ankietowanych (25,00%) udzieliło odpowiedzi “inne osoby”, bez wskazania konkretnych osób.

Wyk. 41. W stosunku do kogo zastosowałeś zachowanie przemocowe?

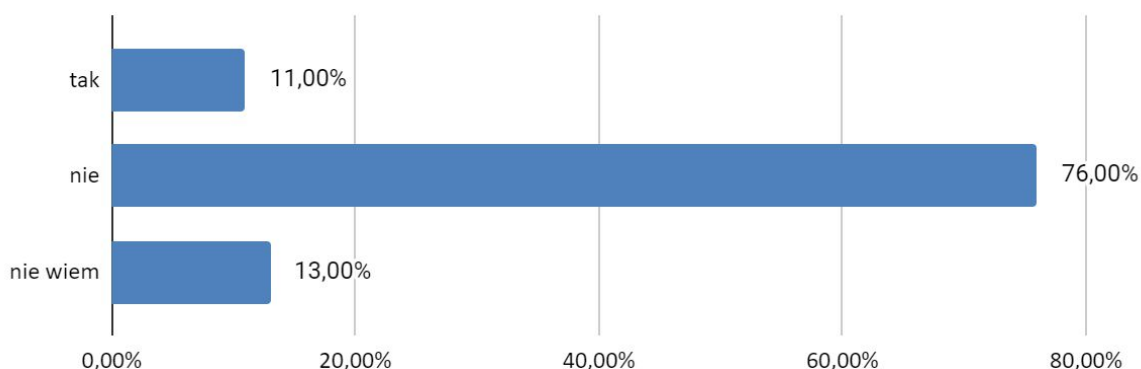
W odniesieniu do wcześniejszych pytań, poproszono respondentów o udzielenie odpowiedzi, czy stosując przemoc byli pod wpływem środków psychoaktywnych. 66,67% badanych wskazało, iż nie byli oni pod wpływem środków psychoaktywnych. 33,33% ankietowanych przyznaje, że byli pod wpływem alkoholu.

Wyk. 42. Stosując przemoc byl/a Pan/i pod wpływem wymienionych środków psychoaktywnych?

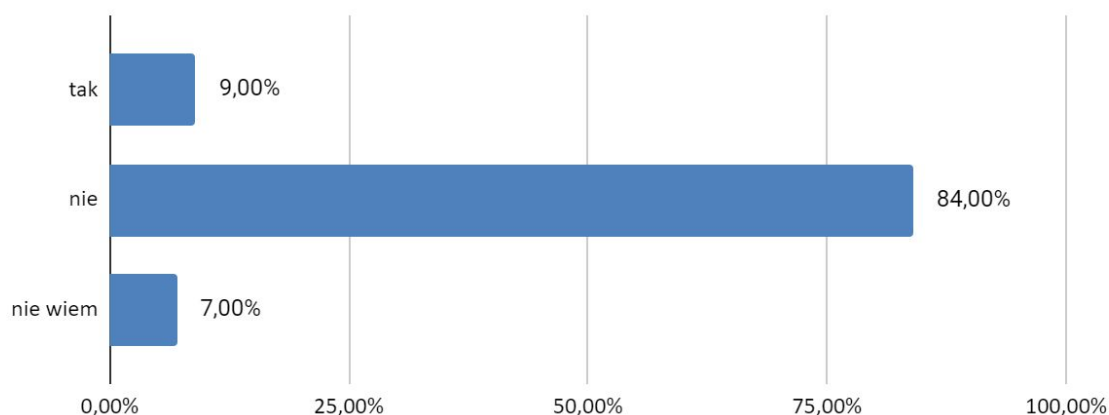
Wśród ankietowanych, 11,00% badanej społeczności twierdzi, że stosowanie przemocy można usprawiedliwić, natomiast 76,00% jest zdania, iż nie ma wytłumaczenia dla zachowań przemocowych. 13,00% ankietowanych nie wypowiedziało się jednoznacznie na ten temat.

Wyk. 43. Czy Pana/i zdaniem istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?

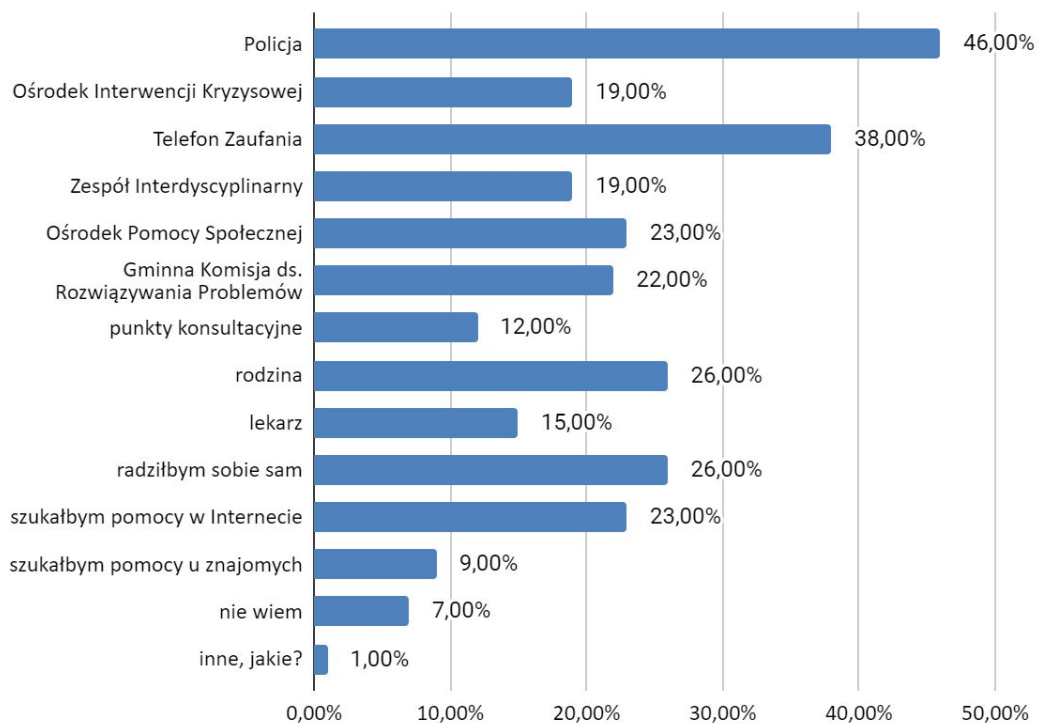
Ponad połowa badanych – 84,00% uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dziecka nie jest dobrą metodą wychowawczą, co potwierdzają liczne badania naukowe, które wskazują, że skutkiem tego jest obniżenie więzi emocjonalnej między dzieckiem, a rodzicem. 7,00% mieszkańców nie ma zdania na ten temat.

Wyk. 44. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

W razie problemu przemocy bądź uzależnień w rodzinie dorośli mieszkańcy w większości zwróciliby się z prośbą o pomoc na Policję – 46,00%, na Telefon Zaufania - 38,00%. 7,00% respondentów nie wie, gdzie można zwrócić się o pomoc. 1,00% badanych wskazał inną odpowiedź, podając psychologa.

Wyk. 45. Do kogo zwróciliby się Pan/i o pomoc w razie problemu uzależnień lub/i przemocy w rodzinie?

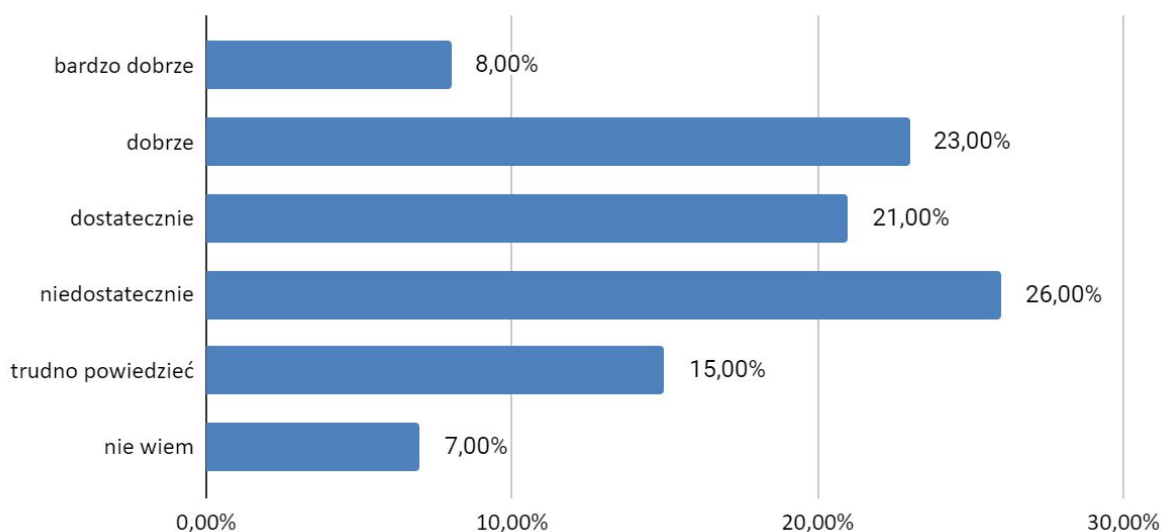
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

3.6. Gmina wobec problemów społecznych – opinia mieszkańców

Profilaktyka społeczna jest to system metod i środków mających na celu usuwanie przyczyn ujemnych zjawisk społecznych i stwarzanie warunków prawidłowego funkcjonowania i rozwoju jednostek oraz grup społecznych. Niniejszy rozdział poświęcony będzie działaniom profilaktycznym prowadzonym przez gminę.

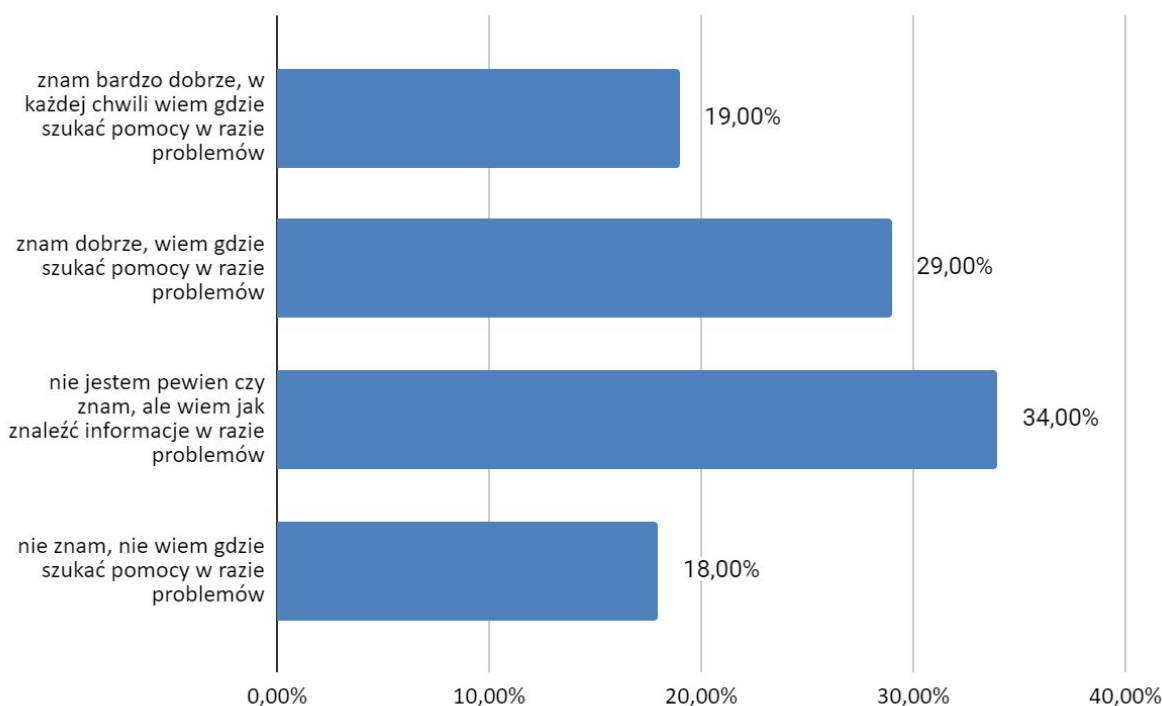
Wielu ankietowanych poproszonych o ocenę stopnia zaangażowania władz lokalnych w rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców, miało trudności w określeniu stopnia zaangażowania - 15,00%. 23,00% respondentów oceniło stopień zaangażowania na dobrze, zaś aż 26,00% wskazało odpowiedź “niedostatecznie”. 7,00% mieszkańców nie wiedziało, jaki jest stopień zaangażowania władz lokalnych.

Wyk. 46. Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców?

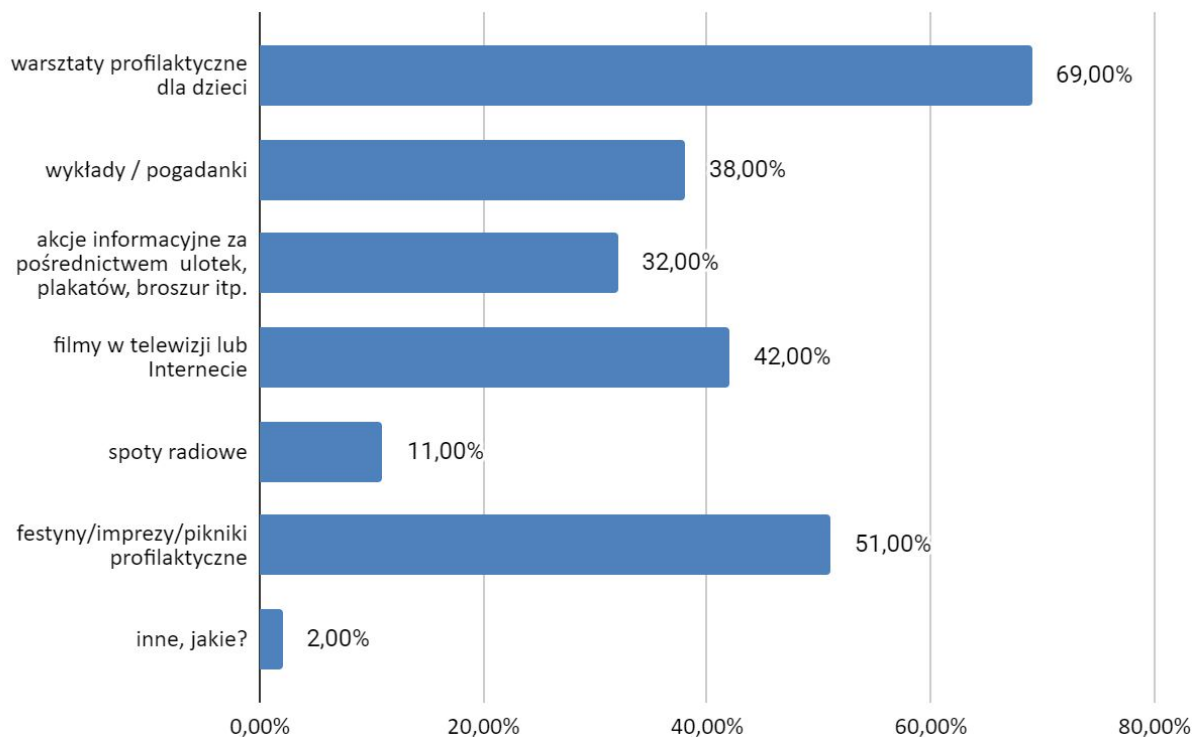
Znajomość danych kontaktowych do instytucji pomocowych wśród mieszkańców gminy przedstawia się następująco: 34,00% badanych nie jest pewna, czy zna dane, ale wie jak znaleźć informacje w razie problemów, 18,00% nie zna i nie wie, gdzie szukać pomocy w razie problemów. 29,00% ankietowanych twierdzi, że zna dobrze dane kontaktowe i wie, gdzie szukać pomocy, a 19,00% zna je bardzo dobrze.

Wyk. 47. Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów?

Zdaniem respondentów najlepsze efekty profilaktyczne przynoszą następujące formy działań: warsztaty profilaktyczne dla dzieci (69,00%), festyny/imprezy i pikniki profilaktyczne (51,00%), filmy w telewizji lub Internecie (42,00%), wykłady/pogadanki (38,00%), akcje informacyjne za pośrednictwem ulotek, plakatów i broszur (32,00%) czy spoty radiowe (11,00%). 2,00% badanych wskazało odpowiedź inne, wskazując pracę warsztatową z osobami zagrożonymi, profilaktykę od najmłodszych lat, zmianę schematów rodzinnych, edukację.

Wyk. 48. Poniżej wymieniono różne formy działań, które z nich według Pana/i przyniosą najlepsze efekty w oddziaływaniach profilaktycznych?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

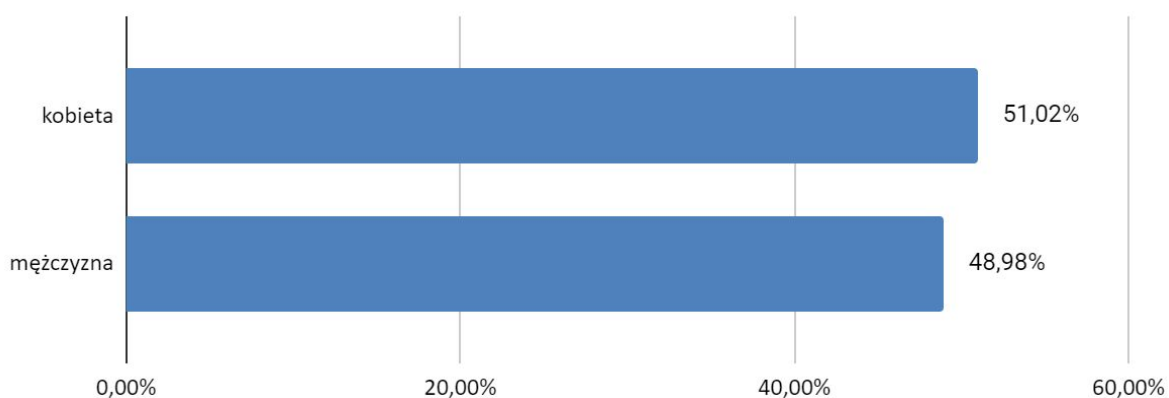
4. BADANIE DZIECI I MŁODZIEŻY

Uczniowie, podobnie jak poprzednie grupy, zostali przebadani za pomocą metody ankietowej. Cały kwestionariusz składał się z pytań, w których badani poproszeni zostali o wyrażenie swoich opinii na tematy zawarte w blokach tematycznych oraz podzielenie się własnymi obserwacjami tego, co się dzieje w ich otoczeniu. Na końcu ankiety umieszczona została metryczka w celu określenia płci oraz wieku i klasy.

4.1. Struktura badanej próby

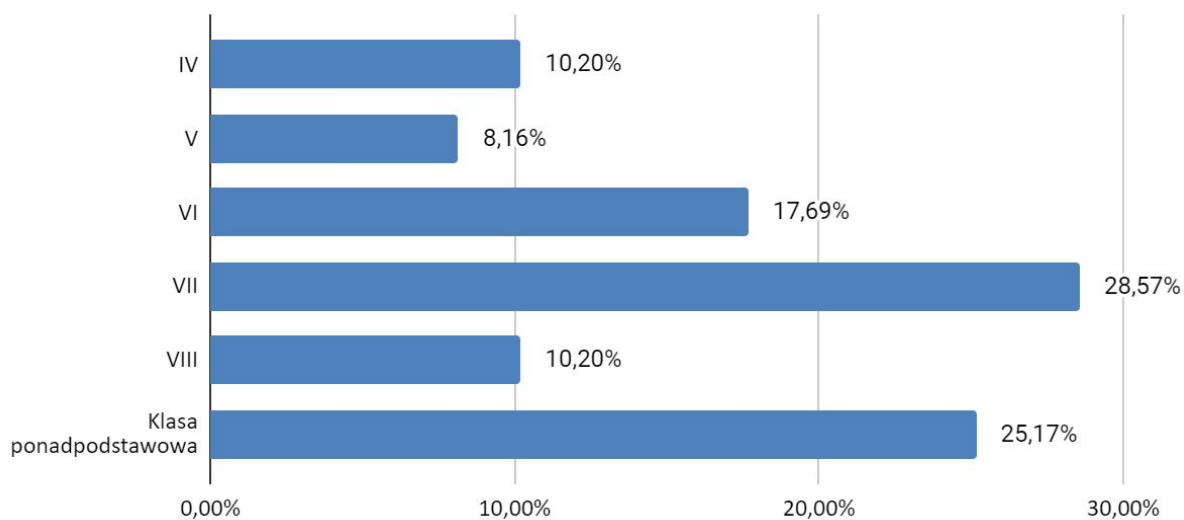
W badaniu ankietowym na terenie Gminy Radzanów w dwóch szkołach wzięło udział 147 uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych, z czego 51,02% próby stanowiły dziewczynki, a 48,98% chłopcy.

Wyk. 49. Płeć

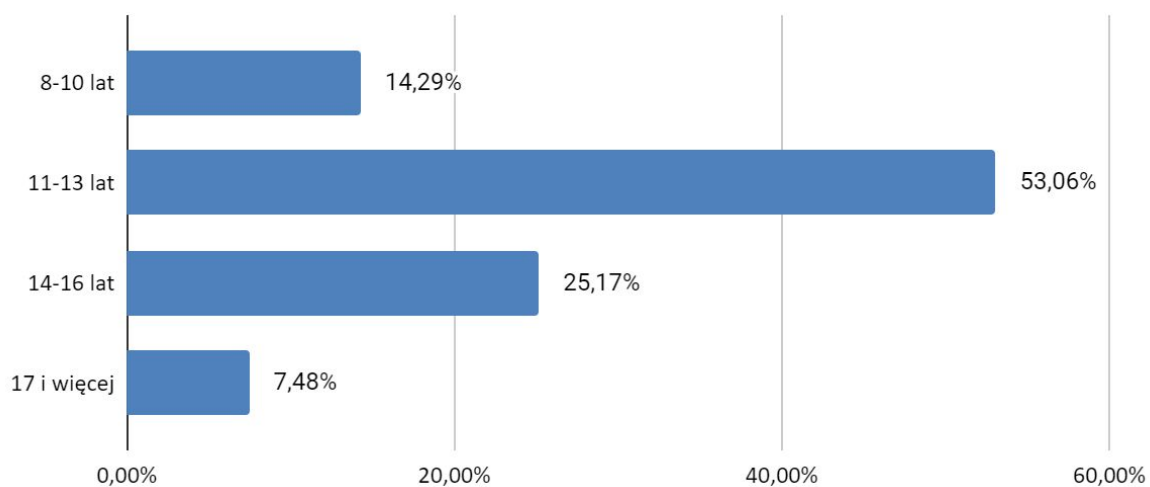
Najliczniejszą próbę badawczą stanowili uczniowie z VII klasy (28,75%). Pozostałą część próby stanowili uczniowie z klasy VI (17,69%), z klasy IV (10,20%), z klasy VIII (10,20%) i z klasy V (8,16%). 25,17% badanych to uczniowie klas ponadpodstawowych.

Wyk. 50. Klasa.

Najliczniejszą część badanych uczniów stanowiły osoby między 11, a 13 rokiem życia - 53,06%. Ankietowani w wieku 14 - 16 lat tworzyli grupę 25,17%, a w wieku 8 - 10 - 14,29%. 7,48% stanowili uczniowie w wieku 17 i więcej lat.

Wyk. 51. Wiek.

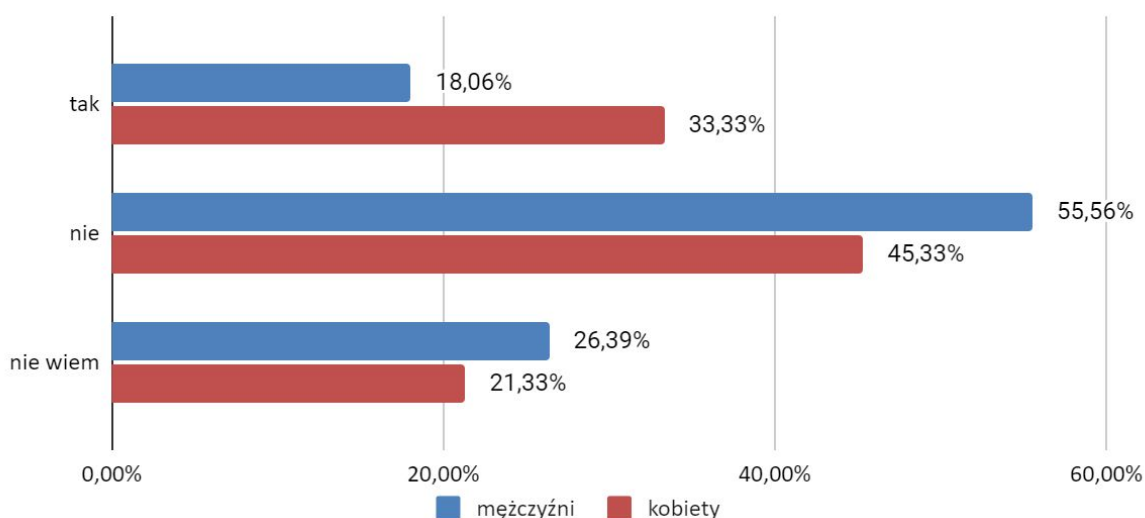
4.2. Problem alkoholowy z perspektywy dzieci i młodzieży

Dane zawarte w literaturze tematu pokazują, że ponad 80,00% młodzieży rozpoczyna picie alkoholu przed ukończeniem 18 roku życia, a pierwsze doświadczenia z piciem alkoholu najczęściej mają miejsce w okresie dorastania. Z punktu widzenia zarówno regulacji prawnych, jak i społecznych oczekiwań, picie alkoholu przez dzieci i młodzież jest jednym z tzw. zachowań problemowych okresu dorastania, jednak biorąc pod uwagę fakt, że inicjacja w zakresie picia alkoholu dotyczy zdecydowanej większości młodzieży, można ją traktować jako normatywne wydarzenie życiowe okresu dorastania.

Pierwszy blok pytań skierowanych do uczniów dotyczył problemu alkoholowego. Celem niniejszego działu było oszacowanie skali problemu wśród badanych uczniów oraz wskazanie grupy uczniów, u których ten problem jest najbardziej widoczny.

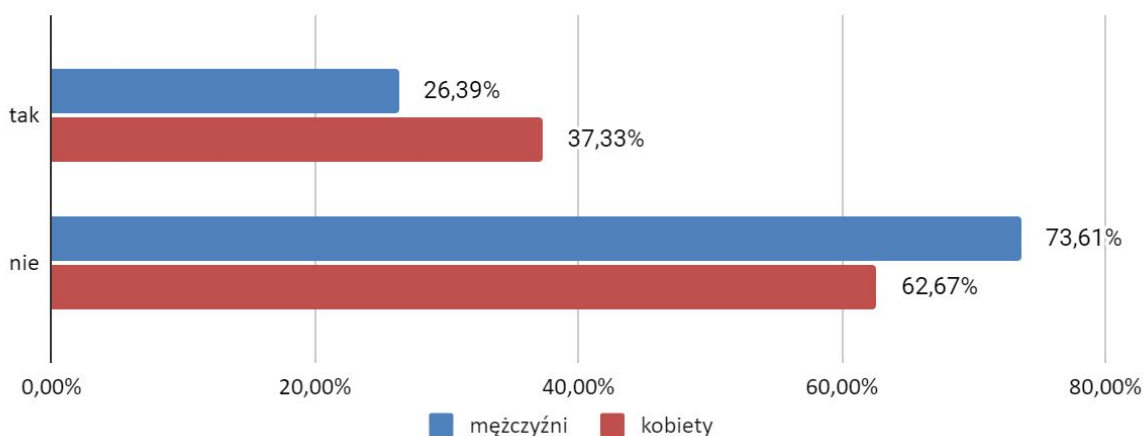
Na początek uczniom obu płci zadano pytanie, czy ich zdaniem, ich rówieśnicy piją alkohol. Zdaniem uczniów płci męskiej 18,06% rówieśników pije alkohol, 55,56% jest nie pijąca, natomiast 26,39% badanych nie potrafiła udzielić odpowiedzi na to pytanie. Dziewczynki w 45,33% stwierdziły, że ich koledzy i koleżanki nie piją alkoholu. 33,33% młodych kobiet uważa, że picie alkoholu przez rówieśników jest zjawiskiem powszechnym. Następnie, uczennice w 21,33% przypadków nie udzieliły jednoznacznej odpowiedzi

Wyk. 52. Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol?

Następnie uczniów zapytano, czy próbowali kiedykolwiek sięgać po alkohol. Na wykresie możemy zaobserwować, że chłopcy w 73,61% oraz dziewczęta w 62,67% przypadków, nigdy nie próbowali alkoholu. Odpowiedzi były podobne również wśród uczniów, którzy stwierdzili, że próbowali kiedykolwiek spożywać alkohol, bowiem wynik wyniósł 26,39% wśród chłopców oraz 37,33% u dziewczynek.

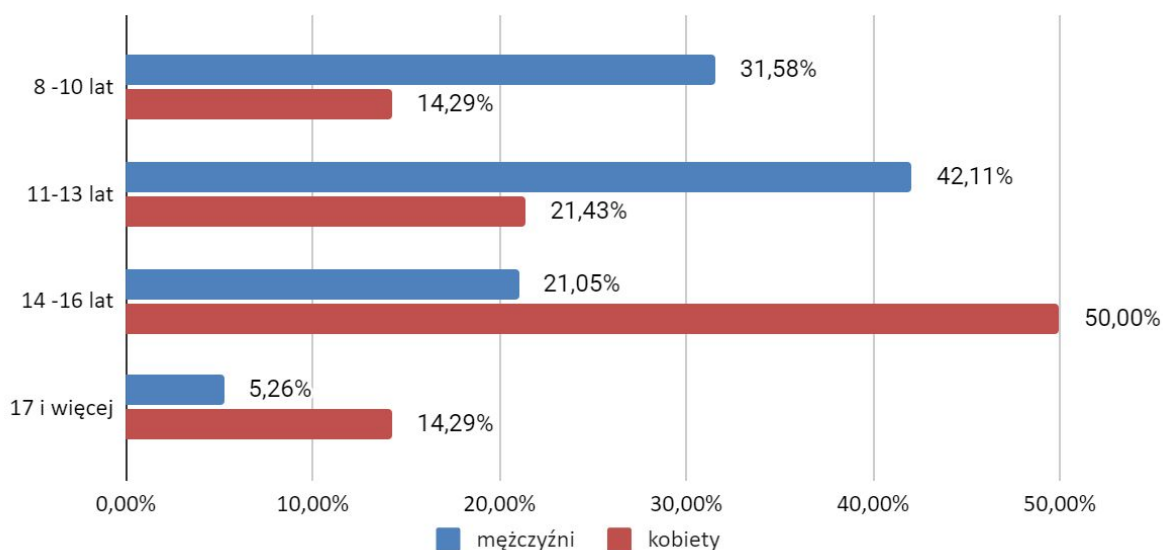
Wyk. 53. Czy próbowałeś/aś pić alkohol?

Na kolejne siedem pytań dotyczących spożywania alkoholu odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż próbowały pić alkohol.

Uczennice, które miały już kontakt z alkoholem przyznają, iż po raz pierwszy próbowały tej substancji w wieku 8-10 lat (14,29%), kolejno w wieku 11 - 13 lat (21,43%), następnie w wieku 14 - 16 lat (50,00%) oraz 17 i więcej (14,29%). Chłopcy, którzy odpowiedzieli, że kiedykolwiek próbowali alkoholu rozpoczęli spożywanie alkoholu w wieku 8 - 10 lat (31,58%), w wieku 11 - 13 lat (42,11%), następnie w wieku 14 - 16 lat (21,05%) i w wieku 17 i więcej (5,26%).

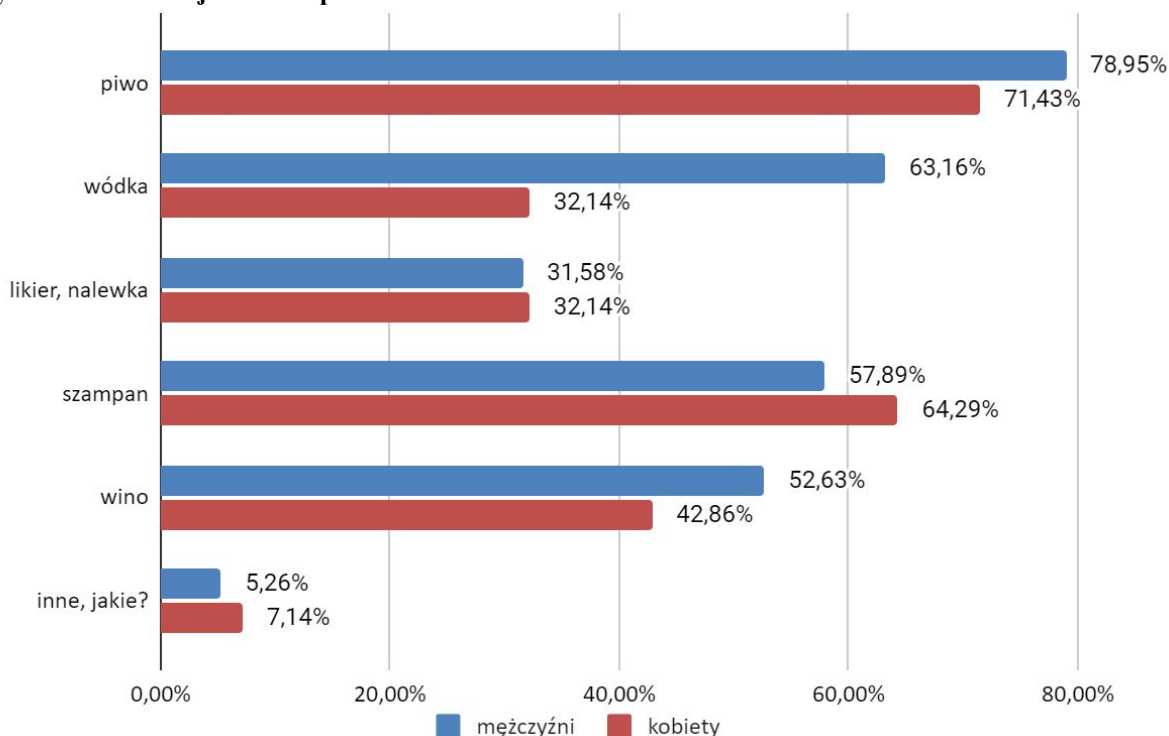
Wyk. 54. W jakim wieku zacząłeś/zaczęłaś pić alkohol?

Uczniów zapytano również, jaki rodzaj alkoholu zdarzyło im się próbować.

Najpopularniejszymi odpowiedziami było piwo (78,95% chłopców, 71,43% dziewczynek) oraz szampan (57,89% chłopców, 64,29% dziewczynek). W odpowiedziach „inne, jakie?” uczniowie wskazali bimber, spirytus i kolorową wódkę.

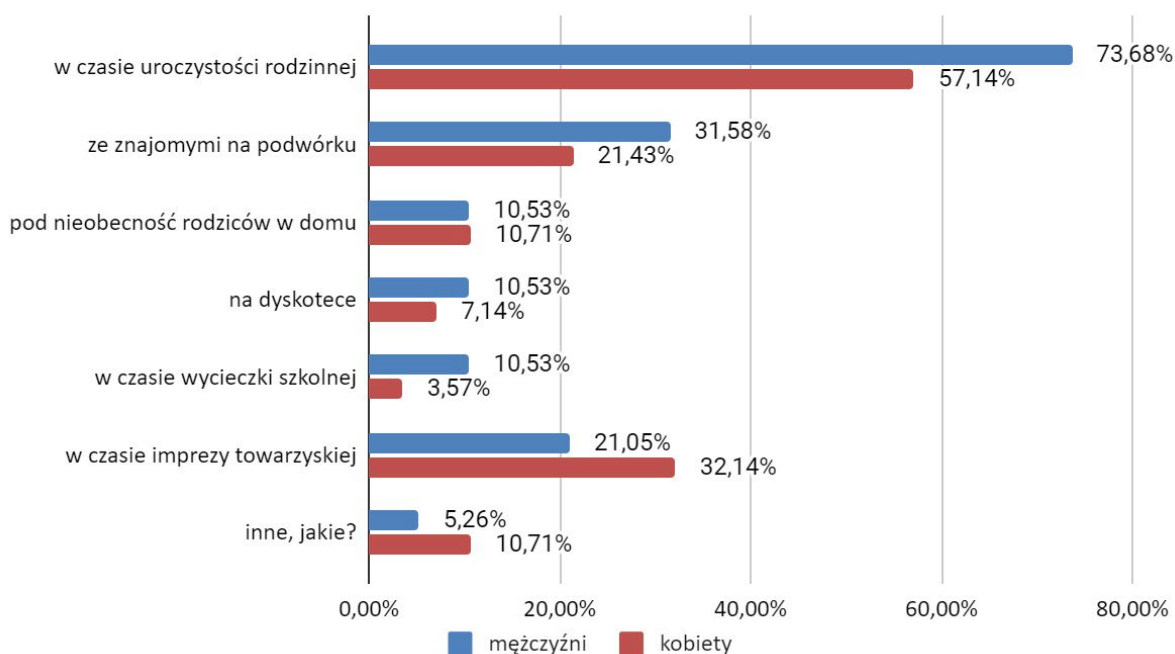
Wyk. 55. Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś/aś?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Ankietowani najczęściej deklarują, że po raz pierwszy spróbowali alkoholu podczas uroczystości rodzinnej (73,68% chłopców, 57,14% dziewczynek) oraz w czasie imprezy towarzyskiej (21,05% chłopców, 32,14% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” uczniowie i uczennice wskazali: „przez przypadek”, „rodzice mi dali spróbować”.

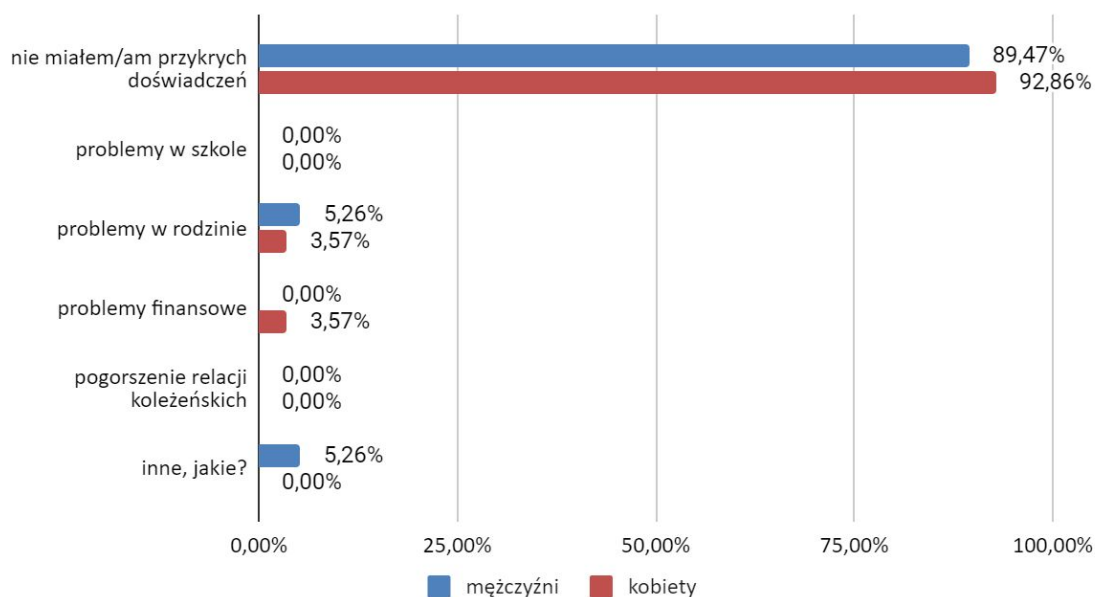
Wyk. 56. W jakich okolicznościach spożyłeś/aś alkohol po raz pierwszy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Uczniowie zapytani o jakiegokolwiek przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu, niemal jednogłośnie odpowiedzieli, że nie doświadczyli żadnych negatywnych skutków picia alkoholu (89,47% chłopców oraz 92,86% dziewczynek). 5,26% chłopców zadeklarowało problemy w rodzinie. 3,57% dziewczynek również wskazało problemy w rodzinie, a także problemy finansowe (3,57%). 5,26% uczniów wskazało odpowiedź inne, podając kac.

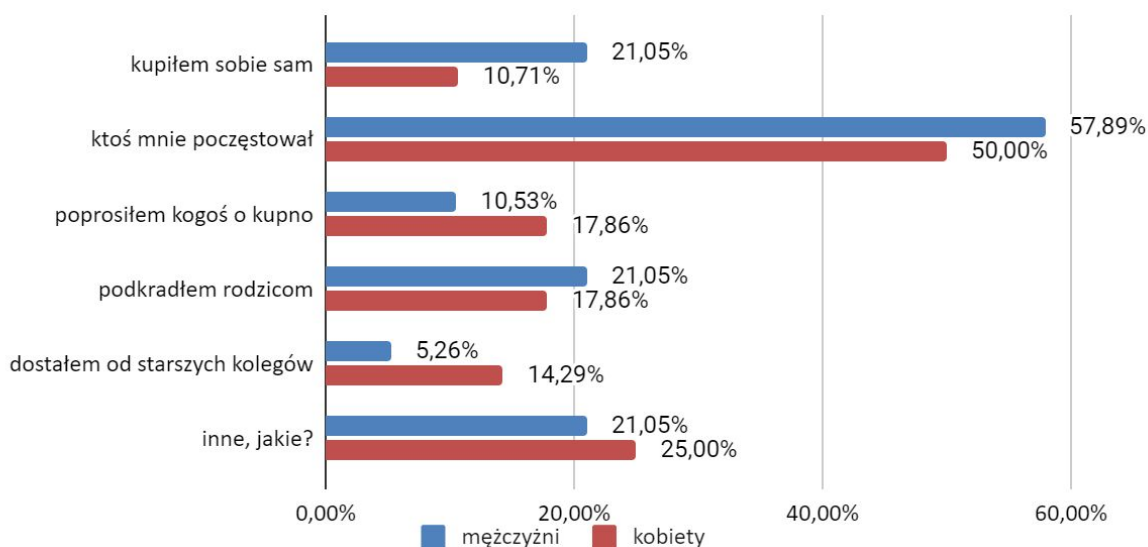
Wyk. 57. Czy miałeś/aś jakieś przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Na pytanie, w jaki sposób uczniowie otrzymali alkohol, 57,89% chłopców oraz 50,00% dziewczynek odpowiedziało, że zostali przez kogoś poczęstowani. Badani przyznali, że alkohol podkradali rodzicom (21,05% chłopców i 17,86% dziewczynek). Uczniowie, którzy wybrali odpowiedź „inne, jakie?“, zadeklarowali „rodzice mi dali” czy „był na imprezie”.

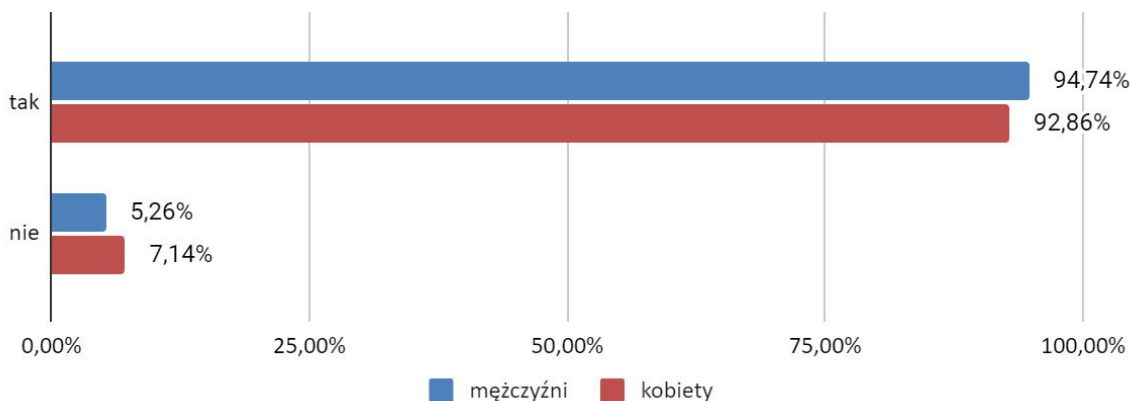
Wyk. 58. Jak otrzymałeś/zdobyłeś alkohol?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

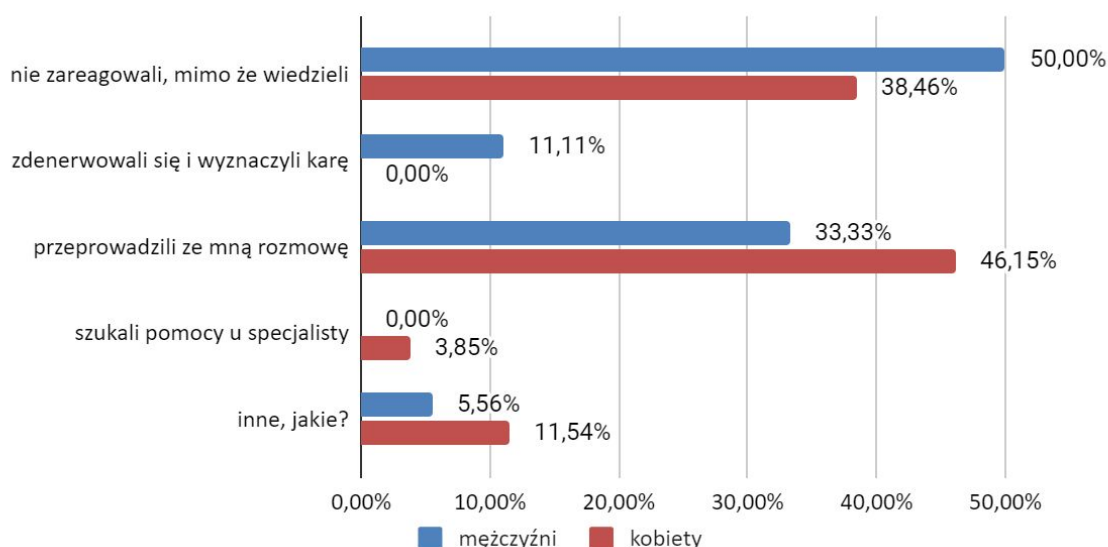
Dodatkowo uczniów, którzy mieli już kontakt z alkoholem zapytano, czy ich rodzice wiedzą o tym fakcie. Co ciekawe, 94,74% uczniów oraz 92,86% uczennic przyznało, że ich rodzice wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu. Pozostałe 7,14% dziewczynek oraz 5,26% chłopców uważa, że ich rodzice nie są świadomi tego faktu.

Wyk. 59. Czy rodzice wiedzą, że próbowałeś/aś pić alkohol?

Uczniom, mającym styczność z alkoholem zadano pytanie o reakcję rodziców. 50,00% chłopców przyznaje, że rodzice nie zareagowali pomimo tego, że wiedzieli, tak twierdzi również 38,46% dziewczynek. Dodatkowo, chłopcy przyznali, że rodzice przeprowadzili z nimi rozmowę (33,33%). Dziewczyny również przyznały, że rodzice przeprowadzili z nimi rozmowę (46,15%). W odpowiedzi „inne, jakie?” uczniowie podali: powiedzieli, że bym nie pił za dużo.

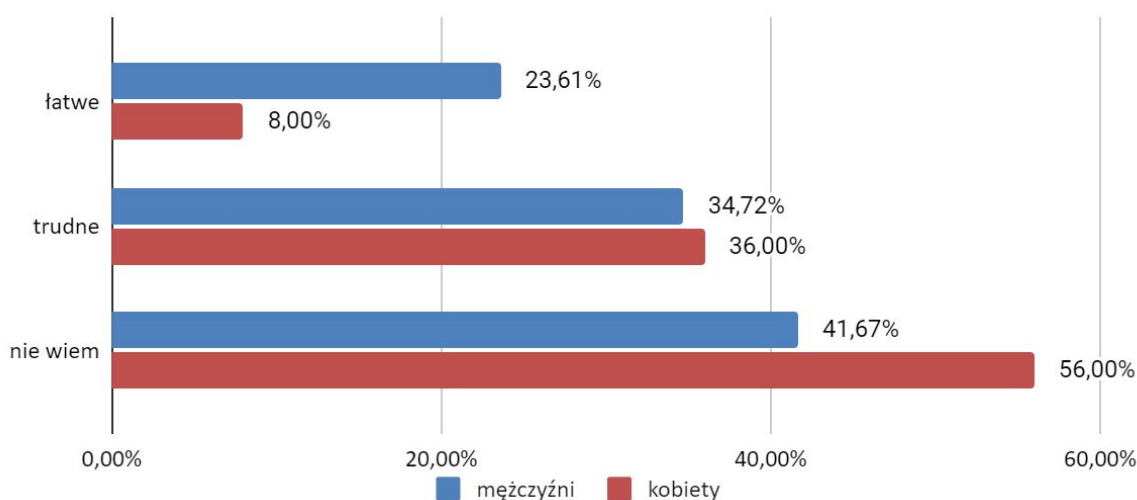
Wyk. 60. Jak Twoi rodzice zareagowali na spożywanie przez Ciebie alkoholu?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

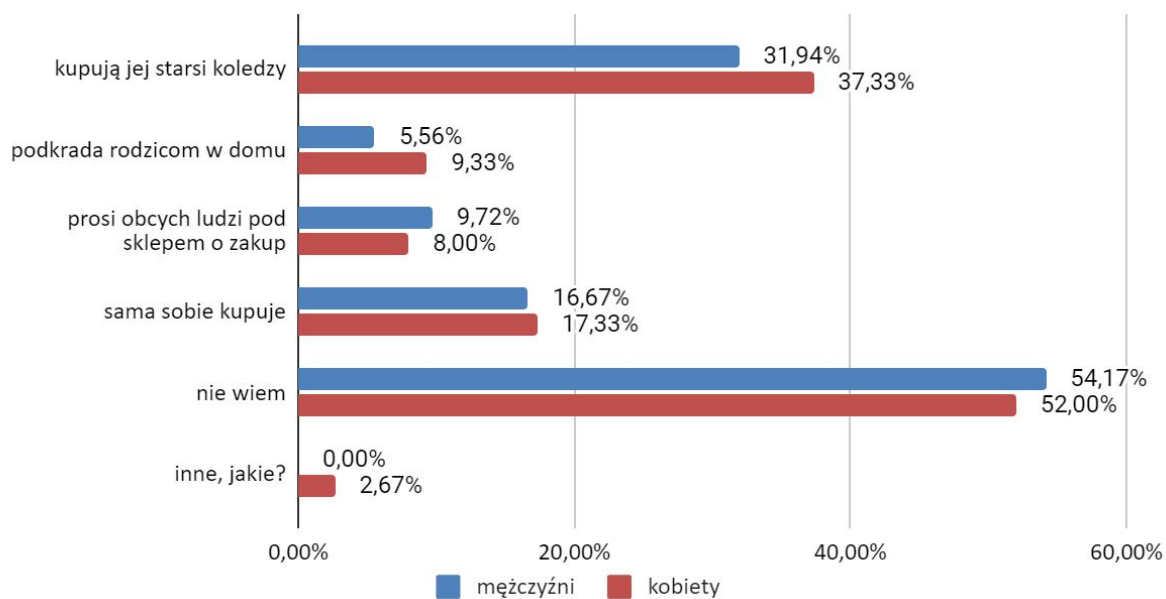
Zdania uczniów na temat łatwości zdobycia alkoholu w ich miejscu zamieszkania są podzielone. Spośród ankietowanych, 41,67% dziewcząt oraz 56,00% chłopców, nie potrafiło jednoznacznie stwierdzić, czy zdobycie alkoholu w ich najbliższym otoczeniu jest trudne, czy łatwe. Następnie 36,00% dziewczynek wybrało odpowiedź, która mówiła o tym, że alkohol jest trudny do zdobycia w Gminie Radzanów, tak stwierdziło również 34,72% chłopców. Następnie 8,00% dziewczynek oraz 23,61% chłopców stwierdziło, że kupno alkoholu jest łatwe w ich gminie.

Wyk. 61. Gdybyś chciał/a zdobyć alkohol w swojej miejscowości byłoby to:

Dodatkowo, uczniowie wymieniali, jak ich rówieśnicy mogą zdobywać alkohol. Najczęściej kupują go starsi koledzy (31,94% chłopców, 37,33% dziewczynek). 16,67% chłopców i 17,33% dziewczynek uważa, że młodzież kupuje sama alkohol. Natomiast duży odsetek chłopców (54,17%) oraz dziewczynek (52,00%) nie wie, gdzie ich rówieśnicy mogą zdobyć alkohol. Może to znaczyć o tym, że młodzi ankietowani nie są zainteresowani tematem alkoholu i jego zdobywaniem. W odpowiedzi "inne" uczniowie nie podali konkretnych odpowiedzi.

Wyk. 62. Jak młodzież w Twojej okolicy może zdobyć alkohol?

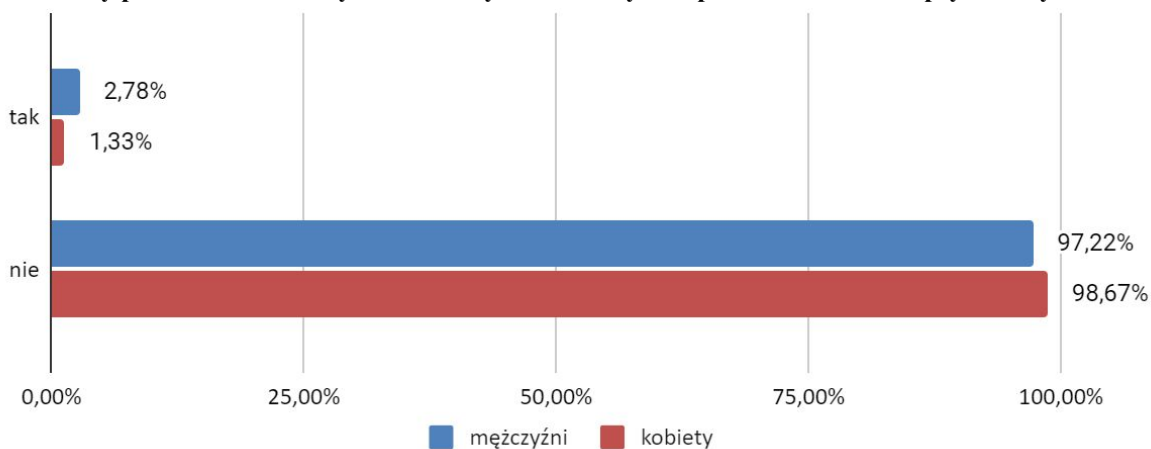
** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

4.3. Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży

Konsumpcja substancji psychoaktywnych i wzrost zainteresowania nimi wśród osób młodych wiązany jest ze zmianami systemowymi w Polsce, które spowodowały większą dostępność do narkotyków oraz umożliwiły wejście na polski rynek nowych substancji psychoaktywnych. Problem stał się na tyle istotny, że w latach 1999-2001 przeprowadzono pierwszy Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii. Na początku XXI wieku dostrzeżono spadek konsumpcji narkotyków. W ostatnich latach dostrzegalne jest obniżenie zainteresowania młodych osób sięganiem po narkotyki, jednak nastąpił wzrost używania marihuany i haszyszu, które uważane są przez wielu za narkotyki miękkie i nieszkodliwe. Nowym zagrożeniem są substancje psychoaktywne powszechnie zwane dopalaczami, które mają działanie podobne do narkotyków. Ich skład nie do końca jest znany, a na rynku wciąż pojawiają się ich nowe rodzaje. Wyniki kontroli przeprowadzonej przez NIK w 2013 r. wskazały, że narkotyzowanie się jest jedną z form patologii, z jaką spotykają się w szkołach uczniowie. Ponad 30,00% uczniów przyznało, że było świadkiem narkotyzowania się lub słyszało o takich sytuacjach od koleżanek i kolegów.

Celem niniejszego rozdziału, było oszacowanie skali problemu wśród uczniów ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych w Gminie Radzanów oraz sprawdzenie wiedzy uczniów dotyczącej środków psychoaktywnych. Uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych zapytano, czy próbowali kiedykolwiek zażywać narkotyki. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 97,22% chłopców i 98,67% dziewczynek nigdy nie próbowało substancji psychoaktywnych. Natomiast 2,78% uczniów oraz 1,33% uczennic przyznało, że kiedykolwiek próbowali narkotyków, dopalaczy oraz innych substancji psychoaktywnych.

Wyk. 63. Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne?

Na kolejne osiem pytań dotyczące narkotyków i dopalaczy odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż miały kontakt z tymi substancjami.

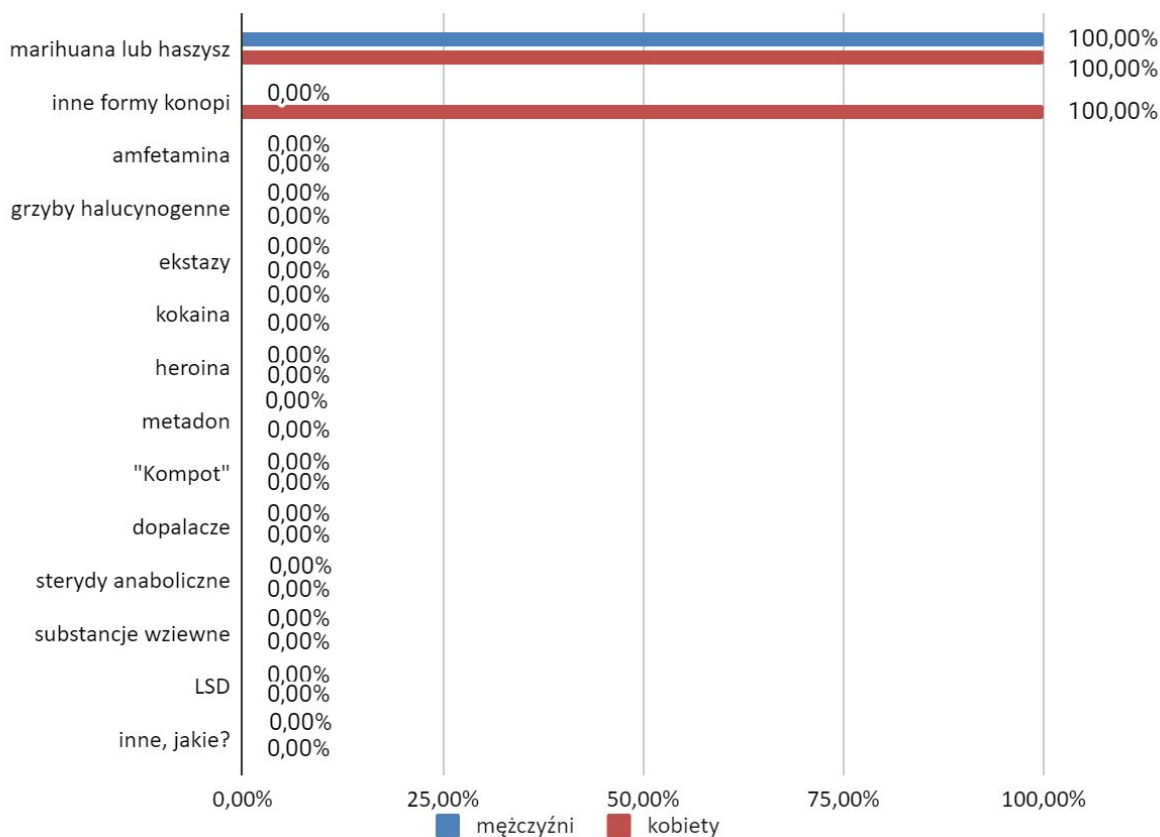
Jak wynika z badań, 100,00% dziewczyn i 50,00% chłopców inicjację narkotykową przeszło w wieku 14 - 16 lat. 50,00% chłopców pierwszy kontakt z substancjami psychoaktywnymi miało w wieku 11 - 13 lat.

Wyk. 64. Jeśli tak, to ile miałeś/aś wtedy lat?

Wszyscy chłopcy, którzy zażywali substancje psychoaktywne, sięgnęli po marihuanę lub haszysz - 100,00%. 100,00% dziewczynek deklaruje, że próbowały marihuanę lub haszysz, ponadto 100,00% dziewczynek wskazuje inne formy konopi.

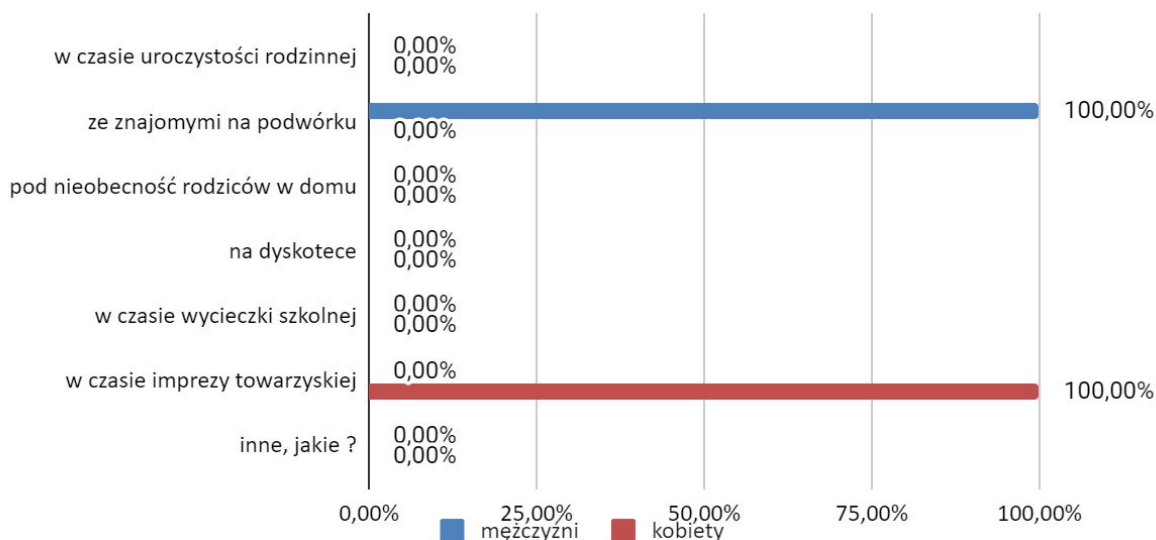
Wyk. 65. Jakie były to substancje?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Uczniowie zapytani o okoliczności zażywania narkotyków po raz pierwszy, odpowiedzieli następująco: 100,00% uczniów zażywało narkotyki ze znajomymi na podwórku, zaś 100,00% uczennic w czasie imprezy towarzyskiej.

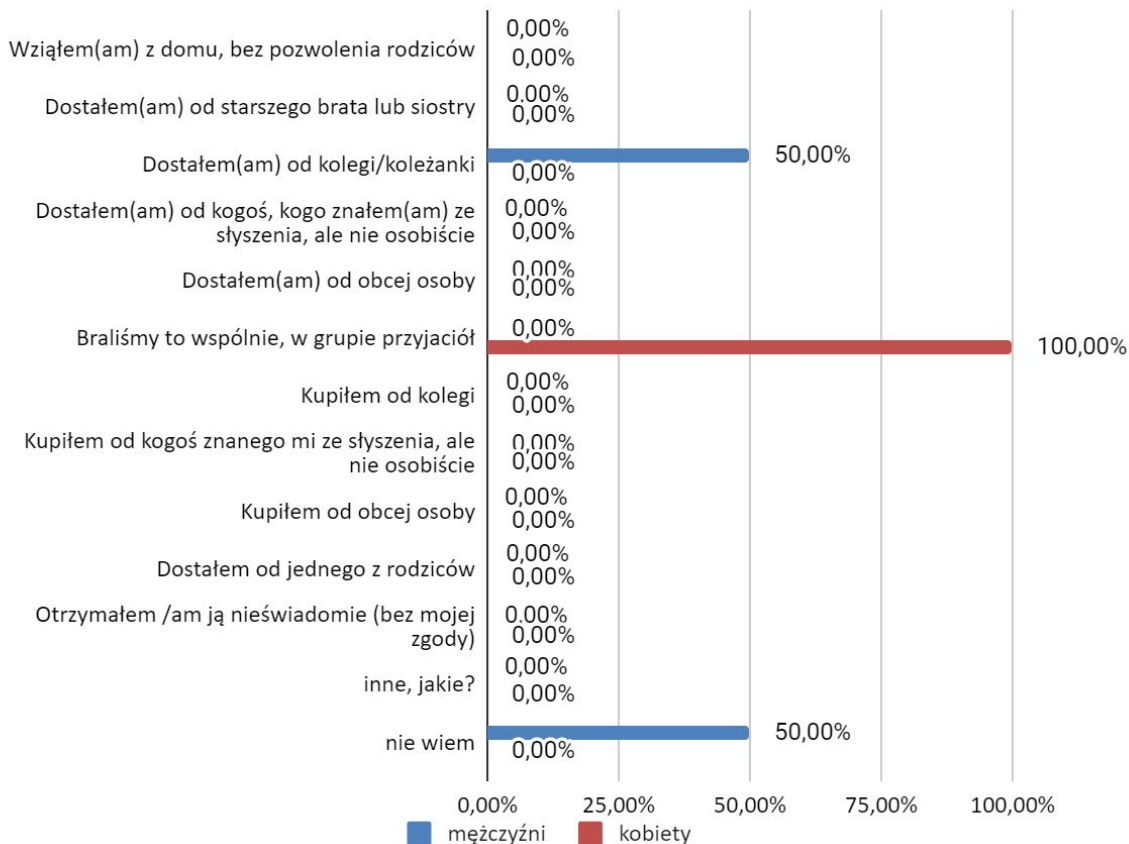
Wyk. 66. W jakich okolicznościach zażyłeś/aś narkotyki po raz pierwszy raz?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W następnym pytaniu uczniowie mieli wskazać skąd pozyskali substancję psychoaktywną. 100,00% dziewczyn zadeklarowało, że brały wspólnie w grupie przyjaciół. Chłopcy wskazali, że dostali od kolegi (50,00%) oraz zadeklarowali, iż nie wiedzą skąd ją wzięli (50,00%).

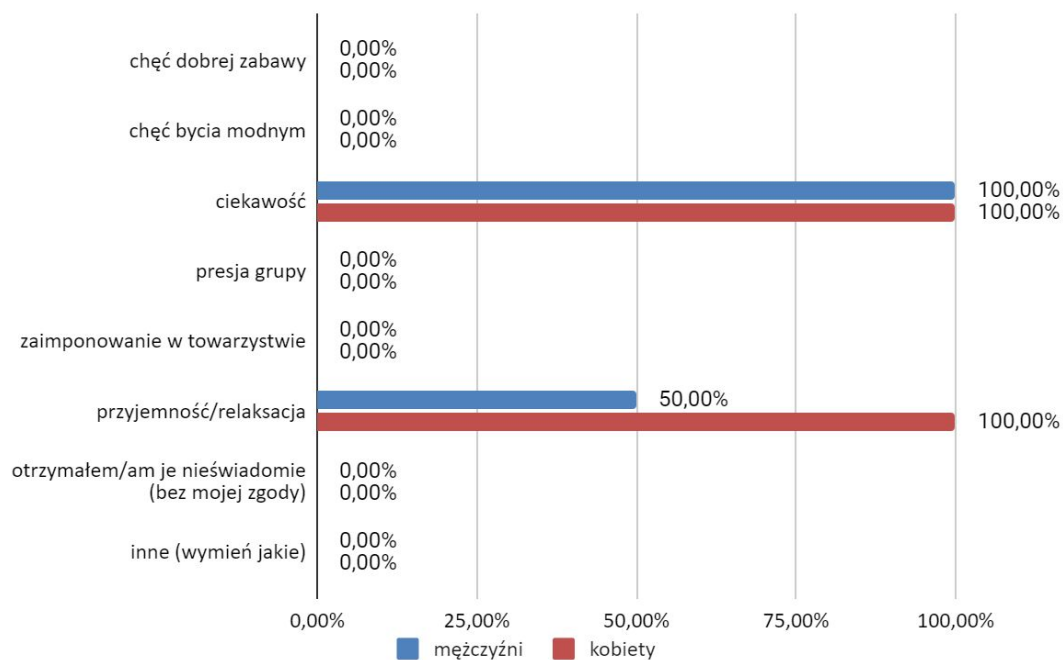
Wyk. 67. Skąd wzięłeś/wzięłaś tę substancję?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Na pytanie o motywy sięgnięcia po środki psychoaktywne, 100,00% dziewczynek wskazało ciekawość oraz 100,00% zadeklarowało przyjemność/relaksację. 100,00% chłopców wskazało ciekawość, 50,00% zadeklarowało również chęć odczucia przyjemności/relaksacji.

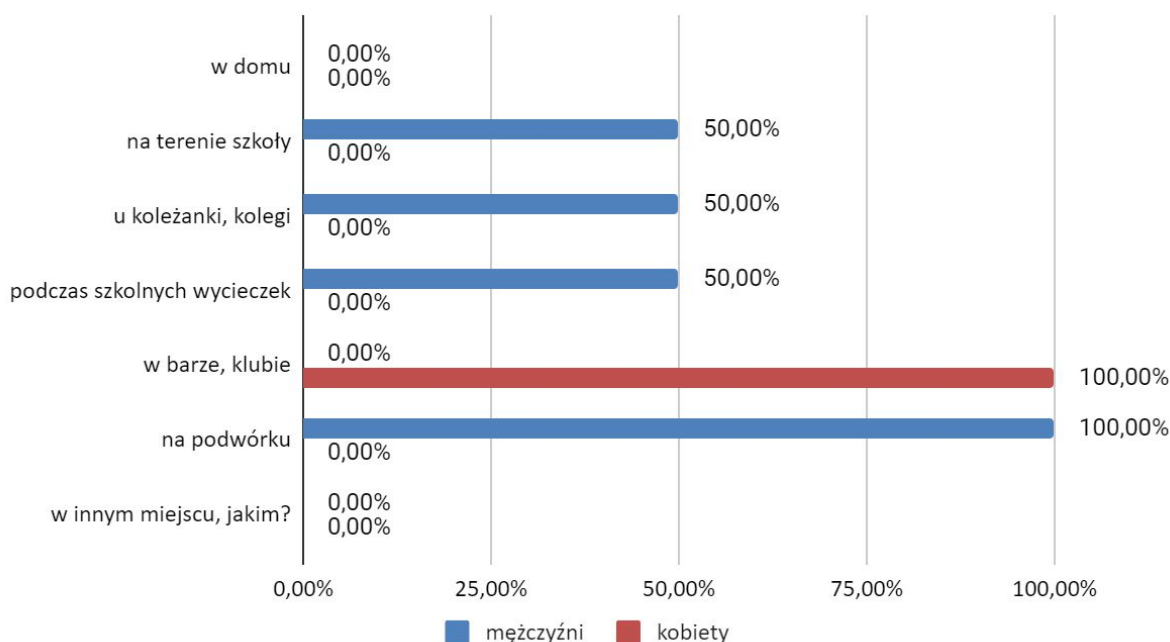
Wyk. 68. Co skłoniło Cię do zażywania narkotyków/dopalaczy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Wszystkie dziewczynki (100,00%) wskazały, że zdarzyło im się zażywać środki psychoaktywne w barze, klubie. Natomiast 100,00% chłopców przyznało, że miało to miejsce na podwórku. Chłopcy wskazali również: teren szkoły (50,00%), u koleżanki, kolegi (50,00%) oraz podczas wycieczek szkolnych (50,00%).

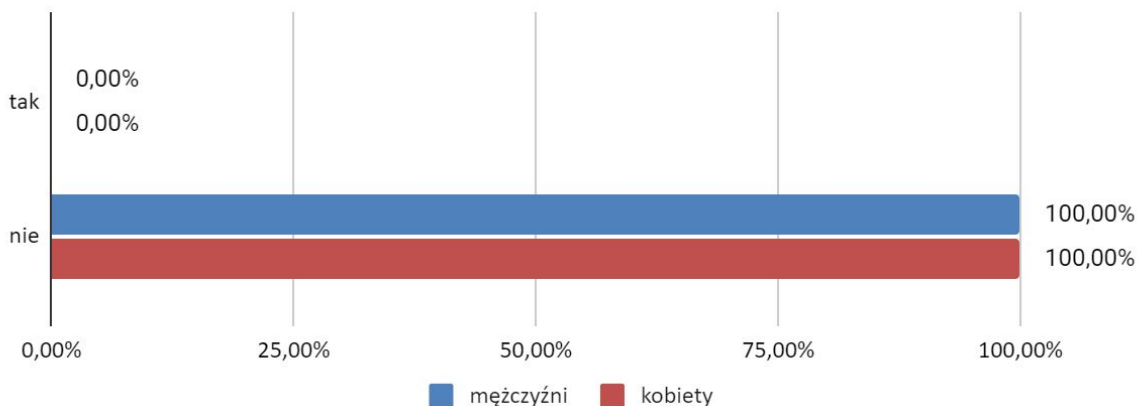
Wyk. 69. Gdzie zdarzyło Ci się zażywać narkotyki/dopalacze/ inne środki psychoaktywne?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

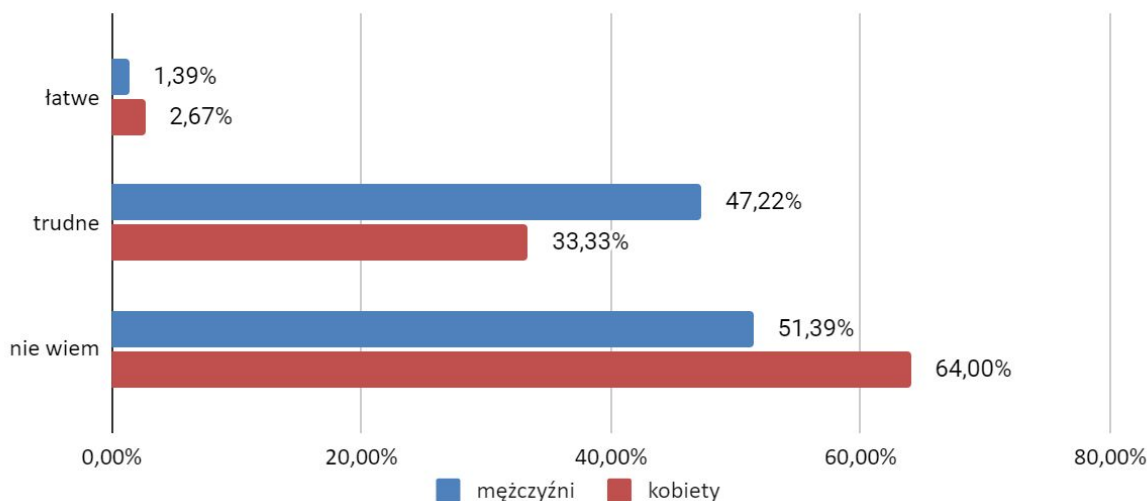
Kolejne pytanie skierowane do uczniów dotyczyło wiedzy rodziców uczniów na temat zażywania narkotyków przez dzieci. 100,00% chłopców twierdzi, że ich rodzice nie wiedzą o spożywaniu przez nich substancji psychoaktywnych. Wszystkie dziewczynki (100,00%) również zadeklarowały, iż rodzice nie wiedzą o tym fakcie.

Wyk. 70. Czy rodzice wiedzą, że zażywasz narkotyki/dopalacze?

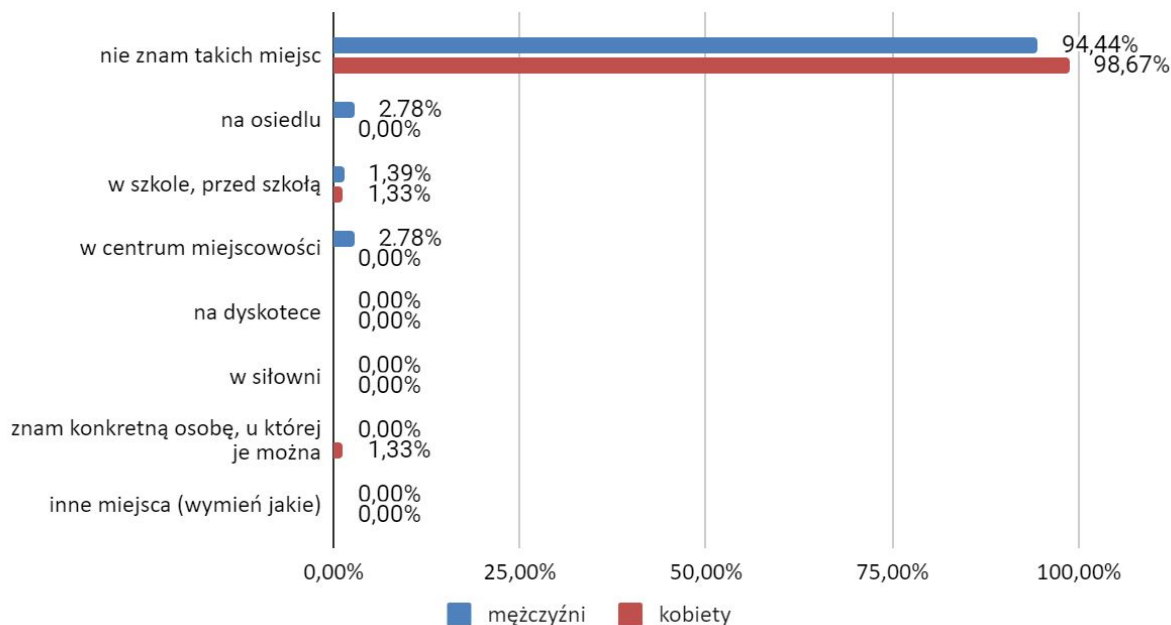
Wszystkich ankietowanych uczniów zapytano, o trudność zdobycia narkotyków i dopalaczy w ich miejscowości. Uczniowie odpowiedzieli bardzo podobnie. Pewien procent uczniów obu płci uważa, że pozyskanie substancji psychoaktywnych w ich najbliższym otoczeniu jest trudne (47,22% chłopców, 33,33% dziewczynek). 1,39% uczniów oraz 2,67% uczennic twierdzi, że jest to łatwe. Pozostałe 51,39% uczniów oraz 64,00% uczennic nie ma zdania na ten temat, może to świadczyć o tym, że nie są zainteresowani tematyką narkotyków oraz dopalaczy.

Wyk. 71. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki/dopalacze w swojej miejscowości byłoby to:

Zdecydowana większość badanej grupy uczniów (94,44%) i uczennic (98,67%) twierdzi, że nie zna miejsc, gdzie można zdobyć narkotyki lub dopalacze w Gminie Radzanów.

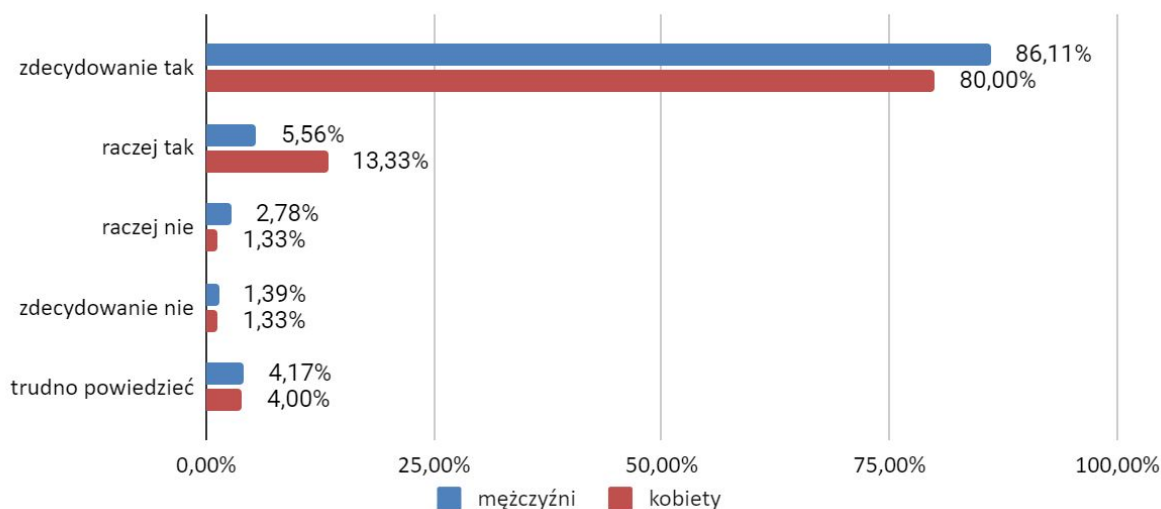
Wyk. 72. Czy znasz miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

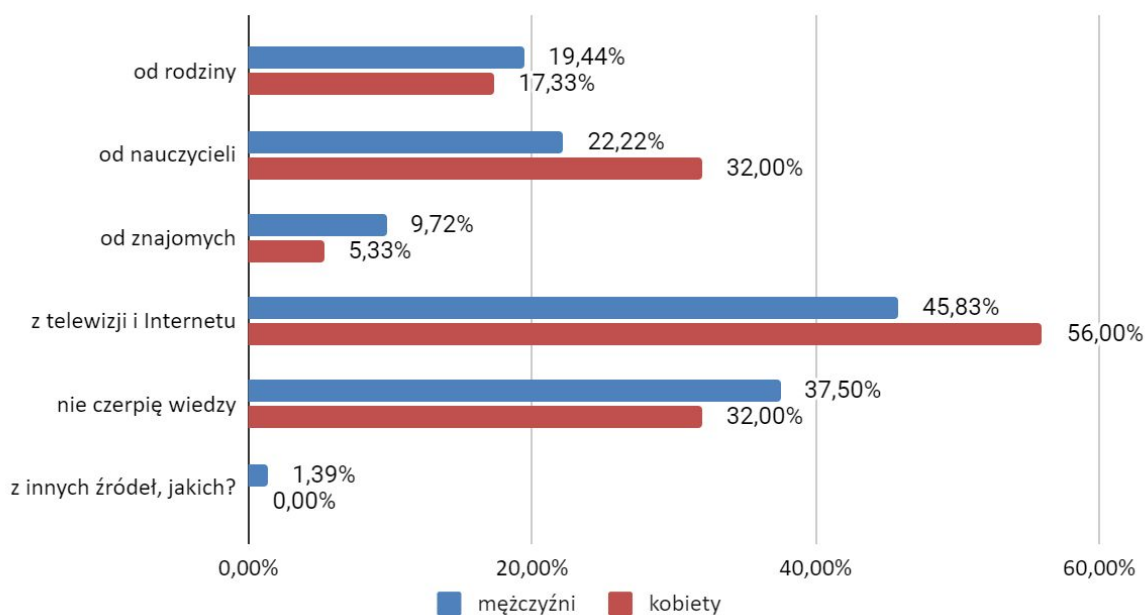
Uczniów zapytano o to, czy według nich zażywanie narkotyków i dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia. Zdecydowana większość młodych respondentów przyznała, że narkotyki i dopalacze są zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia (86,11% chłopców, 80,00% dziewczynek). Trudność w odpowiedzi na to pytanie miało 4,00% dziewczynek i 4,17% chłopców.

Wyk. 73. Czy uważasz, że zażywanie narkotyków/dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia?

Ważną rzeczą w dzisiejszych czasach jest odpowiednie edukowanie młodzieży w temacie zagrożeń i konsekwencji płynących z zażywania alkoholu i środków psychoaktywnych. Większość uczniów czerpie wiedzę ze środków masowego przekazu, jakimi są Internet i telewizja, gdzie informacje na powyższy temat znalazło 45,83% chłopców oraz 56,00% dziewcząt. Ponadto, pokaźna grupa ankietowanych, stanowiąca 37,50% chłopców i 32,00% dziewczynek, nie czerpie wiedzy na temat narkotyków oraz dopalaczy. 1,39% uczniów wskazało odpowiedź inne, bez podania konkretnych przykładów.

Wyk. 74. Skąd czerpiesz wiedzę dotyczącą narkotyków i dopalaczy?

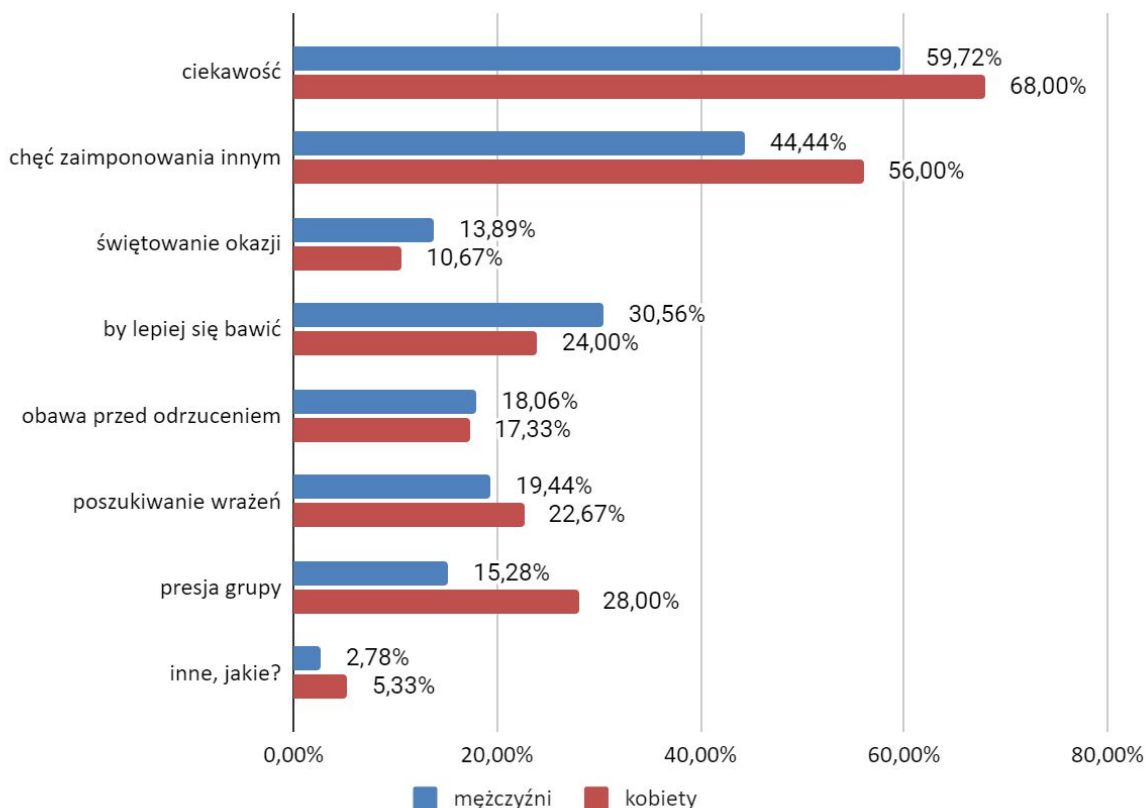
4.4. Profilaktyka z perspektywy dzieci i młodzieży

Kolejny blok pytań skierowanych do uczniów dotyczy wiedzy i postaw uczniów względem alkoholu i substancji psychoaktywnych. Na początek uczniów poproszono o wskazanie powodów sięgania przez młodzież po substancje zakazane.

Poniżej możemy zaobserwować, że najczęściej była to ciekawość (59,72% chłopców, 68,00% dziewczynek) oraz chęć zaimponowania innym (44,44% chłopców, 56,00% dziewczynek).

W odpowiedzi „inne, jakie?” respondenci wymienili relaks, oderwanie od rzeczywistości oraz odreagowanie stresu.

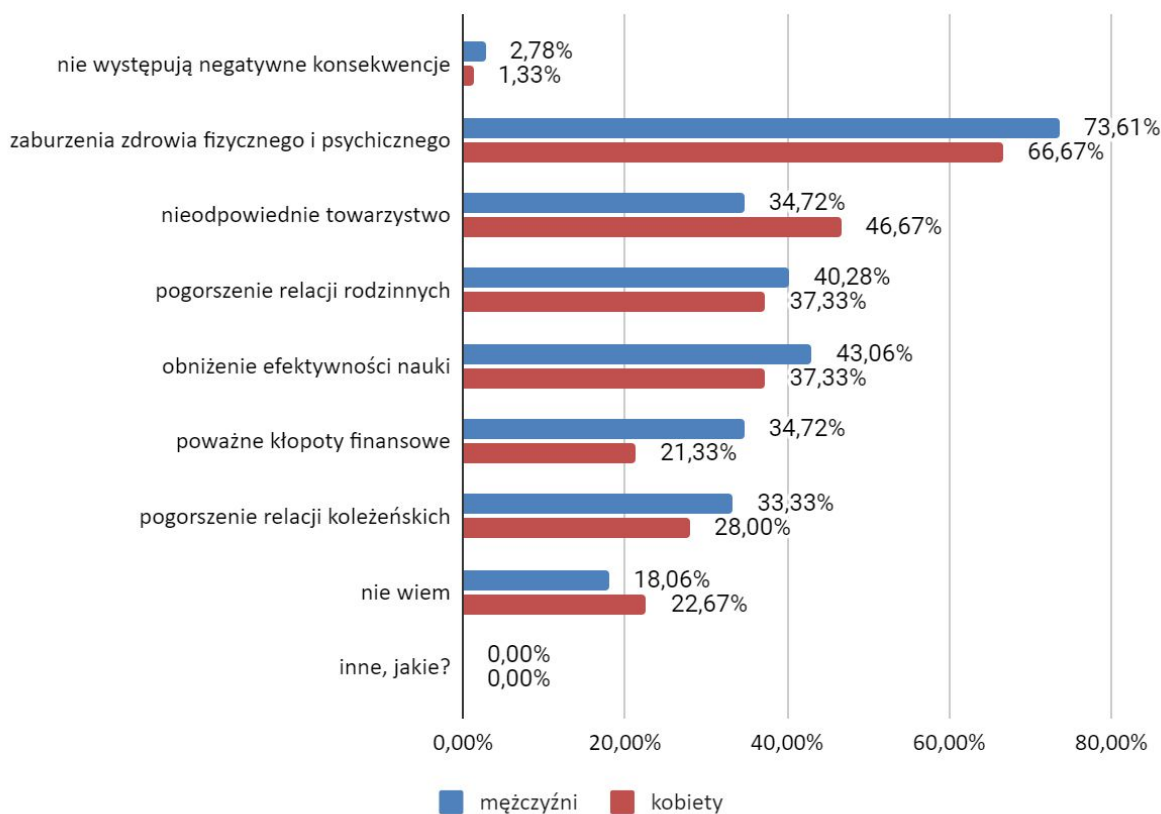
Wyk. 75. Z jakich powodów według Ciebie osoby w Twoim wieku sięgają po alkohol, narkotyki, dopalacze?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Uczniów zapytano o negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i dopalaczy. Większość badanych wskazała zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (73,61% chłopców, 66,67% dziewczynek). Respondenci wskazywali także odpowiedzi, jak: nieodpowiednie towarzystwo (34,72% chłopcy, 46,67% dziewczyny), obniżenie efektywności nauki (43,06% chłopcy, 37,33% dziewczyny), pogorszenie relacji rodzinnych (40,28% chłopcy, 37,33% dziewczyny), pogorszenie relacji koleżeńskich (33,33% chłopcy, 28,00% dziewczyny) oraz poważne kłopoty finansowe (34,72% chłopcy, 21,33% dziewczyny). 18,06% uczniów i 22,67% uczennic nie potrafiło wskazać negatywnych konsekwencji, a 2,78% uczniów i 1,33% uczennic sądzi, że nie występują negatywne konsekwencje.

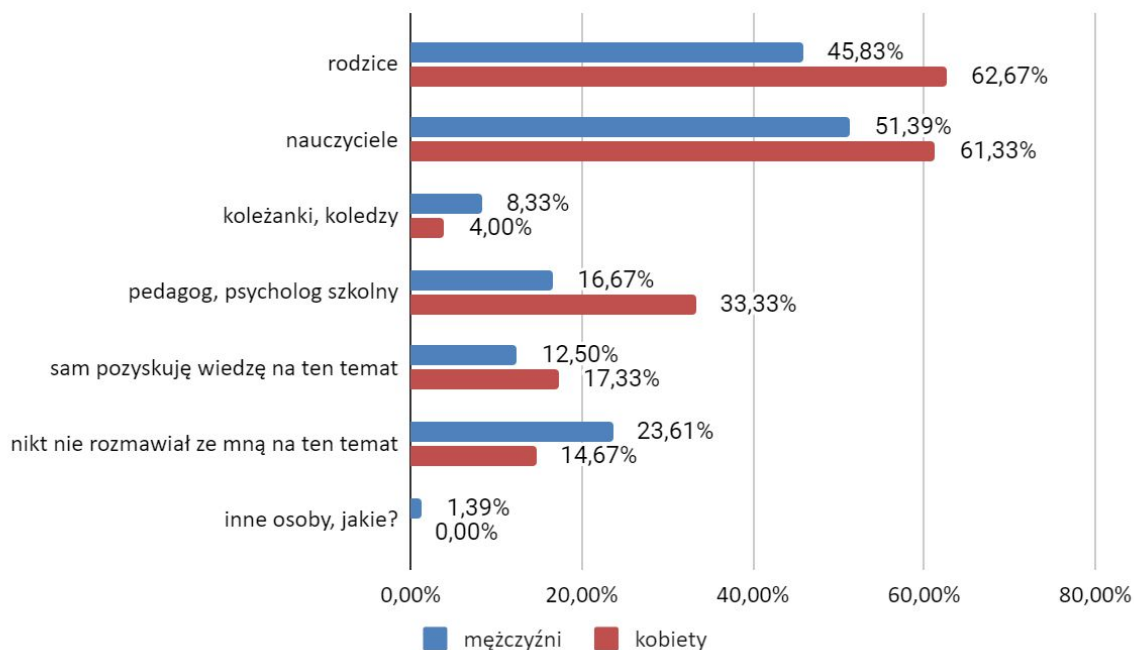
Wyk. 76. Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, dopalaczy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Uczniowie zapytani o to, kto rozmawiał z nimi na temat działania i szkodliwości środków, takich jak alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy, zadeklarowali, że byli to głównie nauczyciele (51,39% chłopców, 61,33% dziewczynek) i rodzice (45,83% chłopców, 62,67% dziewczynek). Ankieterzy wskazali również, że nikt nie rozmawiał z nimi na ten temat (23,61% chłopców, 14,67% dziewczynek). Uczniowie wskazali odpowiedź inne, wskazując telewizję.

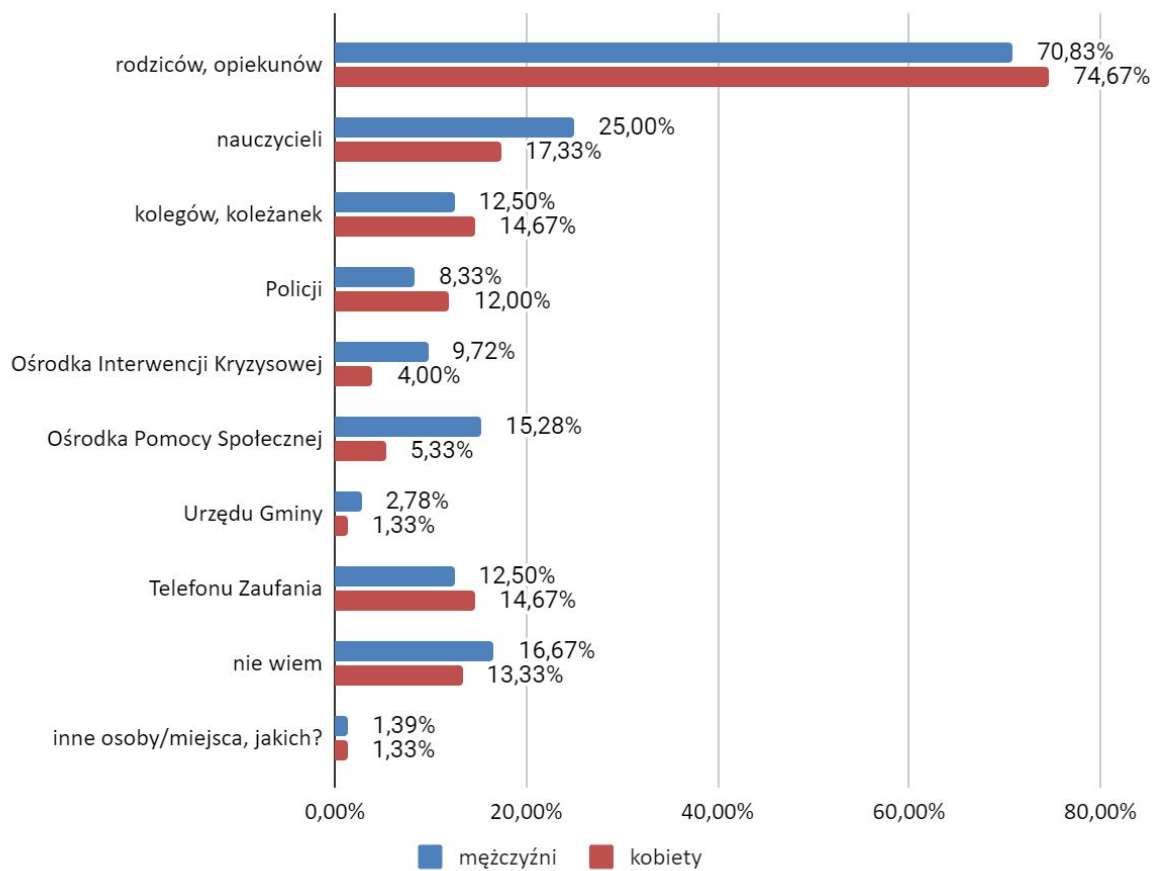
Wyk. 77. Kto rozmawiał z Tobą na temat działania i szkodliwości środków, takich jak alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Kolejno, młodzi ankieterzy najchętniej zwróciliby się z problemem dotyczącym uzależnienia od narkotyków, dopalaczy, czy też alkoholu do ich rodziców i opiekunów (70,83% chłopców, 74,67% dziewczynek), nauczycieli (25,00% chłopców, 17,33% dziewczynek). 16,67% chłopców i 13,33% dziewczyn nie wie do kogo się zwrócić o pomoc. Ankieterzy podali inne osoby/miejsca, nie wskazując konkretnych przykładów.

Wyk. 78. Do kogo zwróciłbyś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami?

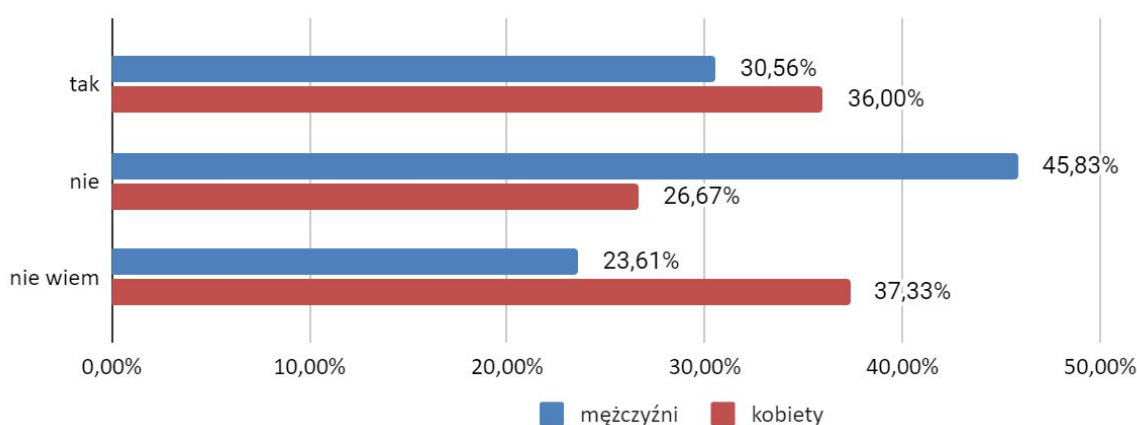

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

4.5. Problem nikotynowy z perspektywy dzieci i młodzieży

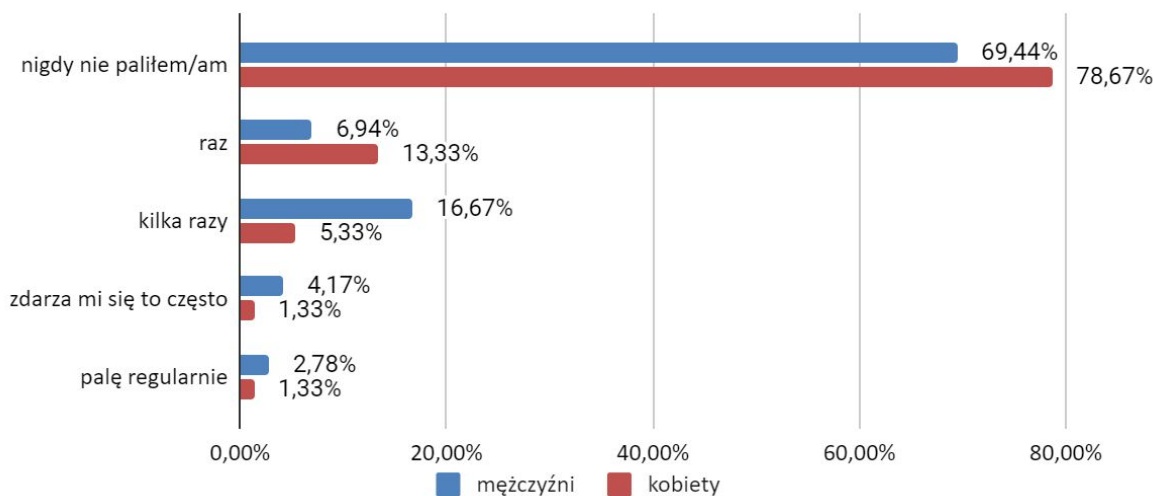
Następny blok pytań dotyczył problemu nikotynowego wśród osób nieletnich w Gminie Radzanów. W młodym wieku rozpoczynanie palenia papierosów jest niebezpieczne ponieważ, jednostka szybciej się uzależnia oraz ciężiej jest jej zerwać z nałogiem. Papierosy szkodzą przede wszystkim osobie palącej, ale również innym osobom w towarzystwie. Uczniowie (30,56%) oraz uczennice (36,00%) Gminy Radzanów przyznają, że ich rówieśnicy palą papierosy. Ponadto 23,61% chłopców oraz 37,33% dziewczynek nie wie czy takie zjawisko występuje wśród ich znajomych i rówieśników. Następnie, 45,83% uczniów oraz 26,67% uczennic uważa, że ich rówieśnicy nie palą papierosów.

Wyk. 79. Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?

Spośród badanych uczniów 69,44% chłopców i 78,67% dziewczynek zadeklarowało, iż nigdy nie paliło papierosów.

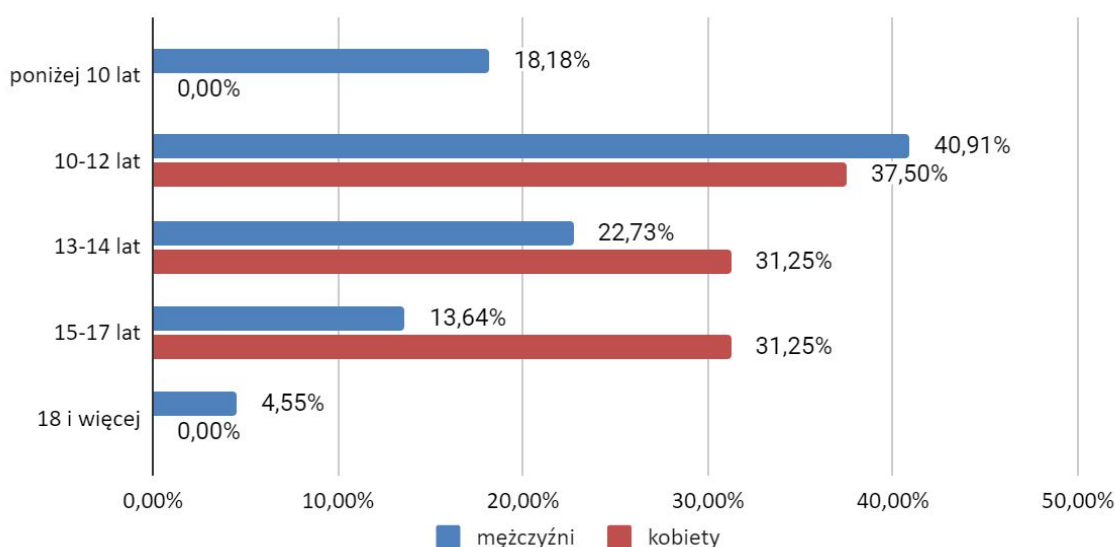
Wyk. 80. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy?

Na kolejne trzy pytania dotyczących palenia papierosów odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż próbowały palić papierosy.

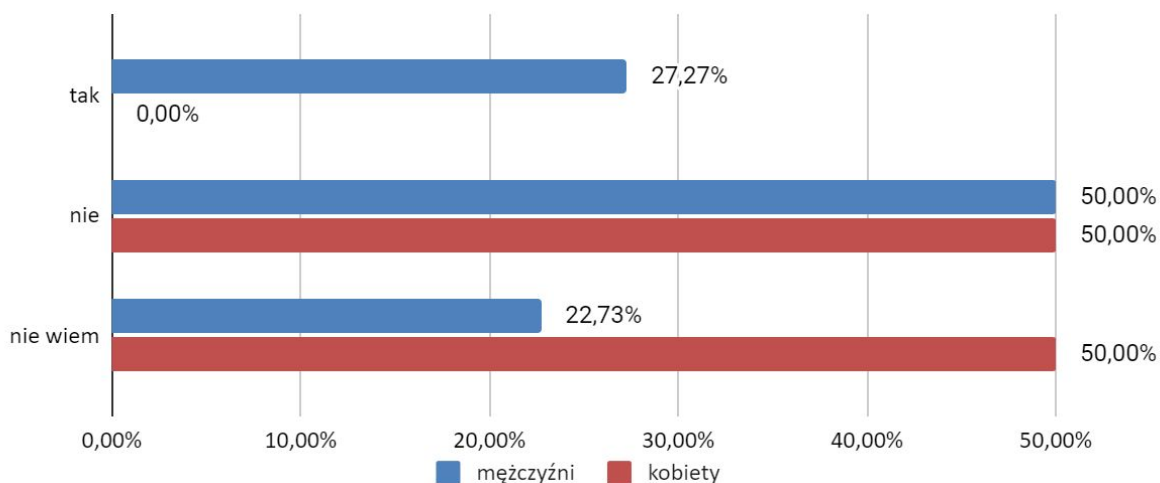
Uczniowie, którzy przyznali, że palą papierosy poproszeni zostali o określenie wieku w jakim zaczęli to robić. Chłopcy po raz pierwszy zapalili papierosa kolejno w wieku: poniżej 10 roku życia (18,18%), w wieku 10 - 12 lat (40,91%), w wieku 13 - 14 lat (22,73%), w wieku 15 - 17 lat (13,64%) oraz w wieku 18 i więcej (4,55%). Dziewczynki zapaliły pierwszego papierosa: w wieku 10 - 12 lat (37,50%), w wieku 13 - 14 lat (31,25%) lub w wieku 15 - 17 (31,25%).

Wyk. 81. W jakim wieku palileś/aś papierosy po raz pierwszy?

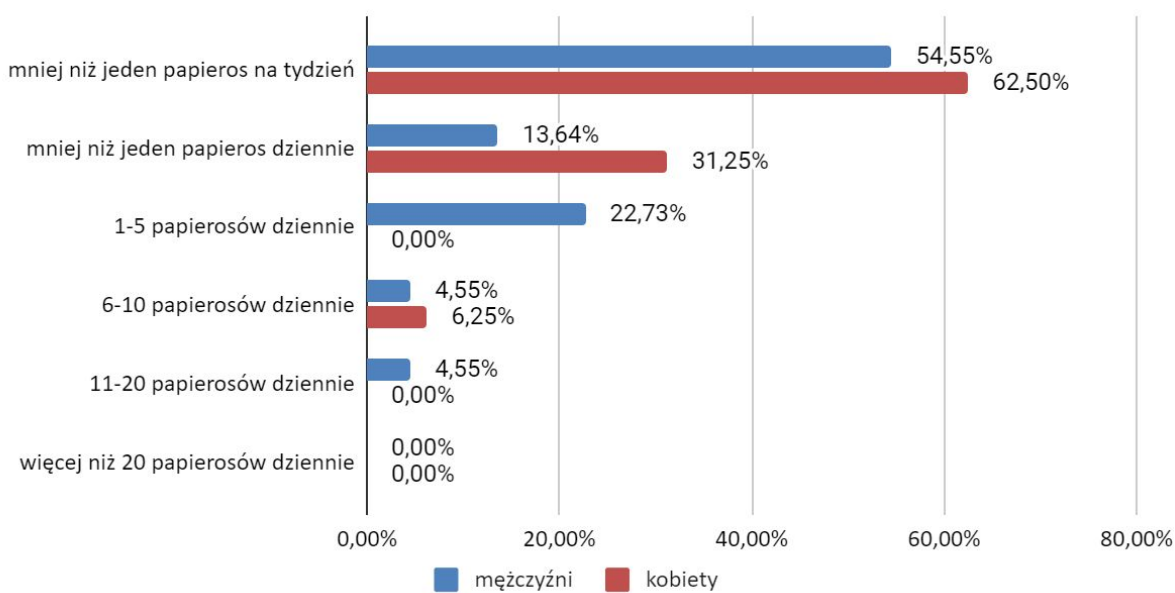
Respondenci zapytani o to, czy ich rodzice wiedzą, iż palą papierosy, odpowiedzieli następująco: 27,27% uczniów uważa, że ich rodzice wiedzą o tym, że palą oni papierosy, zaś 50,00% uczniów i 50,00% uczennic twierdzi, że rodzice nie wiedzą o tym fakcie. 22,73% uczniów i 50,00% uczennic nie wie, czy rodzice są tego świadomi.

Wyk. 82. Czy rodzice wiedzą, że palisz papierosy?

W ciągu ostatnich 30 dni 54,55% chłopców i 62,50% dziewczynek paliło mniej niż jeden papieros na tydzień. Mniej niż jeden papieros dziennie wypalało 13,64% chłopców i 31,25% dziewczynek.

Wyk. 83. Jak często paliłeś/aś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni?

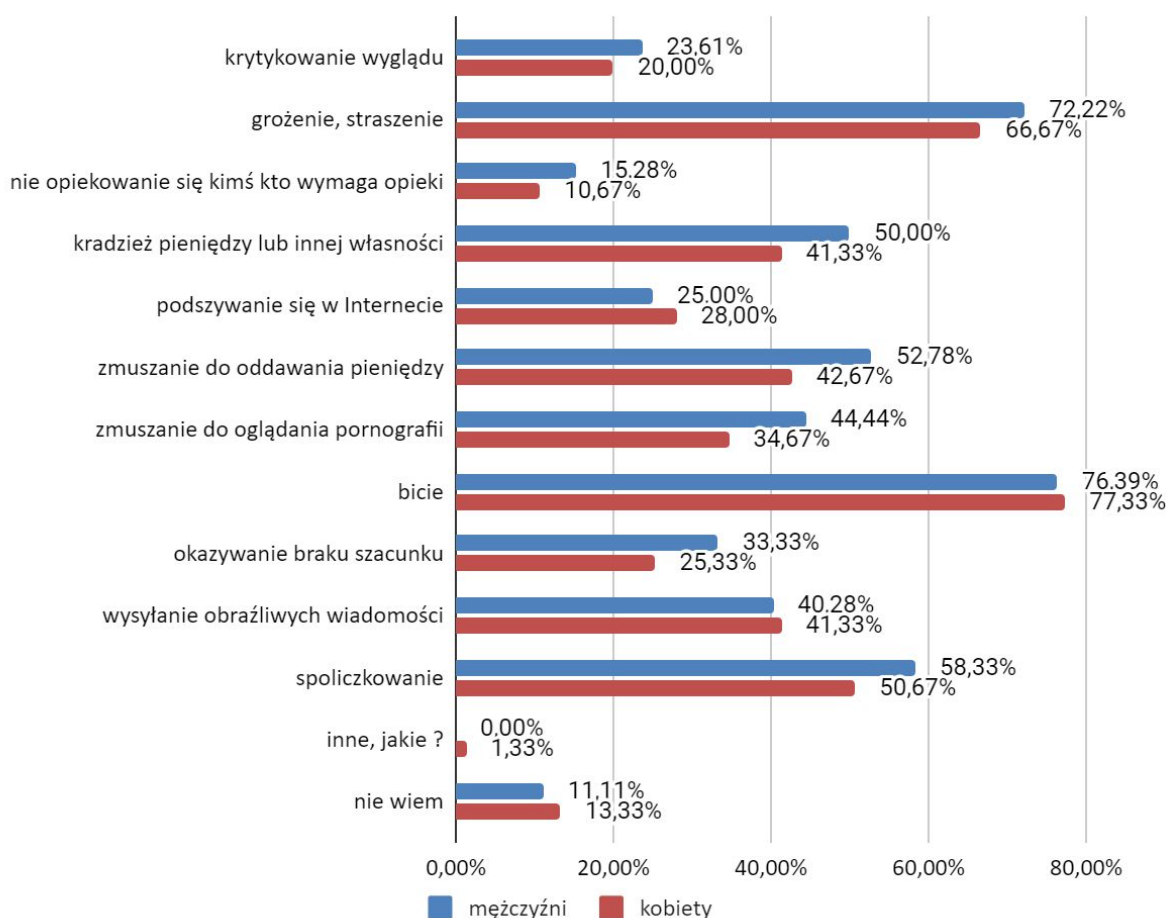

4.6. Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży

Kolejny blok tematyczny dotyczył postrzegania zjawiska przemocy przez uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w Gminie Radzanów. Niniejszy blok pytań rozpoczął od sprawdzenia, czy uczniowie potrafią wskazać zachowania przemocowe.

Młodzi respondenci zostali poproszeni o wskazanie sytuacji, które ich zdaniem można nazwać aktem przemocy. Najczęściej było to: bicie (76,39% chłopców, 77,33% dziewczynek), grożenie i straszenie (72,22% chłopców, 66,67% dziewczynek), czy też spoliczkowanie (58,33% chłopców, 50,67% dziewczynek). 11,11% chłopców i 13,33% dziewczyn nie potrafiło odpowiedzieć na pytanie. Respondenci, którzy wskazali inny akt przemocy (1,33%), wskazali wyzywanie.

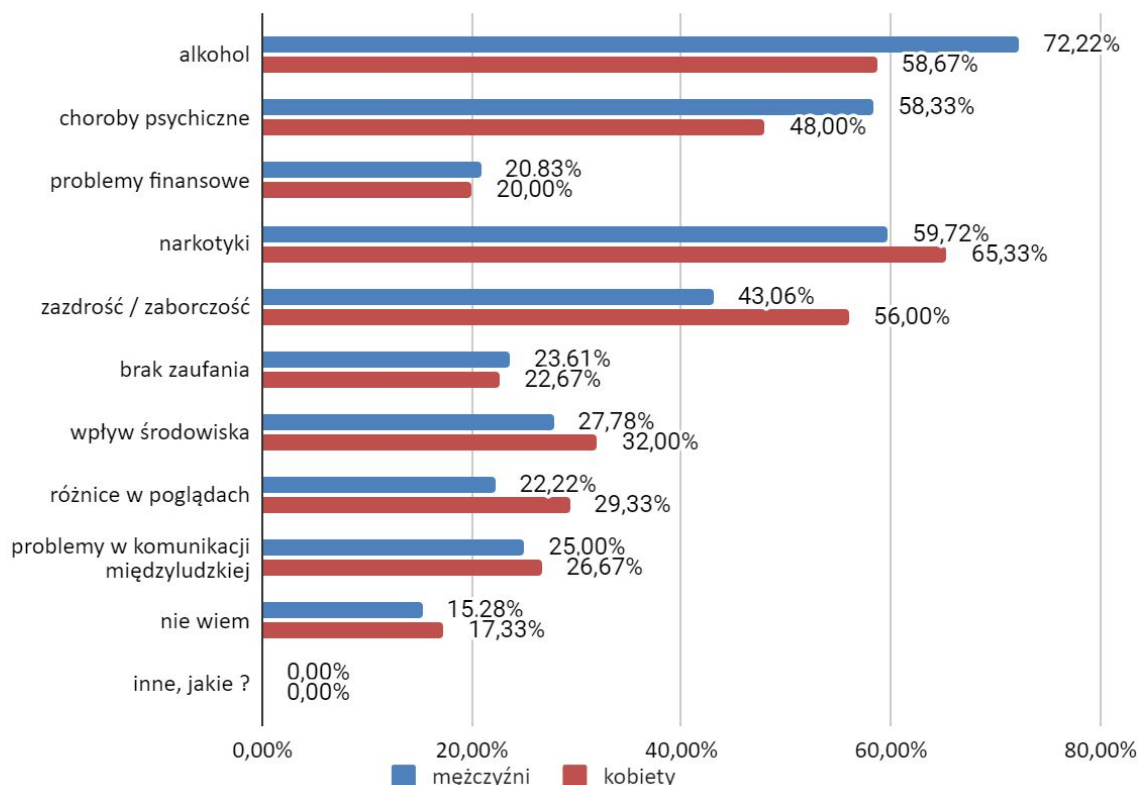
Wyk. 84. Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych uważają, że przemoc wynika głównie z nadużywania alkoholu (72,22% chłopców, 58,67% dziewczynek) i narkotyków (59,72% chłopców, 65,33% dziewczynek), ale także z chorób psychicznych (58,33% chłopców, 48,00% dziewczynek) czy zazdrości i zaborczości (43,06% chłopców, 56,00% dziewczynek). 15,28% chłopców i 17,33% dziewczynek nie potrafiło się ustosunkować.

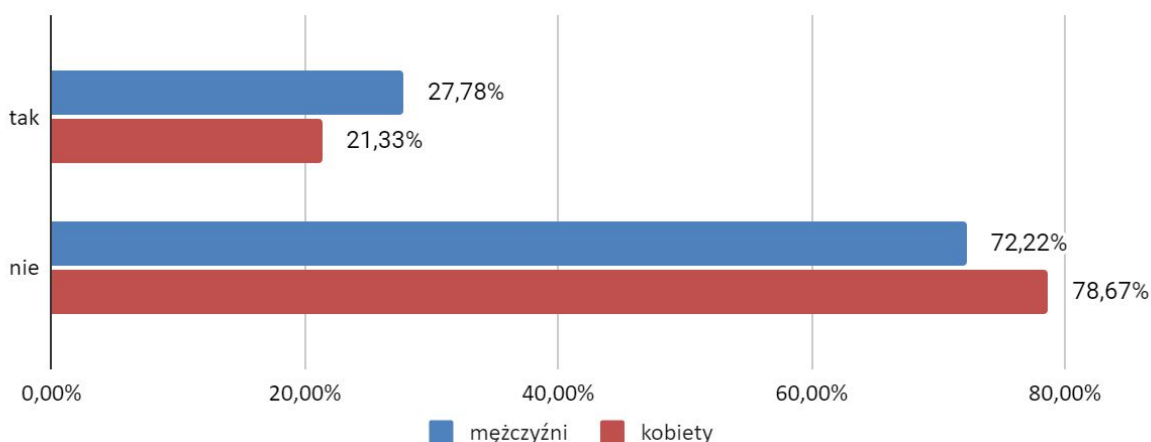
Wyk. 85. Które z wymienionych poniżej sytuacji Twoim zdaniem prowokują agresję/przemoc wśród młodzieży?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Uczniów zapytano, czy zdarzyło im się doświadczyć przemocy. Odpowiedź twierdzącą podało 27,78% chłopców oraz 21,33% dziewczynek. Ponadto 72,22% chłopców i 78,67% dziewczynek zadeklarowało, iż nie doświadczyło przemocy.

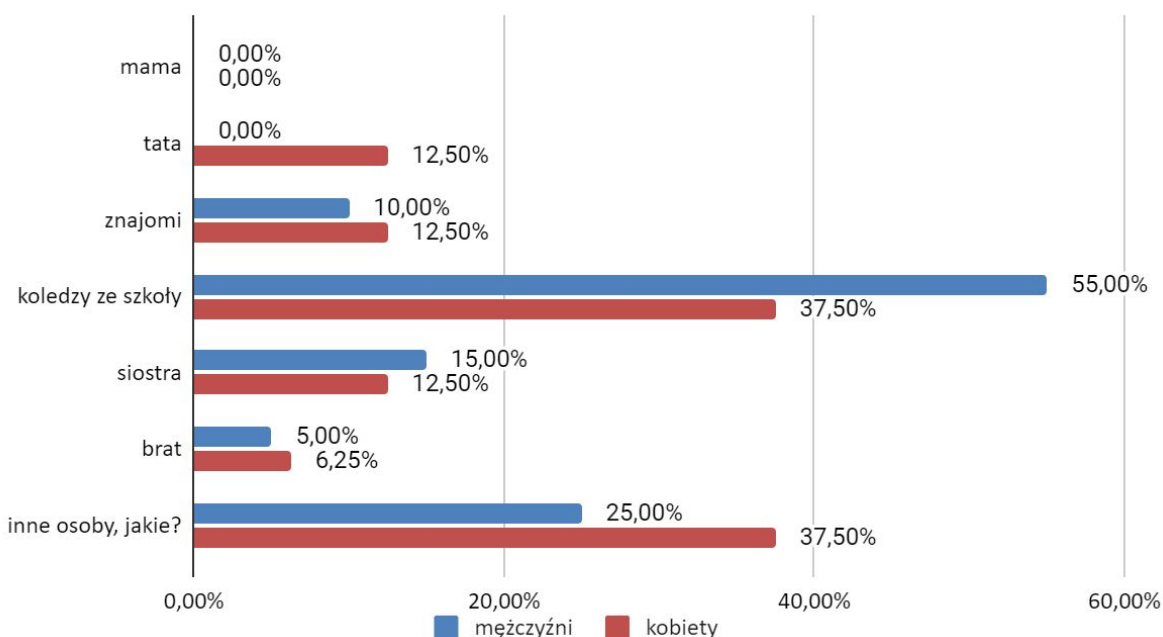
Wyk. 86. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?

Na kolejne dwa pytania, dotyczące doświadczania przemocy odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż doświadczyły przemocy.

Uczniowie, którzy przyznali, że stosowano wobec nich przemoc zostali poproszeni o wybranie, kto przeciwko nim zastosował ową przemoc. Wobec uczniów płci męskiej, przemoc najczęściej stosowali koledzy ze szkoły (55,00%). Dziewczynki również przyznały, że najczęściej doznawały przemocy od szkolnych kolegów (37,50%). Ponadto uczniowie (25,00%) i uczennice (37,50%) wskazali inne osoby: brat stryjeczny, nauczyciele.

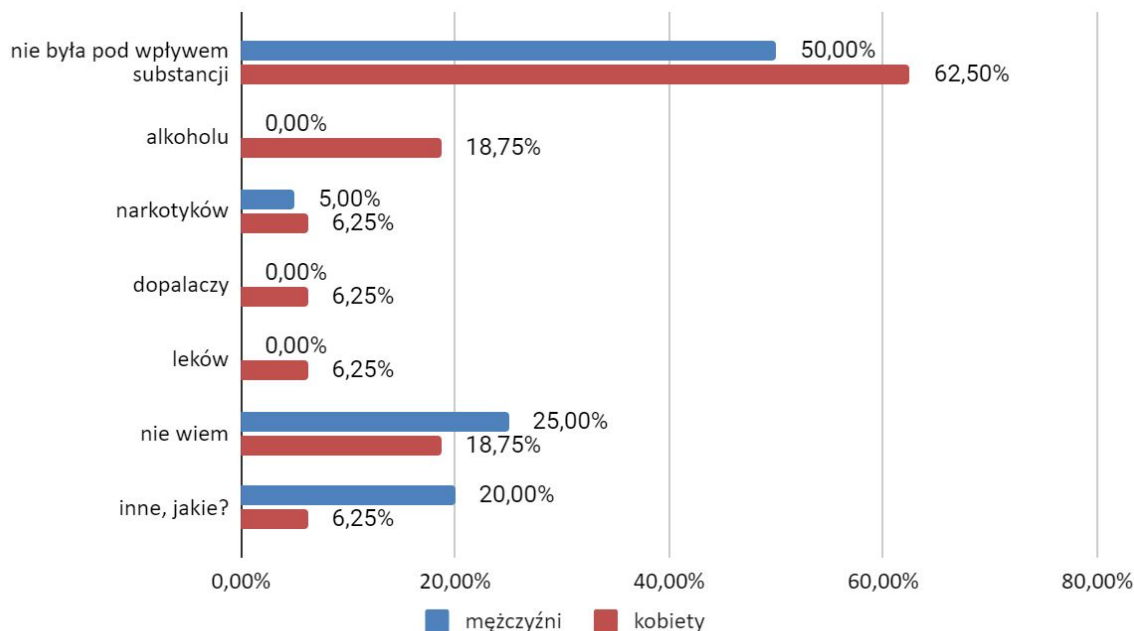
Wyk. 87. Kto stosował wobec Ciebie przemoc?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Dodatkowo respondenci zostali zapytani czy osoba, która stosowała wobec nich przemoc była pod wpływem jakiegokolwiek substancji psychoaktywnej. Najczęściej, uczniowie (50,00%) oraz uczennice (62,50%) twierdzą, że osoby, które stosowały wobec nich przemoc nie były pod wpływem żadnej substancji. W odpowiedzi „inne, jakie”, respondenci nie wymienili nic konkretnego.

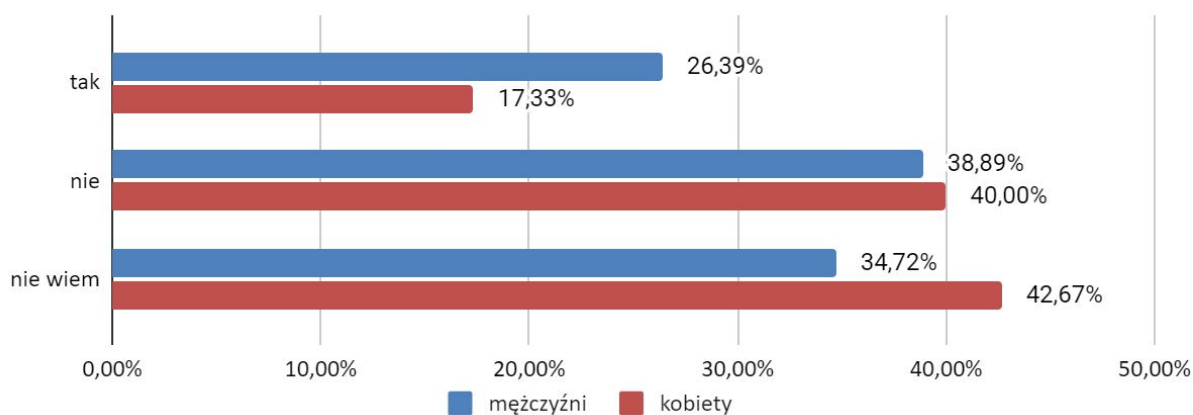
Wyk. 88. Czy osoba, która stosowała wobec Ciebie przemoc była pod wpływem:

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

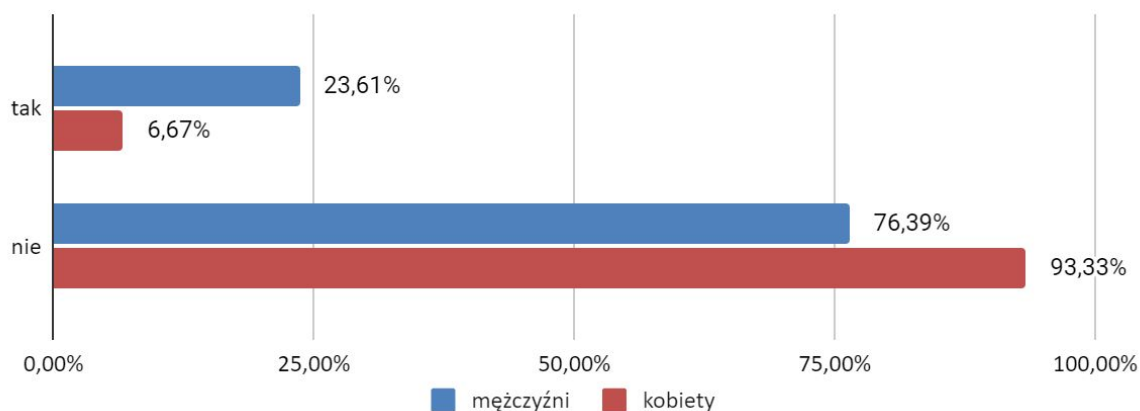
Młodym mieszkańcom zadano pytanie dotyczące tego, czy według nich w ich szkole występuje zjawisko przemocy między uczniami. 26,39% chłopców oraz 17,33% dziewcząt uważa, że takie sytuacje się zdarzają. Natomiast 38,89% uczniów i 40,00% uczennic twierdzi, że w ich szkole przemoc pomiędzy uczniami nie występuje, a 34,72% chłopców oraz 42,67% dziewcząt wybrało odpowiedź „nie wiem”.

Wyk. 89. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

Ankietowani zostali poproszeni o przyznanie się do tego czy zdarzyło się im stosować przemoc wobec innych osób. 6,67% dziewczynek oraz 23,61% chłopców przyznało, że zdarzały się sytuacje, gdzie stosowali oni przemoc wobec innych. Pozostałe 76,39% uczniów oraz 93,33% uczennic nigdy nie zastosowało przemocy wobec innych osób.

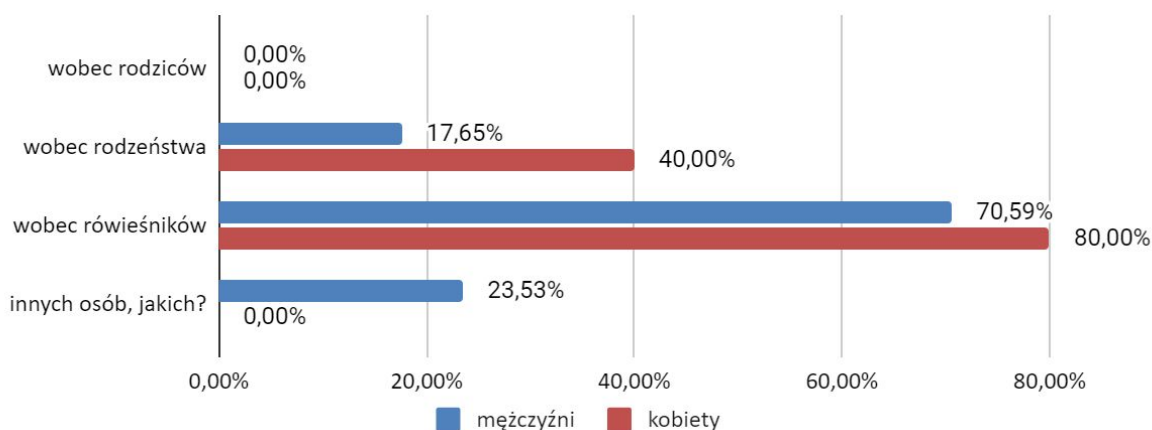
Wyk. 90. Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych?

Na kolejne pytanie dotyczące stosowania przemocy odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż stosowały przemoc.

Uczniowie, którzy odpowiedzieli twierdząco na pytanie dotyczące stosowania przez nich wobec innych przemocy, odpowiadali również wobec kogo stosowali przemoc. Uczniowie (70,59%) oraz uczennice (80,00%) najczęściej przyznawali, że zdarzyło im się stosować przemoc wobec rówieśników. Respondenci wymieniali również inne osoby takie, jak: koledzy ze szkoły, brat stryjeczny (odpowiedź „innych osób, jakich?”).

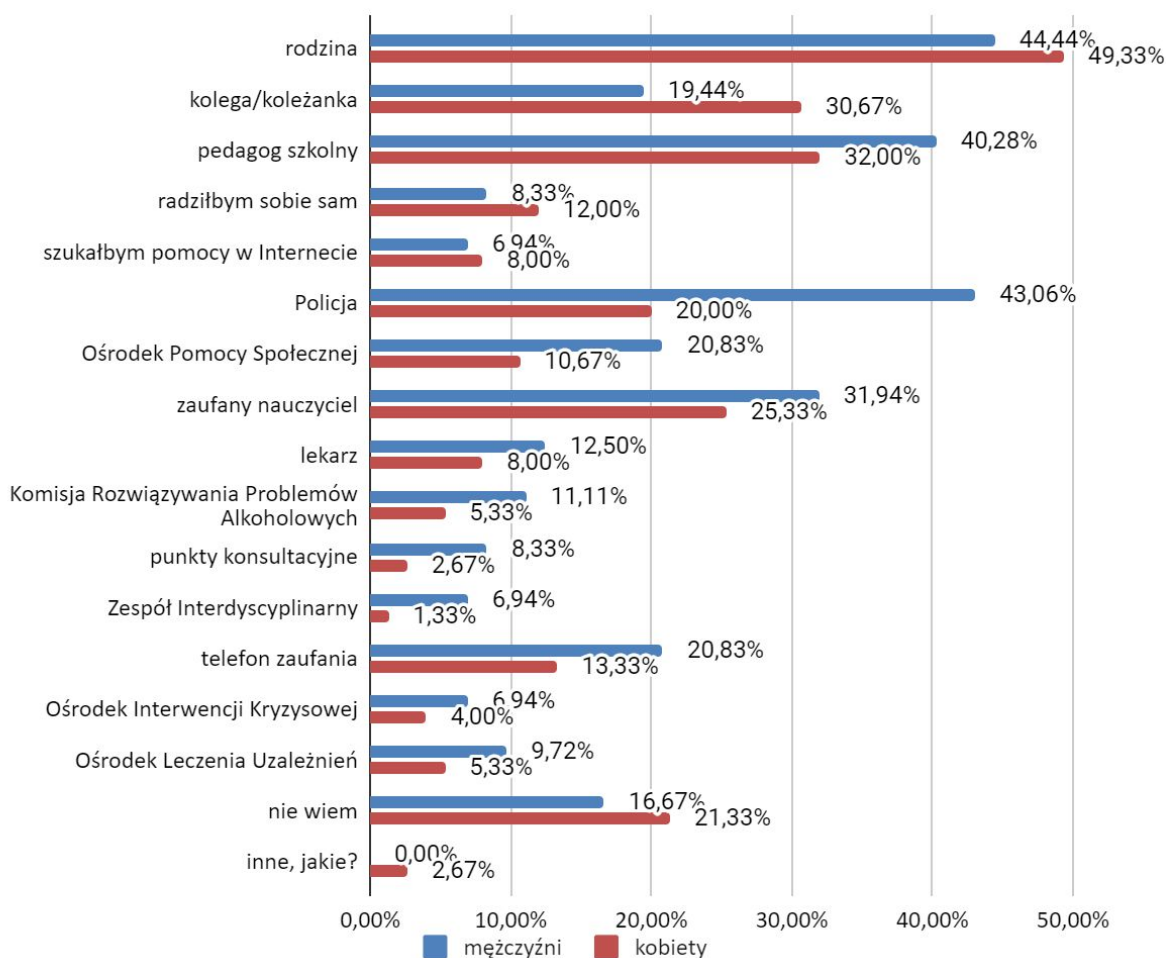
Wyk. 91. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Młodzi respondenci zostali poproszeni o wskazanie do kogo zgłosiliby się o pomoc, gdyby doświadczali przemocy. Najczęściej ankietowani wybierali: rodzinę (44,44% chłopców, 49,33% dziewczynek), pedagoga szkolnego (40,28% chłopców, 32,00% dziewczynek) oraz Policję (43,06% chłopców, 20,00% dziewczynek). Uczniowie, którzy nie wiedzą do kogo się zwrócić o pomoc to 16,67% chłopców i 21,33% dziewczynek.

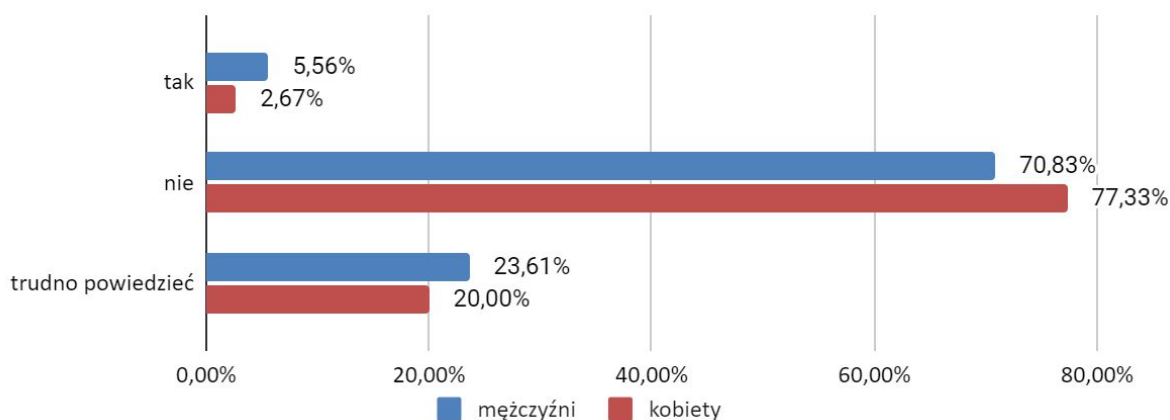
Wyk. 92. Do kogo zwrócił(-a) byś się o pomoc w razie problemu przemocy w rodzinie?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

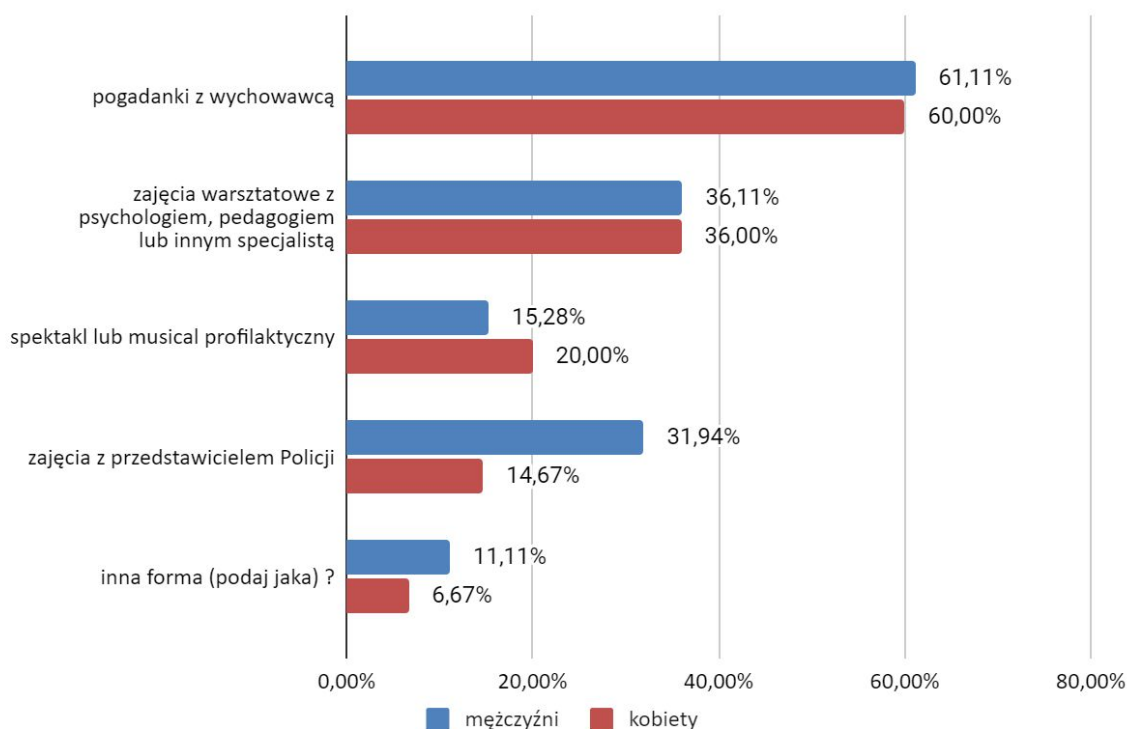
W celu oszacowania skali przemocy w otoczeniu badanej młodzieży, uczniowie zostali zapytani czy znają kogoś, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu. 5,56% uczniów oraz 2,67% uczennic zna kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu. Natomiast pozostałe 70,83% chłopców oraz 77,33% nie zna takich osób, a 23,61% uczniów oraz 20,00% uczennic udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Wyk. 93. Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu?

Ostatnie pytanie zadane młodym mieszkańcom gminy dotyczyło zajęć profilaktycznych jakie są według respondentów najciekawsze. Dla chłopców są to: pogadanki z wychowawcą (61,11%), zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą (36,11%) oraz zajęcia z przedstawicielem Policji (31,94%). Dziewczynki również najczęściej wybierały rozmowę z wychowawcą (60,00%), zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą (36,00%) oraz spektakle lub musicale profilaktyczne (20,00%). Dodatkowo, młodzi mieszkańcy zaznaczali odpowiedź „inne formy” zajęć, lecz nie podali konkretnie jakie.

Wyk. 94. Jaka forma zajęć profilaktycznych jest wg Ciebie najciekawsza/najefektywniejsza?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

5. BADANIE SPRZEDAWCÓW

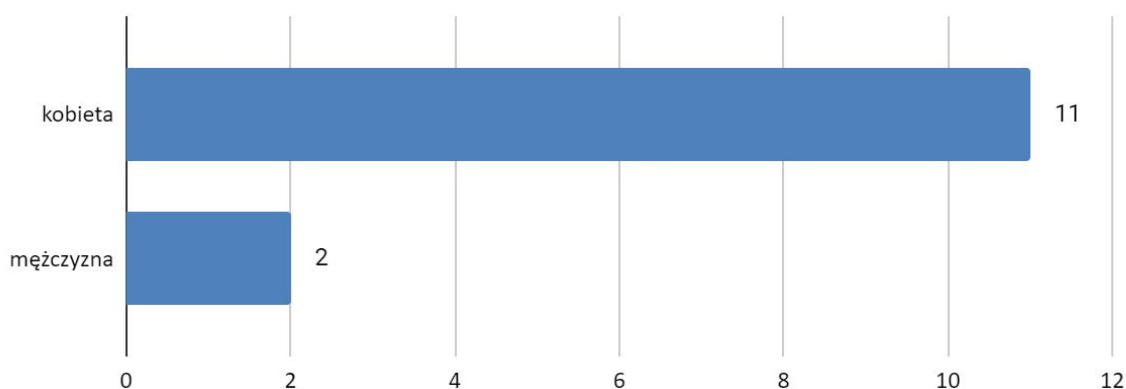
W celu dokładniejszego zdiagnozowania problemu alkoholowego i nikotynowego przeprowadzone zostało również badanie sprzedawców pracujących w punktach sprzedaży alkoholu. Kwestionariusz skierowanej do nich ankiety zawierał pytania dotyczące zarówno samego handlu trunkami i możliwych związanych z tym negatywnych konsekwencji, jak również innych problemów społecznych. W sumie respondenci udzielili odpowiedzi na 17 pytań. Najbardziej rozbudowany został blok poświęcony kwestiom dotyczącym alkoholu, a kwestionariusz kończył się metryczką z pytaniami o wiek, płeć oraz staż pracy w charakterze sprzedawcy napojów alkoholowych.

Ze względu na niewielką liczebność próby, wyniki zostały przedstawione w formie liczb.

5.1. Struktura badanej próby

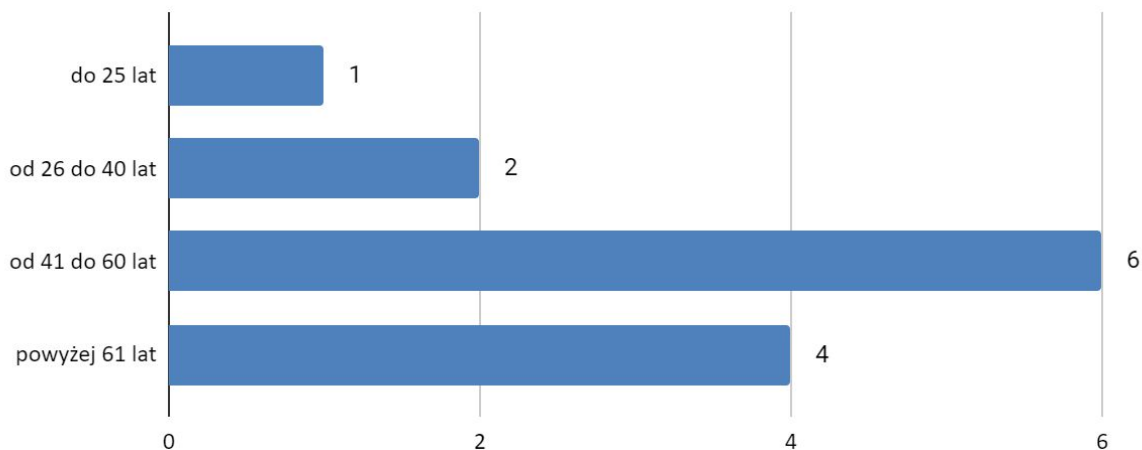
W badaniu diagnozującym problemy społeczne w Gminie Radzanów wzięło udział trzynastu sprzedawców - jedenaście kobiet i dwóch mężczyzn. Ich wiedza jest niezwykle cenna ze względu na fakt, iż na co dzień spotykają się oni z osobami kupującymi napoje alkoholowe, w związku z tym są w stanie nie tylko ocenić skalę problemu alkoholowego w gminie, ale również charakteryzować grupę zagrożoną najbardziej problemem uzależnień alkoholowych.

Wyk. 95. Płeć

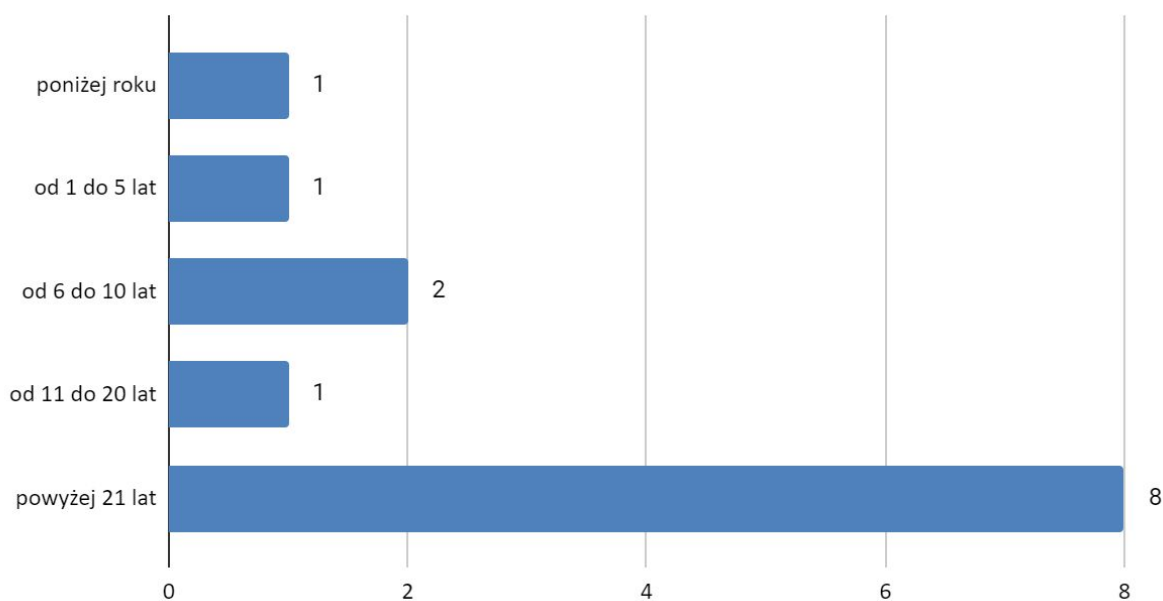
Wśród badanych osób grupę w wieku 41 - 60 lat stanowiło sześć osób, powyżej 61 lat miały cztery osoby, a 26 - 40 lat – dwie osoby. Jeden ankietowany nie miał więcej niż 25 lat.

Wyk. 96. Wiek.

Osiem osób posiada powyżej 21 lat stażu, natomiast jedna osoba pracuje w zawodzie poniżej roku. Jeden sprzedawca pracuje w swoim zawodzie od 1 do 5 lat, dwóch respondentów pracuje w swoim zawodzie od 6 do 10 lat, a jeden ankietowany posiada od 11 do 20 lat stażu pracy.

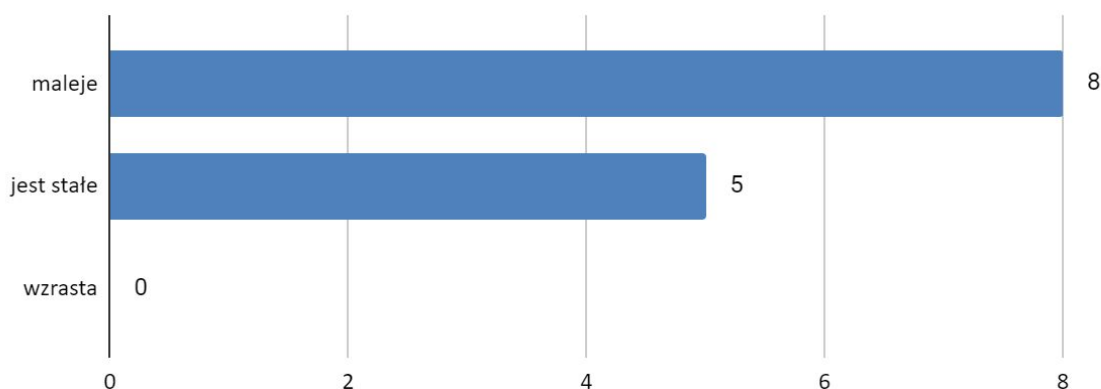
Wyk. 97. Staż pracy

5.2. Problemy społeczne z perspektywy sprzedawców

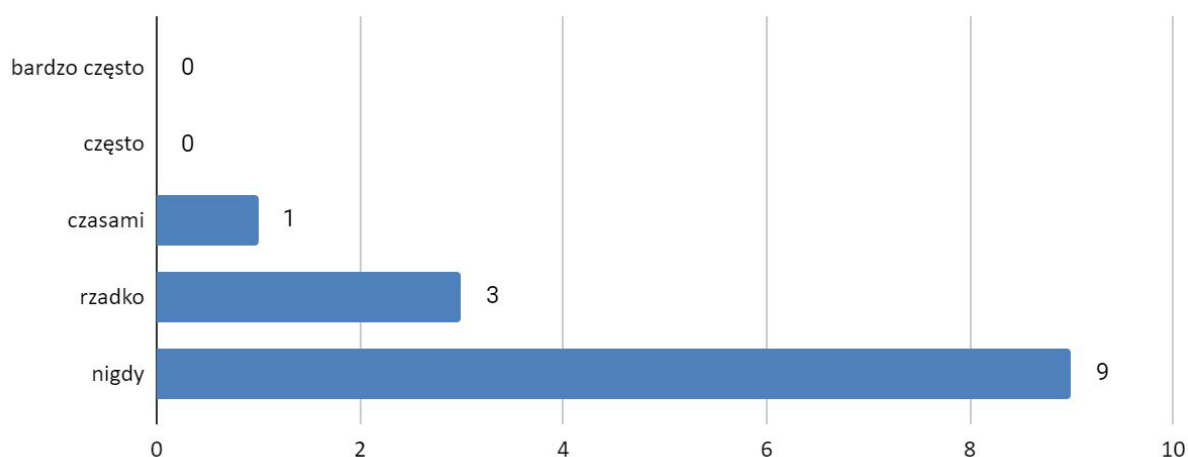
W pierwszym pytaniu sprzedawców poproszono o oszacowanie skali spożycia alkoholu w gminie na przestrzeni ostatnich kilku lat. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, pięciu ankietowanych uważa, że spożycie alkoholu utrzymuje się na stałym poziomie, natomiast ośmiu badanych jest zdania, że maleje.

Wyk. 98. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i gminie:

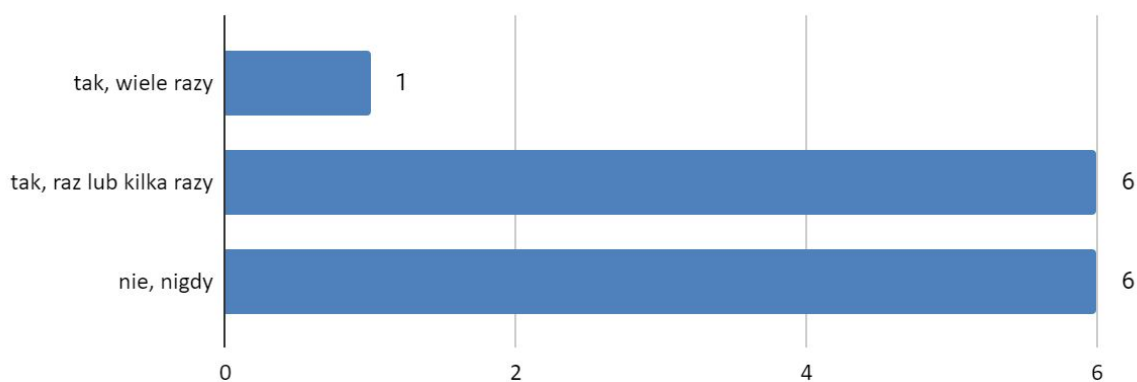
Następnie ankietowanych zapytano, czy ich zdaniem alkohol w gminie sprzedawany jest osobom niepełnoletnim. Dziewięciu ankietowanych biorących udział w badaniu przyznało, iż w ich opinii nigdy nie sprzedaje się alkoholu osobom niepełnoletnim na terenie Gminy Radzanów. Trzy osoby twierdzą, że takie sytuacje zdarzają się rzadko, zaś jedna osoba uważa, że czasami.

Wyk. 99. Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w Pana/i gminie?

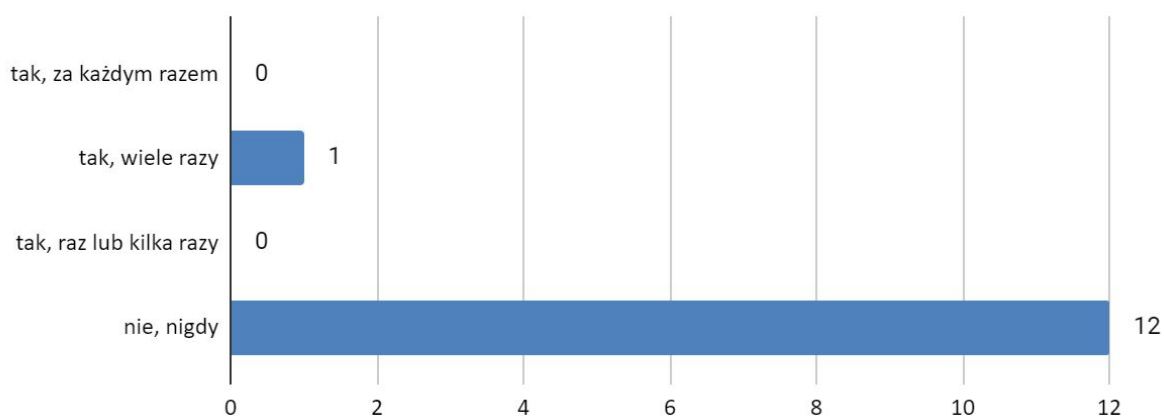
Sześciu sprzedawców zadeklarowało, że raz lub kilka razy przytrafiła się im sytuacja, w której osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. Sześciu respondentów zadeklarowało, iż nigdy nie zdarzyła się taka sytuacja. Jedna osoba wskazała, iż zdarzyło im się to wiele razy.

Wyk. 100. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

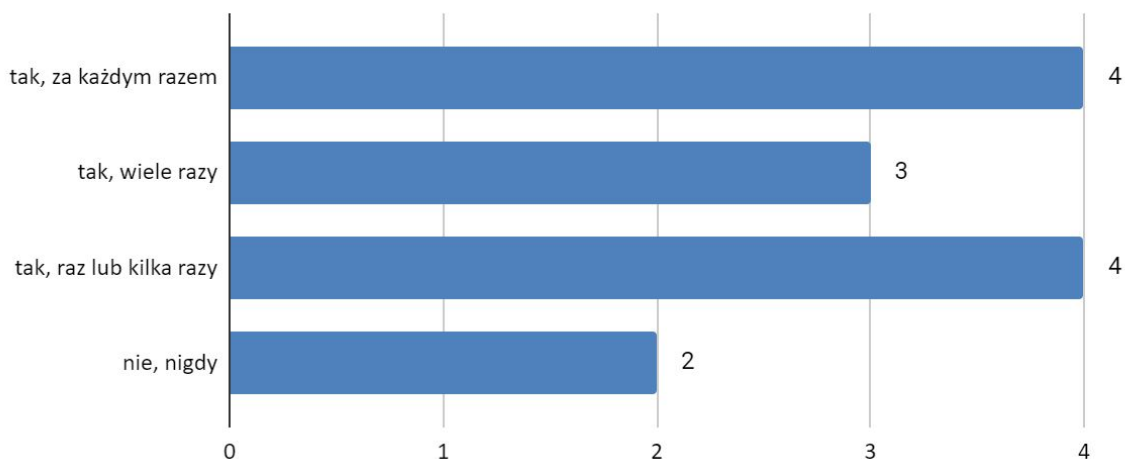
Dwunastu ekspedientów przyznało, że nie podali alkoholu osobie, która nie ukończyła 18 roku życia. Jedna osoba zadeklarowała, iż zdarzyło jej się wiele razy sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej.

Wyk. 101. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej?

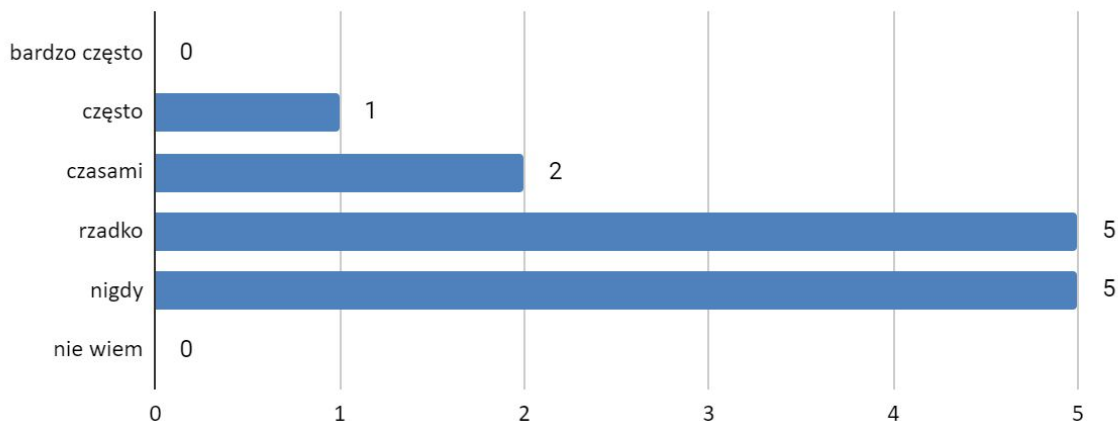
Jak wynika z deklaracji sprzedawców, sprawdzają oni dowód tożsamości w przypadku wątpliwości co do pełnoletności osoby kupującej alkohol. Cztery osoby robi to za każdym razem, trzech sprzedawców wskazało, iż zdarzyło im się to wiele razy. Czterech badanych zadeklarowało, że taka sytuacja zdarzyła się raz lub kilka razy, a dwie osoby wskazały, że nigdy nie zdarzyła się taka sytuacja.

Wyk. 102. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni?

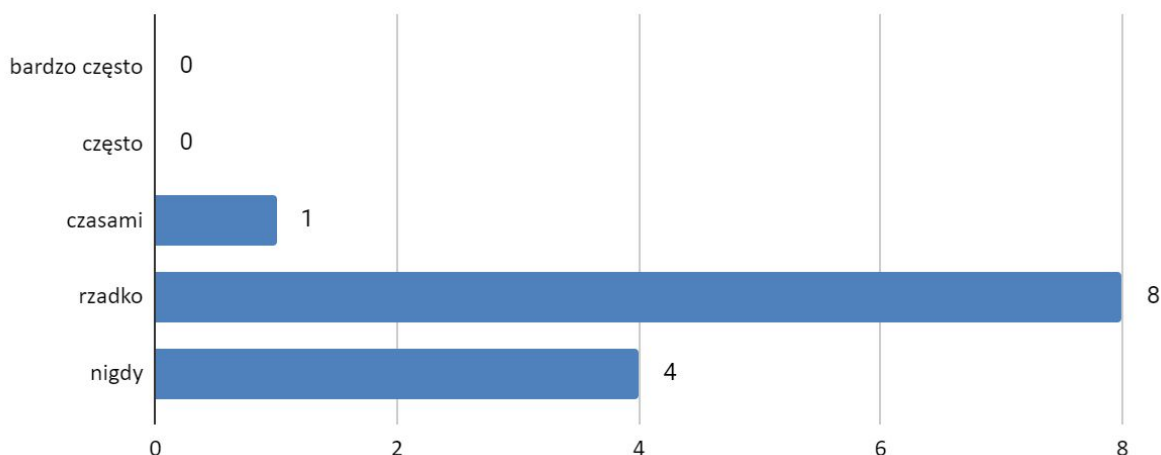
Pięciu sprzedawców ocenia, iż rzadko w gminie mieszkańcy wsiadają za kierownicę pojazdu pod wpływem alkoholu, dwóch wskazuje czasami, zaś jeden - często. Pięciu badanych twierdzi, że nigdy nie dochodzi do takich sytuacji.

Wyk. 103. Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i gminie?

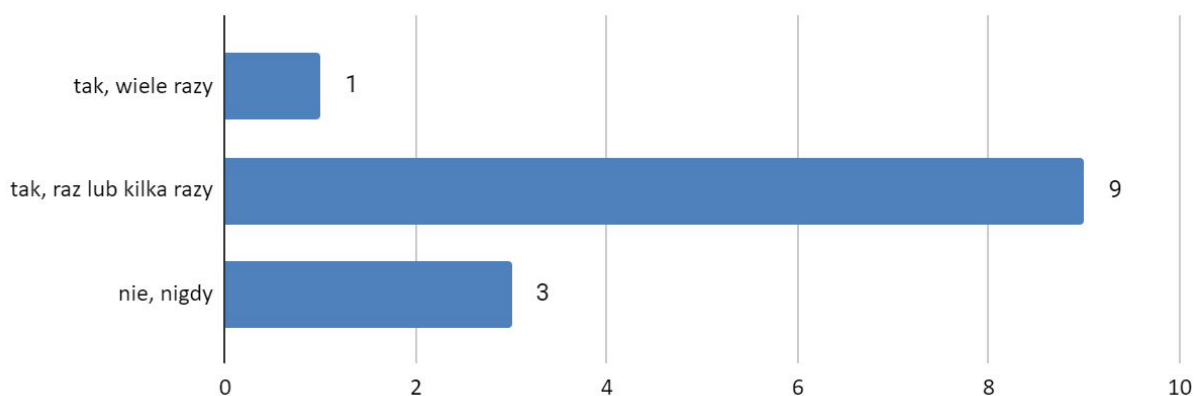
Sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym, podobnie jak sprzedaż osobom niepełnoletnim jest niezgodna z prawem. Czterech sprzedawców uważa, że w gminie nie sprzedaje się alkoholu osobom nietrzeźwym, ośmiu wskazuje, że takie sytuacje zdarzają się rzadko. Jedna osoba twierdzi, iż czasami alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym.

Wyk. 104. Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Pana/i gminie?

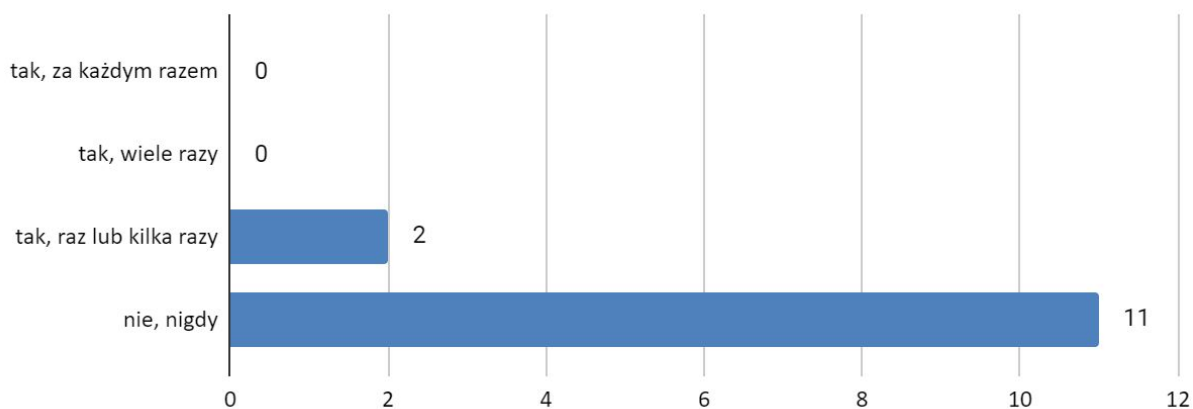
Dziwiewięciu badanym, raz lub kilka razy przytrafiła się sytuacja, kiedy to osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. Trzech sprzedawców nie spotkało się z taką sytuacją, zaś jedna osoba spotkała się wiele razy.

Wyk. 105. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

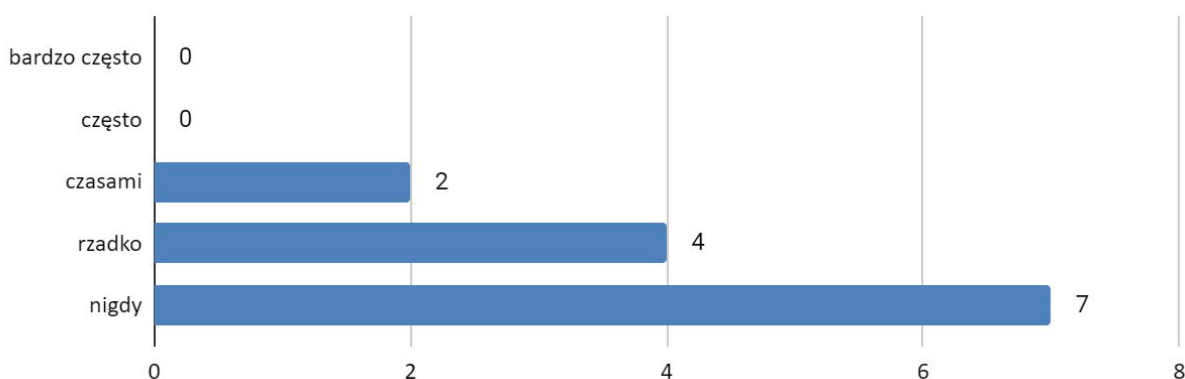
Jedenastu ankietowanych odpowiedziało, iż nigdy nie zdarzyło im się sprzedać alkoholu osobie nietrzeźwej. Dwóch respondentów zadeklarowało, że doszło do takiej sytuacji raz lub kilka razy.

Wyk. 106. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej?

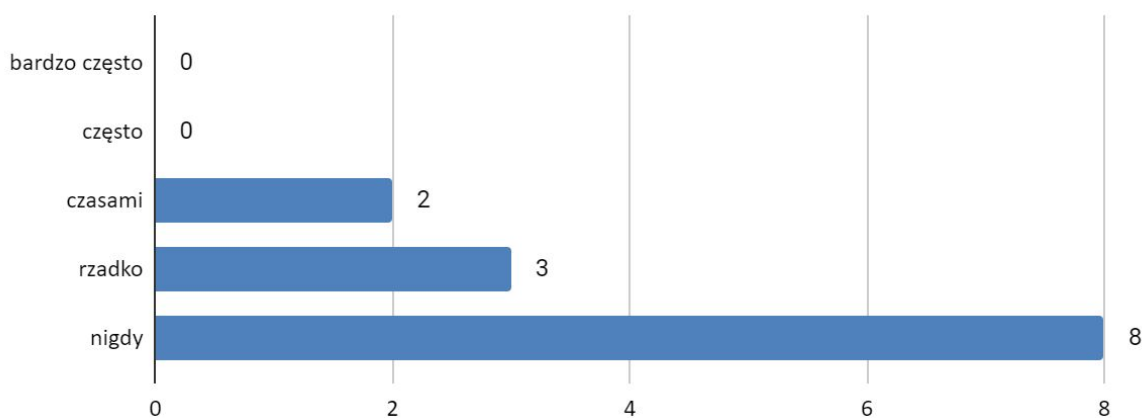
Następnie ankietowanych zapytano, czy zdarza im się, aby klienci spożywali alkohol na terenie sklepu lub w jego najbliższej okolicy. Dwóch badanych wskazało, że zdarza się to czasami, czterech ankietowany zadeklarował, że zdarza się to rzadko. Siedmiu badanych odpowiedziało, że nigdy nie dochodzi do takich sytuacji.

Wyk. 107. Proszę ocenić jak często zdarza się sytuacja, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży alkoholu w Pana/i gminie?

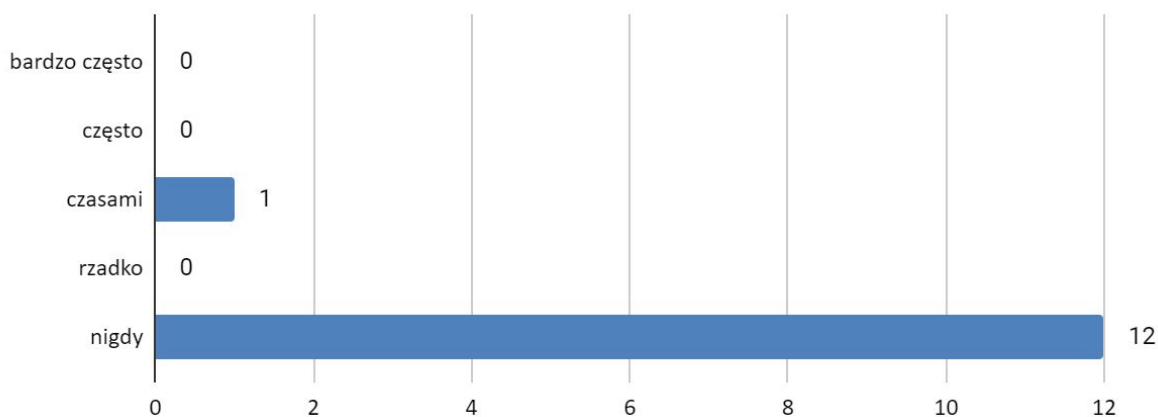
Większość ankietowanych, tj. osiem osób, nie musiało nigdy wzywać policji z powodu zakłócania porządku przez osoby nietrzeźwe, które znajdowały się na terenie punktu sprzedaży alkoholu. Trzem osobom zdarzało się to, ale rzadko, zaś dwie osoby wskazały odpowiedź “czasami”.

Wyk. 108. Jak często zdarza się Panu/i wzywać policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy?

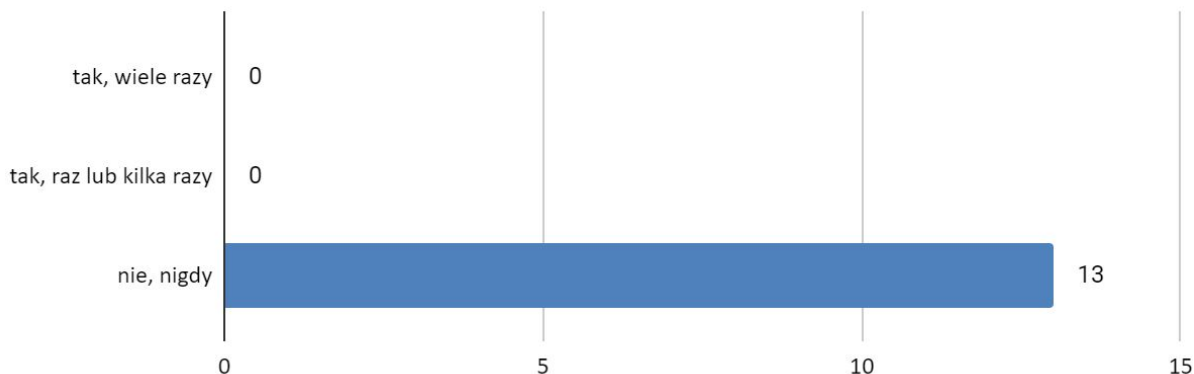
Sprzedaż wyrobów tytoniowych osobom nieletnim jest czynem niezgodnym z prawem. Dwunastu z badanych sprzedawców przyznało, że nie dochodzi do sprzedaży wyrobów tytoniowych nieletnim w ich miejscowości. Jeden z ekspedientów twierdzi, że czasami zdarzają się takie sytuacje.

Wyk. 109. Proszę ocenić jak często zdarza się, że osobom niepełnoletnim sprzedawane są papierosy w Pana/i miejscowości?

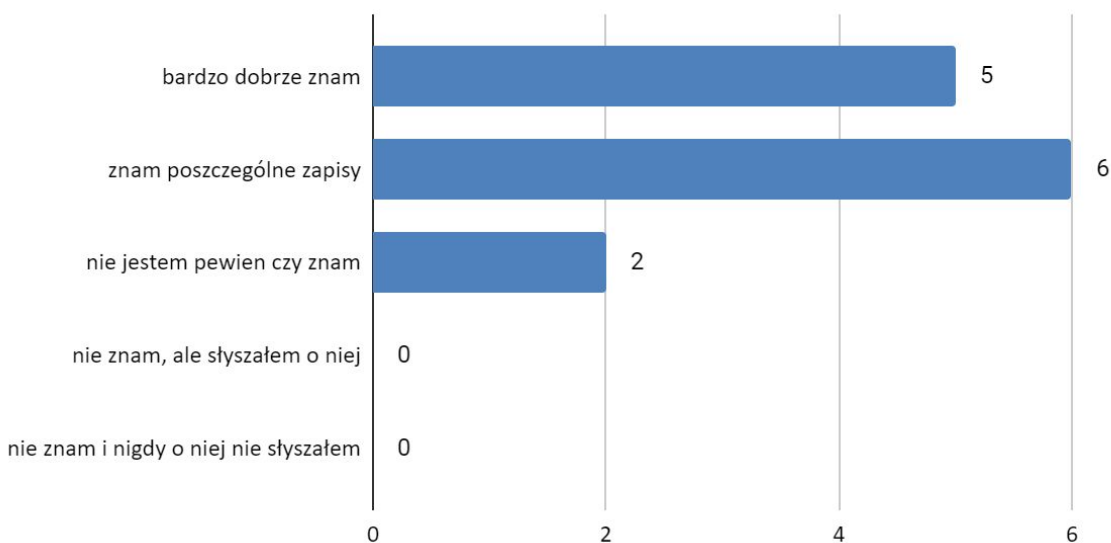
Wszyscy respondenci zadeklarowali, iż nigdy nie zdarzyło im się sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej.

Wyk. 110. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej?

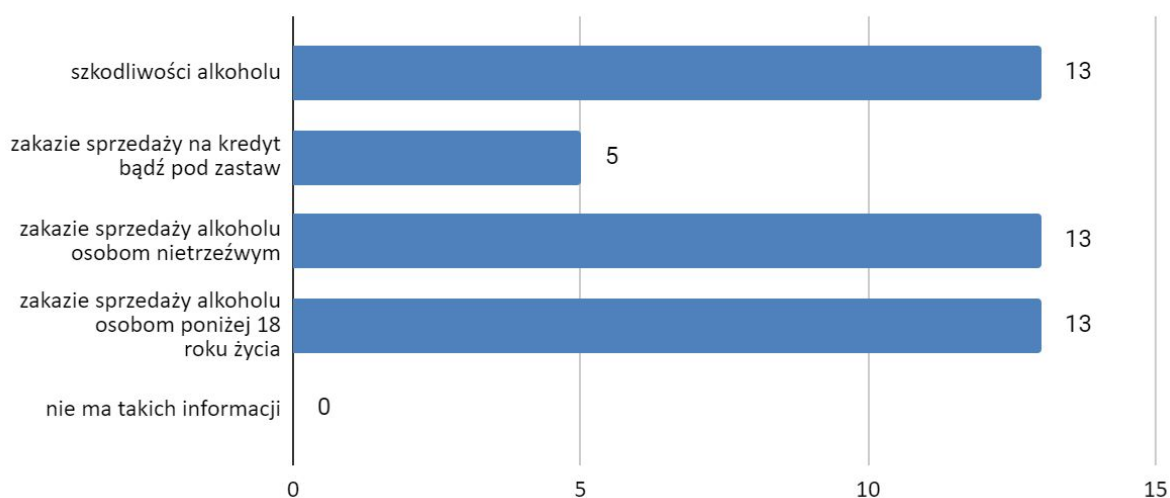
Pięciu ankietowanych twierdzi, że bardzo dobrze zna poszczególne zapisy zawarte w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Sześciu sprzedawców podaje, że zna poszczególne zapisy z tejże ustawy. Dwóch sprzedawców deklaruje, że nie znają, ale słyszeli niej.

Wyk. 111. Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 X 1982 r. o Wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

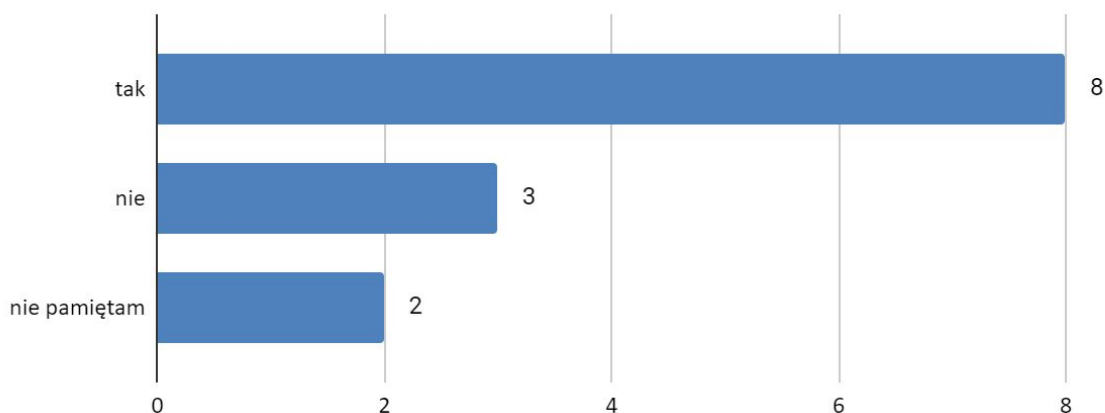
W nawiązaniu do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, akt prawny zobowiązuje do umieszczania w widocznych punktach sklepów informacji na temat szkodliwości alkoholu oraz obligatoryjnie o zakazie sprzedaży osobom poniżej 18 roku życia, sprzedaży na kredyt lub pod zastaw oraz zakazie sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym. Trzynastu ekspedientów deklaruje, iż posiada informacje o zakazie sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia, trzynastu – o zakazie sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym, trzynastu o szkodliwości alkoholu. Pięciu ekspedientów deklaruje, iż posiada informacje o zakazie sprzedaży na kredyt bądź pod zastaw.

Wyk. 112. Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat:

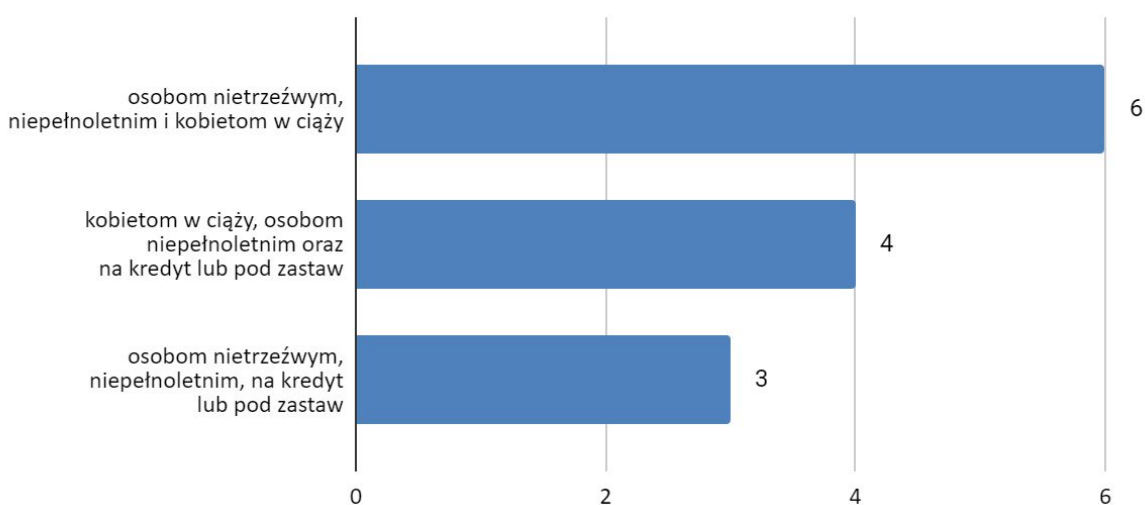
Jak wynika z odpowiedzi respondentów, ośmiu z nich brało udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, trzech ankietowanych nie zostało przeszkolonych z powyższej tematyki. Dwóch sprzedawców nie pamięta, czy brało udział w szkoleniu.

Wyk. 113. Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Jeden sprzedawca, nie zna zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi dotyczące grupy osób, którym zabrania się sprzedaży alkoholu wskazując, że wymieniona ustawa reguluje sprzedaż napojów wysokoprocentowych kobietom w ciąży. Ośmiu respondentów udzieliło poprawnej odpowiedzi na pytanie, wskazując, że sprzedaży napojów alkoholowych wg ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zabrania się osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim oraz na kredyt lub pod zastaw.

Wyk. 114. Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi?

6. WNIOSKI

Badania realizowane na terenie Gminy Radzanów pozwoliły na wyciągnięcie następujących wniosków:

Skala zjawiska uzależnień chemicznych

Skala uzależnień chemicznych wśród dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży nie przybiera dużych rozmiarów.

W przypadku problemu alkoholowego wśród dzieci i młodzieży zauważa się niewysokie zainteresowanie. Osoby, które zadeklarowały iż spożywały alkohol, zaczynały głównie w wieku 14- 16 lat w czasie uroczystości rodzinnych. Zadeklarowały, że nie miały przykrych doświadczeń, a alkoholem ktoś ich poczęstował.

Dorośli mieszkańcy deklarują, że głównie spożywają alkohol kilka razy w miesiącu, po 1 - 2 porcje alkoholu. Deklarują, iż najczęściej zdarza im się spożywać alkohol w domu, a sięgają po niego, bo lubią jego smak.

Co istotne, badania przeprowadzone wśród sprzedawców ukazują, iż spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Gminie Radzanów według 61,54% respondentów maleje. Ponad połowa badanych zadeklarowała, że osoby niepełnoletnie bądź pod wpływem alkoholu, chciały kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. Warto dodać, że spora część ankietowanych zaznaczyła, iż w gminie zdarzają się sytuacje jazdy po wypiciu alkoholu.

Z analizy wynika, iż w przypadku **problemu nikotynowego obserwujemy, że uczniowie niechętnie sięgają po papierosy.** Procent uczniów (głównie w wieku 10 - 12 lat), którzy spróbowali palić papierosy przyznał, że zdarzyło się to jednorazowo bądź kilka razy.

Większość dorosłych mieszkańców zadeklarowała, że nigdy nie paliła papierosów. Ta część badanych, którzy odpowiedzieli, że palą przyznała iż robią to codziennie po 6 - 15 sztuk. Sięgają po papierosy w stresie, a spora część badanych nigdy nie próbowała rzucić palenia, ale planuje w przyszłości.

Warto zauważyć, iż wśród **dorosłych mieszkańców i uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, którzy sięgają po substancje psychoaktywne, skala uzależnień nie przybiera dużych rozmiarów.**

Uczniowie szkoły podstawowej i ponadpodstawowej, którzy mieli styczność z substancjami psychoaktywnymi zaznaczają, iż była to marihuana lub haszysz, które wzięli ze znajomymi na podwórku.

Niewielki procent dorosłych mieszkańców zadeklarował, że zażywał środki psychoaktywne jednokrotnie, z ciekawości.

Istotnym problemem wśród dzieci i młodzieży, jak i dorosłych mieszkańców jest problem przemocy. Z zebranego materiału badawczego wynika, że prawie ¼ uczniów szkoły podstawowej i ponadpodstawowej oraz ⅓ mieszkańców doświadczyła przemocy.

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż wobec uczniów przemoc stosowali koledzy ze szkoły, niebędący pod wpływem żadnych substancji odurzających. Dodatkowo warto zauważyć, że 14,97% uczniów przyznała się, iż stosowała przemoc wobec innych - głównie wobec rówieśników.

Większość dorosłych mieszkańców wskazało, że doznało psychicznej przemocy, przede wszystkim ze strony taty oraz partnera/partnerki. Spośród badanych mieszkańców, 12,00% przyznało, że doszło do sytuacji, gdzie zastosowali zachowania przemocowe wobec drugiej osoby. Przyznali, że była to głównie przemoc fizyczna, skierowana na partnera/partnerkę. W większości zadeklarowali, iż podczas tych sytuacji nie byli pod wpływem żadnych środków psychoaktywnych.

Co istotne, **uczniowie oraz dorośli mieszkańcy posiadają wiedzę na temat zagrożeń wynikających z zażywania substancji psychoaktywnych.** Potrafią wskazać ich konsekwencje, wiedzą do kogo zwrócić się w razie sytuacji problemowej. Dużą rolę odgrywają tutaj szkoły – dzięki realizowanym programom profilaktycznym wiedza uczniów jest na wysokim poziomie, a skala uzależnień nie przybiera dużych rozmiarów.

Również gmina podejmuje wiele działań mających na celu zmniejszenie skali problemów uzależnień.

Skala uzależnień chemicznych wśród dzieci i młodzieży nie przybiera dużych rozmiarów.

W przypadku problemu nikotynowego obserwujemy, że uczniowie niechętnie sięgają po papierosy.

Uczniowie posiadają wiedzę na temat zagrożeń wynikających z zażywania substancji psychoaktywnych.

Istotnym problemem wśród dzieci i młodzieży, jak i dorosłych mieszkańców jest problem przemocy.

7. REKOMENDACJE

Celem badania było przedstawienie wybranych problemów społecznych dotyczących Gminę Radzanów w odniesieniu do opinii: dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej oraz osób pracujących w punktach sprzedaży napojów alkoholowych.

Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie gminy, w tym jakości życia jej mieszkańców.

Poniżej znajdują się rekomendacje co do dalszych działań profilaktycznych skierowanych do mieszkańców oraz instytucji, których celem jest profilaktyka.

1. Problem alkoholowy

Rekomendowane działania profilaktyczne:

- Dalsza realizacja kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, a także mechanizmów uzależnienia. Z uwagi na fakt, iż 4,00% mieszkańców spożywa alkohol codziennie. Dodatkowo, ze względu na panującą sytuację epidemiologiczną skuteczne mogą okazać się materiały profilaktyczne realizowane w formie online, np. kampanie profilaktyczne w social mediach lub telewizji i radio.
- Aby zwiększyć skuteczność prowadzonych działań profilaktycznych zaleca się kontynuowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze uzależnień, kontynuowanie organizacji szkoleń i kursów mających na celu podnoszenie kompetencji zatrudnionej kadry oraz zaangażowanie tych podmiotów w prowadzenie kampanii społecznych. Ważne przed przeprowadzeniem szkoleń, jest przekazanie grupom, które mają być objęte szkoleniem, krótkich ankiet mających na celu zbadanie ich potrzeb szkoleniowych.
- Dalszą realizację kampanii, która powinna uwzględniać również informację dla mieszkańców gminy, na temat możliwych form pomocy w przypadku uzależnienia od alkoholu (także jeśli chodzi o kogoś znajomego lub członka rodziny). Z dokumentu diagnozy wynika, iż 7,00% mieszkańców nie wie gdzie uzyskać pomoc w razie problemu uzależnień.
- Jak wynika z dokumentu diagnozy, aż 5,71% mieszkańców wypija 8 - 10 porcji alkoholu w ciągu całego dnia. Aby zapobiegać rozwijaniu się uzależnienia u tych osób, które wypijają jednorazowo zbyt duże ilości alkoholu, zaleca się dalszą realizację kampanii mających na celu informowanie oraz edukowanie mieszkańców na temat konsekwencji spożywania dużych ilości alkoholu.
- Szkolenia dla lekarzy i pielęgniarek w zakresie rozpoznawania wzorów spożywania alkoholu przez pacjentów i podejmowania interwencji wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie, a także przeprowadzenie dalszych szkoleń w zakresie doskonalenia zawodowego dla pracowników lecznictwa odwykowego.

- Działania skierowane zarówno do pracodawców, jak i pracowników, których celem będzie przedstawienie konsekwencji prawnych związanych z podejmowaniem pracy w stanie nietrzeźwym oraz zagrożeń wynikających z takiej sytuacji. Jak wynika z dokumentu diagnozy, 2,86% mieszkańców przyznało, iż czasami zdarzało się im wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu, zaś często wskazało 1,43% mieszkańców.
- Szkolenia (w wersji stacjonarnej lub online) dla kadry kierowniczej w zakresie adekwatnego reagowania i interwencji wobec pracowników.
- Kontynuowanie realizacji kampanii informacyjnej na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu, ponieważ 8,57% mieszkańców wskazało, że raz im się zdarzyło kierować pojazdem pod wpływem alkoholu. Natomiast 4,29% badanych zadeklarowało, że zdarza im się to sporadycznie. 3,00% badanych mieszkańców przyznało, że często byli świadkami sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu, 15,00% mieszkańców wskazało, iż czasami. Ponadto, 7,69% sprzedawców wskazało, że często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Gminie Radzanów.
Ze względu na panującą sytuację epidemiologiczną zaleca się realizację kampanii głównie w formie online.
- Dalszą realizację zajęć profilaktycznych w szkołach (wśród starszych uczniów) na terenie gminy, poświęconych bezpieczeństwu na drogach, z uwzględnieniem właściwych zachowań i postaw wobec uczestnictwa w ruchu drogowym pod wpływem napojów alkoholowych.
- Realizowanie kampanii informującej o skutkach picia w ciąży, jak również zapoznanie mieszkańców z tematyką FAS – alkoholowego zespołu płodowego i uświadomienie kobietom w ciąży konieczności unikania nawet śladowych ilości alkoholu. Według 2,00% badanych mieszkańców picie alkoholu w ciąży nie ma wpływu na rozwój dziecka, 4,00% mieszkańców nie potrafiło udzielić odpowiedzi. Ponadto, 15,00% mieszkańców wskazało, że widzieli kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie miejscowości.

- Kontynuację działań o możliwie najszerszym spektrum, docierającym do wszystkich dzieci i młodzieży, w celu obniżenia liczby uczniów inicjujących we wczesnych latach picie alkoholu. Jak wynika z dokumentu diagnozy, $\frac{1}{3}$ uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych próbowało pić alkohol. Skuteczne mogą okazać się np. profilaktyczne godziny wychowawcze, w czasie których opiekunowie będą podejmować działania profilaktyczne: realizacja rekomendowanych programów, wykorzystanie źródeł multimedialnych, spotkania z ekspertami np. osobami pracującymi z uzależnionymi.
- Dalsze zastosowanie w działaniach profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży strategii informacyjnej, w celu poszerzenia wiedzy na temat przyczyn i konsekwencji picia alkoholu oraz umożliwienia młodym ludziom, podejmowania racjonalnych wyborów, popartych znajomością zagadnień związanych z używaniem napojów wysokoprocentowych. Wyniki diagnozy wskazują, iż 20,41% uczniów nie wie jakie mogą być negatywne konsekwencje uzależnień. By działania z zakresu strategii informacyjnej, przynosiły oczekiwane rezultaty, powinny być realizowane przez kompetentne osoby, które cechuje wiarygodność, umiejętność wzbudzania zaufania wśród dzieci i młodzieży i budowania z nimi pozytywnej relacji. Przekazywane informacje, muszą być rzetelne oraz dostosowane do etapu rozwojowego uczniów.
- Rozpowszechnianie wśród uczniów informacji na temat form pomocy w przypadku posiadania w rodzinie osoby uzależnionej. Ważną rolę w diagnozie dzieci dotkniętych tym problemem, odgrywają nauczyciele, wychowawcy i opiekunowie w placówkach, którzy poprzez obserwację i dyskretne wywiady powinny zwracać uwagę na symptomy świadczące o tym, że dziecko cierpi z powodu uzależnionego członka rodziny. Pomocne mogą okazać się również warsztaty psychologiczne (np. podczas godzin wychowawczych) polegające na pracy nad samoocena, budowaniem zaufania, ćwiczeniem różnego rodzaju umiejętności potrzebnych do funkcjonowania w grupie, gry i zabawy pomagające w budowaniu więzi z innymi ludźmi, uczące norm z innymi ludźmi, dające szansę na budowanie pozytywnego wizerunku własnego, a także wycieczki, które będą pomagać budować relacje interpersonalne i pokazywać weselszy, otwarty świat.

- Kontynuowanie realizacji szkoleń dla rodziców, podczas których przekazana im będzie wiedza, na temat problemu picia napojów wysokoprocentowych, skutków wczesnej inicjacji alkoholowej wśród dzieci oraz możliwości jej zapobiegania. Rodzice powinni zostać również przeszkoleni, w zakresie reagowania, w przypadku spożywania alkoholu przez dziecko. Warto skorzystać z darmowego przewodnika „Jak rozmawiać z dzieckiem o alkoholu?” Dostępnego na stronie trzymajpion.pl. Istotne jest dotarcie do jak największej liczby rodziców.
- Dalsze wykorzystywanie strategii alternatyw – angażowanie dzieci i młodzieży w atrakcyjne, bezpieczne aktywności (np. sportowe, artystyczne, plastyczne), które dopasowane będą do możliwości i potrzeb odbiorców.
- Kontynuowanie podnoszenia kompetencji nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz osób pracujących w świetlicach celem zwiększenia efektywności działań. Jak wynika z dokumentu diagnozy 21,09% uczniów, mając problem z uzależnieniem, zwróciłyby się o pomoc do nauczycieli.
- Kontynuowanie realizacji zajęć integracyjnych dla dzieci i młodzieży mających na celu budowanie więzi pomiędzy uczniami oraz poczucie bezpieczeństwa i zaufania, gdyż to stanowi między innymi czynnik chroniący podejmowania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
- Inwestowanie w sprzęt i niezbędne materiały potrzebne do podwyższenia jakości działań.
- Dalszą realizację działań, mających na celu zapobieganie wczesnej inicjacji alkoholowej przez dzieci i młodzież. Przydatne w tym przypadku, będzie zastosowanie w działaniach profilaktycznych strategii edukacyjnej, która ma na celu rozwijanie ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych. Zaleca się realizowanie ćwiczeń, gier psychoedukacyjnych, czy warsztatów, które będą rozwijały asertywność, uczyły nawiązywania relacji z innymi ludźmi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów lub podnoszenia poczucia własnej wartości.

2. Problem nikotynowy

Rekomendowane działania profilaktyczne:

- Dalsze cykliczne rozpowszechnianie materiałów profilaktycznych, na których znajdować się będą informacje zachęcające do rzucenia palenia oraz sposoby i metody, które mogą w tym pomóc. Materiały powinny być również dostępne w formie online. Jak wynika z dokumentu diagnozy 20,00% mieszkańców Gminy Radzanów pali papierosy codziennie, a 62,97% badanych nigdy nie próbowało rzucić palenia.
- Należy kontynuować działania profilaktyczne wykorzystując przy tym strategię informacyjną, mającą na celu edukację mieszkańców z zakresu szkodliwości nikotyny na zdrowie palacza i osób w jego najbliższym otoczeniu.
- Dalsze propagowanie wśród uczniów zdrowego stylu życia, poprzez przedstawianie korzyści za tym idących oraz możliwości ich osiągnięcia, a także poprzez rozpowszechnianie na ten temat ulotek, plakatów w formie drukowanej i internetowej oraz zapewnianie uczniom możliwości uczestnictwa w zajęciach sportowych (warto dopilnować, aby uczestnictwo w zajęciach sportowych wiązało się również z nauką dzieci i młodzieży zasad Fair Play, współdziałania w grupie oraz zdrowego współzawodnictwa).
- Dalsze działania ograniczające dostępność papierosów dla dzieci i młodzieży poprzez kontynuację szkoleń dla sprzedawców wyrobów nikotynowych z zakresu przestrzegania zakazu sprzedaży papierosów osobom nieletnim oraz konsekwencji moralnych i prawnych za tym idących.

- Przydatne w zapobieganiu podejmowania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież, może być dalsza realizacja programu rekomendowanego przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) – *Spójrz inaczej*. Celem tego programu jest rozwijanie umiejętności psychospołecznych uczniów, tworzenie warunków do rozwoju umysłu, empatii i zdolności przyjmowania perspektywy drugiego oraz zachęcanie do zdrowego stylu życia poprzez zwiększanie wiedzy o własnym ciele, negatywnych wpływach społecznych oraz decyzjach prozdrowotnych.

3. Problem narkotykowy

Rekomendowane działania profilaktyczne:

- Dalsze działania profilaktyczne na poziomie uniwersalnym, dotyczące konsekwencji zdrowotnych, społecznych i prawnych zażywania narkotyków i dopalaczy. Działania powinny mieć szeroki zasięg, który będzie możliwy do zrealizowania za pomocą kampanii informacyjno-edukacyjnej przy użyciu ulotek, plakatów (w formie drukowanej oraz internetowej) i artykułów umieszczanych w lokalnej prasie, mediach oraz miejscach publicznych. Wyniki diagnozy wskazują, iż 20,41% uczniów nie wie jakie mogą być negatywne konsekwencje uzależnień. Ponadto jak wskazali mieszkańcy według 16,00% okazjonalne zażywanie narkotyków nie prowadzi do uzależnienia, a 3,00% mieszkańców wskazało, że wszystkie narkotyki są bezpieczne, o ile używa się ich odpowiednio.
- Kontynuowanie rozpowszechniania informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku doświadczania problemów z nadużywaniem lub uzależnieniem od środków psychoaktywnych. Materiały powinny być dostępne w formie drukowanej (pozostawione np. w miejscach publicznych takich jak: kościół, szpitale, przychodnie itp.) oraz w formie internetowej.

- Dalsze nieustanne prowadzenie działań profilaktycznych w szkole, mających na celu przekazywanie wiedzy na temat konsekwencji społecznych, zdrowotnych i prawnych zażywania narkotyków. Wyniki diagnozy wskazują, iż 2,04% uczniów uważa, że nie występują negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem.
- Realizację szkoleń/warsztatów dla rodziców, na temat reagowania w przypadku zażywania przez dzieci środków psychoaktywnych, rozpoznawania czy dziecko zażywa takie substancje, do kogo należy się zgłosić w przypadku doświadczenia tego problemu oraz jak rozmawiać z dzieckiem w przypadku podejmowania przez niego zachowań ryzykownych.
- Kontynuowanie cyklicznych działań mających na celu informowanie dzieci i młodzieży na temat instytucji, gdzie mogą szukać pomocy, ponieważ jak wynika z dokumentu diagnozy 14,97% uczniów nie wie do kogo zwrócić się o pomoc mając problem związany w uzależnieniem. Ulotki, plakaty powinny być umieszczone w widocznych miejscach zarówno w szkołach, jak i innych instytucjach publicznych, a także powinny zawierać dane kontaktowe do instytucji pomocowych. Informacje te powinny być również przekazywane uczniom w formie online.

4. Problem przemocy

Rekomendowane działania profilaktyczne:

- Upowszechnienie informacji o miejscach w lokalnej społeczności, w których świadczona jest pomoc medyczna, psychologiczna, prawna, socjalna oraz zawodowa osobom dotkniętym przemocą, za pomocą materiałów drukowanych takich jak: ulotki, plakaty, broszury i strony internetowe.

- Kontynuowanie organizowania dla mieszkańców warsztatów, których celem będzie zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, poprzez ukazanie sposobów komunikowania się z osobą stosującą przemoc, naukę asertywnych form radzenia sobie z osobą agresywną oraz poprzez wskazanie innych możliwości, które mogą pomóc ofiarom przemocy. Wyniki diagnozy wskazują, że 31,00% mieszkańców doświadczyło przemocy, z czego 45,16% - tj. 14 osób, doświadczyło przemocy ze strony taty, a 35,48% - tj. 11 osób, ze strony partnera/partnerki. Zaleca się również, aby podczas warsztatów mieszkańcy uświadamiani byli w jaki sposób reagować, jeśli znają osobę doświadczającą przemocy. Szkolenia mogą mieć formę online, co jest szczególnie istotne ze względu na panującą obecnie sytuację epidemiologiczną.
- Skutecznym rozwiązaniem może być również prowadzenie w placówkach leczenia uzależnień, wstępnej diagnozy zjawiska przemocy domowej u nowych pacjentów, bowiem badania pokazują, że w rodzinach z problemem uzależnienia od alkoholu, nierzadko dochodzi do przemocy. Jak wynika z dokumentu diagnozy 92,00% mieszkańców uważa, że problem przemocy domowej związany jest z piciem alkoholu, 69,00% wskazało zażywanie narkotyków.
- Dalsza współpraca z przedstawicielami służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy i wymiaru sprawiedliwości, która ma na celu kierowanie osób stosujących przemoc w rodzinie lub środowisku lokalnym do uczestnictwa w oddziaływaniach zmierzających do zniwelowania problemu. Pomocne może być kontynuowanie realizacji interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń, na których obecni będą przedstawiciele wszystkich służb.
- Ważne w zapobieganiu problemom przemocy jest również podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli instytucji realizujących działania zapobiegawcze tego typu problemom. Jak wynika z dokumentu diagnozy 26,00% mieszkańców sądzi, że stopień zaangażowania władz lokalnych jest niedostateczny.
- Tworzenie, wspieranie i finansowanie miejsc pomocy dorosłym i dzieciom oferujących kompleksową pomoc: psychologiczną, terapeutyczną, socjoterapeutyczną, socjalną w przypadku doświadczenia przemocy w rodzinie (np. punkty konsultacyjne). Informacje o tych miejscach powinny być rozpowszechnione na stronach internetowych i w miejscach publicznych.

- Zwiększanie świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania agresji w procesie wychowania, przy jednoczesnej edukacji w zakresie innych skutecznych i bezpiecznych dla rozwoju dziecka metod wychowawczych, poprzez warsztaty i zajęcia organizowane dla rodziców oraz przy wykorzystaniu strategii informacyjnej, zarówno w środkach masowego przekazu, jak i w społeczności lokalnej. Z dokumentu diagnozy wynika, że osoby które stosowały przemoc, kierowały ją w stosunku do dzieci - 25,00% mieszkańców. Ponadto 9,00% mieszkańców uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą.
- Dalsze prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które będą obalać mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie, a także będą opisywać mechanizmy przemocy w rodzinie i uświadamiać ich społeczną szkodliwość.
- Ciągłą realizację zajęć, mających na celu poszerzenie wiedzy z zakresu problematyki przemocy. Zakres kierowanej do uczniów informacji, oprócz konsekwencji stosowania przemocy, powinien zawierać również treści na temat szerokiego spektrum rodzajów przemocy. Zaleca się stosowanie różnych technik i metod, które będą w atrakcyjny i aktywny sposób przekazywały informację. Skuteczne w tym przypadku mogą być metody takie jak: psychodrama (odgrywanie scenek na temat zachowań przemocowych, które pomogą wczuć się w doświadczenia osób będących ofiarą agresji); "burza mózgów" (stworzenie listy wszystkich zachowań będących aktem przemocy); praca w grupach (znalezienie wspólnych pomysłów rozwiązań problemu przemocy).
- Dalsze przekazanie uczniom wiedzy, na temat możliwych form pomocy w przypadku doświadczania przez nich przemocy zarówno w szkole jak i w domu, a także w jaki sposób mogą reagować, jeśli będą świadkiem agresji.
- Wypracowanie na terenie szkoły, jasnych zasad zachowania i konsekwencji ich nieprzestrzegania, a także rozpowszechnianie tych reguł przez nauczycieli, pracowników szkoły, poprzez informowanie i umieszczenie plakatów w niektórych miejscach budynku szkoły.

- Prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych w klasach takich jak: doskonalenie umiejętności radzenia sobie ze stresem, wzmacnianie poczucia własnej wartości, rozwijanie umiejętności asertywnego zachowania się.
- Skuteczne okazują się również spotkania z policją mające na celu uświadomienie dzieci i młodzieży o tym, jakie zachowania są aktem przemocy i jakie niosą za sobą konsekwencje (ważne, aby funkcjonariusze byli przeszkoleni w zakresie prowadzenia zajęć profilaktycznych).
- Realizację zajęć i warsztatów integracyjnych w klasach. Mają one na celu wzmacnianie więzi między rówieśnikami i wpływanie na pozytywny klimat szkoły, który jest ważnym czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych, ponieważ jak wynika z dokumentu diagnozy 14,97% uczniów zadeklarowało stosowanie przemocy wobec innych. Spośród uczniów, którym zdarzyło się stosować przemoc 72,73% (tj. 16 osób) kierowało ją na rówieśników.
- Kontynuowanie realizacji szkoleń dla nauczycieli, które będą rozwijały u nich kompetencje kierowania klasą oraz umiejętności właściwego reagowania na niekorzystne zachowania uczniów, wzmacniania pożądanego zachowań i formułowania oczekiwań wobec uczniów.

Zespół badawczy i osoby opracowujące powyższy raport mają nadzieję,
że zaprezentowane wyniki stanowiąc będą przydatną wskazówkę
w podejmowaniu działań na rzecz niwelowania problemów społecznych
występujących w obrębie Gminy Radzanów.